

STRUCTUURVISIE VOOR DE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING VAN SURINAME

DIRECTORAAT RUIMTELIJKE ORDENING
Paramaribo, April 2025

MINISTERIE VAN
RUIMTELIJKE ORDENING
EN MILIEU

VOORWOORD

Voor het eerst in de Geschiedenis van de Republiek Suriname zal een Visie voor de Ruimtelijke Ontwikkeling van het land op lange termijn, 2025-2050, worden gepresenteerd met als doel het gericht maken van beleid op Sociaal en Economisch gebied. De Structuurvisie van Suriname samen met de Groene Ontwikkelingsstrategie zullen leidend zijn bij het formuleren van Meerjaren Ontwikkelingsplannen (MOP) welke als beleidsplannen dienen voor de verschillende regeringen. Hierbij zal vooral de Economische en Sociale Ontwikkeling van het land worden opgehangen aan een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan (Structuur- en bestemmingsplannen) en niet meer apart worden vastgelegd. De Structuurvisie geeft ook richting aan het formuleren van structuur- en bestemmingsplannen.

Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu is opgezet met een duidelijk doel en dat is om primair voor te zorgen dat de kwaliteit van de leefomgeving wordt verbeterd. Het spreekt voor zich dat bij het streven naar optimalisatie van de leefomgeving, de economische ontwikkeling en het milieu en de balans tussen deze twee niet buiten beschouwing kan worden gelaten, maar wel als een inherent onderdeel moet worden beschouwd in dit beleid.

Op het gebied van de ruimtelijke ordening, heeft het ministerie als bijzondere taak het zorgdragen voor een optimale, duurzame en gecoördineerde aanwending en benutting van de hulpbronnen bodem, water, lucht, biodiversiteit en ecosystemen van ons grondgebied, waarbij mens en milieu centraal staan. Het één en ander in samenspraak met relevante ministeries en instituten waaronder, de Ministeries van Regionale Ontwikkeling en Sport, Openbare Werken, Grondbeleid en Bosbeheer, Natuurlijke Hulpbronnen en Landbouw, Veeteelt en Visserij, Onderwijs Wetenschappen en Cultuur, Volksgezondheid, Natuurlijke Hulpbronnen en andere.

Voor een goede ruimtelijke ordening is naast een wet Ruimtelijke Ordening ook een Structuurvisie nodig voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gehele land. De Structuurvisie zal de ontwikkelingen voor de komende jaren op lange termijn moeten aangeven en begeleiden, met als doel het leef- en investeringsklimaat in Suriname duurzaam te verbeteren. Uit de Structuurvisie, welke een nationaal draagvlak heeft, zal ook meer duidelijkheid worden verkregen op de verantwoordelijkheid van betrokken stakeholders op het vlak van de ruimtelijke ordening en de ruimtelijke planning. Vanuit die verkregen duidelijkheid zal ook moeten worden vastgesteld hoe de verantwoordelijkheden van de diverse stakeholders

zich onderling moeten gaan verhouden. Het Ministerie van ROM heeft de verantwoordelijkheid van de centrale en coördinerende Ministerie binnen dit samenspel. Op basis van deze overwegingen en uitgangspunten is uiteindelijk de Wet Ruimtelijke Ordening opgesteld met input van stakeholders en relevante partijen. Met de aanname van de wet Ruimtelijke Ordening komt de Stedebouwkundigewet te vervallen. Het zal verder ook nodig zijn om overige wetten die raakvlakken hebben met de wet Ruimtelijke Ordening, op diverse aspecten aan te passen. Hiermee zal worden bewerkstelligd dat het geheel een samenhangend werkend systeem wordt.

De structuurvisie is tot stand gekomen met de betrokkenheid van stakeholders waaronder, de overheid en haar werkarmen en commissies en autoriteiten, het bedrijfsleven en andere belanghebbenden als NGO's, maatschappelijke organisaties, Inheemse en Tribale vertegenwoordigers en andere soortgelijke instituten met hun diversiteit aan doelstellingen.

Daarnaast is de structuurvisie ook samengesteld op basis van wetenschappelijk aanvaarde uitgangspunten en theorieën.

Het is genoegzaam bekend dat ruimtelijke ordening in Suriname voor velen in de samenleving nog onbekend terrein is en daardoor is het de overheid decennialang steeds niet gelukt om goed beleid op dit vlak te formuleren en te implementeren. Om die reden moet de visie met gemak bevatbaar worden gemaakt voor elke lezer, zowel zij die met deskundigheid zijn uitgerust op het gebied van ruimtelijke ordening, als ook de lezer die als loutere subject alle effecten aan den lijve ondervindt wanneer er veel mis is met de ruimtelijke ordening.

Deze Structuurvisie Ruimtelijke Ontwikkeling van Suriname is ons kompas. Samen bouwen we aan een Suriname dat klaar is voor de toekomst – voor ons, en voor de generaties na ons. De Overheid moet aan de hand van deze visie hun beleid uitzetten. Als het ware, komt er een ommekeer in de wijze waarop er tot nu toe beleid is gemaakt en uitgevoerd.

Paramaribo, 14 april 2025

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Dasai', with a large, sweeping flourish at the end.

Dr. Marciano Dasai

Minister van Ruimtelijke Ordening en Milieu

SAMENVATTING

Ondanks er in het grijze verleden reeds voor de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 stappen zijn gezet om te komen tot een geordende ruimtelijke ontwikkeling van de benutting van het grondgebied van Suriname, is vanwege verscheidene omstandigheden zulks niet gelukt. Met de instelling van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu is wederom een poging ingezet om vorm en inhoud te geven aan de nationale ruimtelijke ordening.

De opgave om hiertoe te geraken is geen eenvoudige en wel vanwege verschillende redenen t.w.:

Ten eerste dient er besef en draagvlak gecreëerd te worden in de samenleving bij wie de status quo norm is geworden.

Ten tweede zal het juridisch kader nodig om de ruimtelijke ontwikkeling geordend te doen plaatsvinden.

Tenslotte zullen op beleids- en bestuurlijk niveau besluiten genomen moeten worden die niet altijd in lijn zullen zijn met de politieke wenselijke voornemens.

Gelet op het groter belang zal met betrekking tot het bovenstaande steeds naar de juiste balans gezocht moeten worden.

Het formuleren van een visie voor de ruimtelijke ontwikkeling van het geheel grondgebied van Suriname kent een scala van uitdagingen die meerdimensionaal en complex van aard zijn.

Het formuleren van een algehele Structuurvisie voor het totale grondgebied van Suriname kan niet anders tot stand komen dan middels herkenbare uitgangspunten bij de verdere consultaties met de relevante stakeholders, landelijk.

Als uitgangspunten voor de formulering van de visie zijn de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties die nader uitgewerkt zijn in de New Urban Agenda Handbook gehanteerd. De New Urban Agenda is opgebouwd uit vier kernbegrippen. Vervolgens komen aspecten aan de orde van implementatie, monitoring en rapportage.

Voor de opbouw van de visie zijn als uitgangspunten deze vier kernbegrippen gehanteerd n.l.:

1. Sociale duurzaamheid;
2. Economische duurzaamheid;
3. Duurzaamheid van de leefomgeving;
4. Ruimtelijke duurzaamheid;

Echter is na ampele overweging, gegeven de Surinaamse werkelijkheid een vijfde kernbegrip toegevoegd t.w.:

5. Bestuurlijke duurzaamheid c.q. duurzaamheid van het beleid.

Als bouwstenen om te geraken tot de formulering van een visie zijn er acht kernwaarden gebruikt. Deze zijn:

1. Zorgvuldige benutting en verantwoord gebruik van ruimte;
2. Creeëren van gezonde leefomgevingen;
3. Benutten/versterken van gebiedskwaliteiten en ontwikkelingspotenties;
4. Toekomstbestendig;
5. Verantwoordelijkheid;
6. Vitaliteit;
7. Identiteit;
8. Draagvlak en ownership

De uitgebreide toelichting met betrekking tot de kernwaarden is vervat in de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de V.N. welke verder is uitgewerkt in Hoofdstuk 4 van dit document.

In de tekst zijn in kaders aanzetten gegeven die als doel hebben sturing te geven bij discussies over de visie vanuit de stakeholders. De bedoeling hiervan is om een vlottere reactie te krijgen van de stakeholders.

Om te komen tot een nationale structuurvisie voor het grondgebied van Suriname, is deze in 8 planregio's opgedeeld, waarbinnen het landgebruik van elke regio is aangegeven. De Structuurvisie is tot standgekomen door voor elke district apart een structuurvisie te benaderen, van waaruit uiteindelijk een nationale Structuurvisie kon worden geformuleerd.

Voor een goede uiteenzetting van de visie zijn scenario's uitgewerkt waaronder een "Business as Usual" scenario welke aangeeft de toekomst waarbinnen Suriname heel veel van haar bossen zal verliezen vanwege de toename in mijnbouw en bosbouw activiteiten, en verdere ongebreidelde uitbreiding van haar urbane gebieden. Hierdoor zal Suriname een bosbedekking in 2050 van ong. 64%. De tweede scenario welke is uitgewerkt met in achtneming van de Groene Agenda met als doel dat Suriname nog steeds 93% van haar bosbedekking en een carbon negatieve status behoudt, wijst op een meer gestructureerde ruimtelijke ontwikkeling gericht op groene economische activiteiten en infrastructuur- en transport planning

INHOUD

VOORWOORD.....	2
SAMENVATTING.....	4
1.0 ALGEMEEN.....	11
1.1 Achtergrond.....	11
2.0 INLEIDING	13
3.0 DOEL VAN DE VISIE.....	18
3.1 Verantwoordelijkheden van het Directoraat Ruimtelijke Ordening.....	18
4.0 BOUWSTENEN VOOR DE VISIE	20
4.1 Kernbegrippen voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling	20
4.1.1 Sociale duurzaamheid.....	21
4.1.2 Economische duurzaamheid.....	21
4.1.3 Duurzaamheid van het milieu.....	22
4.1.4 Ruimtelijke duurzaamheid	22
4.1.5 Bestuurlijke duurzaamheid/ duurzaamheid van beleid	23
KERNWAARDEN ALS UITGANGSPUNTEN VAN ONTWIKKELINGSAMBITIES. 23	
4.2 Methodologie.....	
5.0 STRUCTUURVISIE VOOR DE NATIONALE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	31
<i>Afbeelding 1: Regio indeling</i>	<i>32</i>
<i>Afbeelding 2: Inheemse en Tribale gemeenschappen.....</i>	<i>37</i>
5.1 Regio typering.....	38
5.1.1 Regio type 1.....	38
<i>Afbeelding 3: Regio 1, Urbane Ontwikkeling in Suriname.....</i>	<i>38</i>
5.1.2 Regio type 2.....	40
<i>Afbeelding 4: Regio 2, Beschermde gebieden in Suriname.....</i>	<i>40</i>
5.1.3 Regio type 3.....	41
<i>Afbeelding 5: Sub-urbane Ontwikkelingen in Suriname.....</i>	<i>41</i>
5.1.4 Regio type 4.....	42
<i>Afbeelding 6: Natuur/Eco-toerisme.....</i>	<i>42</i>
5.1.5 Regio type 5.....	43
<i>Afbeelding 7: Green Stone Belt (Mijnbouwactiviteiten, vnl. goud).....</i>	<i>43</i>
5.1.6 Regio type 6.....	44
<i>Afbeelding 8: Biodiversiteits gordel, deel van de Amazone Biodiversiteitsgordel.....</i>	<i>44</i>
5.1.7 Regio type 7.....	45
<i>Afbeelding 9: Bosbouw gordel.....</i>	<i>45</i>
5.2 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Paramaribo.....	46
5.2.1 Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	46
5.2.2 Visie en missie 2025 voor Paramaribo geformuleerd i.h.k.v. het DLGP II programma	47
5.2.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van Paramaribo ...	49

<i>Afbeelding 10: Historisch gebouwd erfgoed in centrum Paramaribo</i>	50
<i>Afbeelding 11: Waka Pasi en de Palmentuin.</i>	50
<i>Afbeeldingen 12 & 13: Verkeersdrukte en files</i>	51
<i>Afbeelding 14 & 15: Particuliere lijnbussen</i>	52
5.2.4 Structuurvisie Paramaribo	53
<i>Afbeelding 16: Begrenzing historische binnenstad en aangrenzende bufferzones</i>	53
<i>Afbeelding 17: Structuurvisie Livorno en omgeving</i>	54
5.3 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Wanica	55
5.3.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	55
5.3.2 Visie en missie 2025 voor het district Wanica geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	56
5.3.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Wanica	57
<i>Afbeelding 18: Centrum Lelydorp (foto Dronestagram).</i>	58
<i>Afbeelding 19 & 20: Woningbouwproject Altona 1 links en het Regionaal Ziekenhuis Wanica rechts</i>	59
<i>Afbeelding 21: Marktplaats waterkant Domburg (foto OW)</i>	59
5.3.4 Structuurvisie Wanica	61
<i>Afbeelding 22: Structuurvisie Wanica</i>	61
5.4 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Para	62
5.4.1 Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	62
5.4.2 Visie en missie 2025 geformuleerd voor het district Para i.h.k.v. het DLGP II programma	63
5.4.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Para	63
<i>Afbeelding 23: Monument te Onverwacht (https://www.youtube.com/watch?v=jPu63ny2VWs)</i>	64
<i>Afbeelding 24: Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven</i>	65
<i>Afbeelding 25: Paranam (https://www.royalhaskoningdhv.com/en-gb/projects/paranam-industrial-and-commercial-park/7972)</i>	66
<i>Afbeelding 26: Paranam Industrial en Commercial Park https://www.royalhaskoningdhv.com/en-gb/projects/paranam-industrial-and-commercial-park/7972</i>	66
5.4.4 Structuurvisie Para	67
<i>Afbeelding 27: Structuurvisie District Para</i>	67
5.5 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling het District Commewijne	68
5.5.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	68
5.5.2 Visie en missie voor het district Commewijne 2025 geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	69
5.5.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Commewijne	70
<i>Afbeelding 28: Oversteek met de kleine rivierboot te Commewijne</i>	70
<i>Afbeelding 29: Fort Nieuw Amsterdam</i>	72
<i>Afbeelding 30: Geprojecteerd tracé weg Potribo - Karamacca</i>	73
5.5.4 Structuurvisie Commewijne	74
<i>Afbeelding 31: Structuurvisie District Commewijne</i>	74

5.6	Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Marowijne.....	75
5.6.1	Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	75
5.6.2	Visie en missie 2025 voor het district Marowijne geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	76
5.6.3	Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Marowijne.....	76
	<i>Afbeelding 32 & 33: Links korjalen bij de oever te Albina en rechts straatbeeld in Albina</i>	77
5.6.4	Structuurvisie Marowijne	78
	<i>Afbeelding 34: Structuurvisie Marowijne.....</i>	78
5.7	Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Saramacca.....	79
5.7.1	Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	79
5.7.2	Visie en missie 2025 voor het district Saramacca geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	80
5.7.3	Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Saramacca	81
	<i>Afbeelding 35: Centraal plein in het centrum van Groningen.....</i>	81
	<i>Afbeelding 36: Bron pomp en emplacement Staatsolie.....</i>	82
5.7.4	Structuurvisie Saramacca	83
	<i>Afbeelding 37: Structuurvisie Saramacca</i>	83
5.8	Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Coronie	84
5.8.1	Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	84
5.8.2	Visie en missie 2025 voor het district Coronie geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	85
5.8.3	Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Coronie.....	86
	<i>Afbeelding 38: Commissariaat Coronie</i> (https://nl.wikipedia.org/wiki/Totness#/media/Bestand:Commissariaat.jpg) ..	86
	<i>Afbeelding 39: Zicht op de Zeedijk te Coronie.....</i>	87
	<i>Afbeelding 40: Ligging Olievelden op zee t.o.v. het district Coronie.....</i>	88
	<i>Afbeelding 41: Coronie zwamp en de zand - en schelprijsen locatie te Coronie.....</i>	89
5.8.4	Structuurvisie Coronie	90
	<i>Afbeelding 42: Structuurvisie Coronie</i>	90
5.9	Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Nickerie	91
5.9.1	Situering, bestuurlijke- en demografische informatie	91
5.9.2	Visie en missie 2025 voor het district Nickerie geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	92
5.9.3	Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Nickerie.....	93
	<i>Afbeelding 43: Wegprojectie Southdrain -Apoera</i>	94
	<i>Afbeeldingen 44 & 45: Flamingo 's en Witte Reigers in het Bigi Pan gebied.....</i>	95
5.9.4	Structuurvisie Nickerie	96
	<i>Afbeelding 46: Structuurvisie Nickerie.....</i>	96
5.10	Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Brokopondo	97

5.10.1	Situering, bestuurlijke- en demografische informatie.....	97
	<i>Afbeelding 47: De stuwdam te Afobaka</i>	98
5.10.2	Visie en missie 2025 voor het district Brokopondo geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	99
5.10.3	Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Brokopondo.....	99
5.10.4	Structuurvisie Brokopondo.....	102
	<i>Afbeelding 48: Structuurvisie Brokopondo</i>	102
5.11	Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Sipaliwini.....	103
5.11.1.	Situering, bestuurlijke- en demografische informatie.....	103
5.11.2	Visie en missie 2025 voor het district Sipaliwini geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma	104
5.11.3	Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Sipaliwini	104
5.11.4	Planregio's Sipaliwini.....	105
	<i>Afbeelding 49: Zone indeling District Sipaliwini.....</i>	105
6.0	DUURZAME RUIMTELIJKE ONTWIKKELING VAN SURINAME VOOR STABIELE ECONOMISCHE EN SOCIALE GROEI	107
6.1	Modellering a.d.h.v. veranderingen in landgebruik en landbedekking.....	108
	<i>Afbeelding 50: Voorbeeld van een celstructuur op de landkaart van Suriname.....</i>	108
	<i>Afbeelding 51: Onderzoeks- en ontwerp flowchart a.d.h.v. een stappenplan.....</i>	110
6.2	Structuurvisie van Suriname 2050.....	110
6.2.1	De Groene Agenda.....	110
6.2.2	"Business as Usual" scenario voorspelling 2050.....	111
	<i>Afbeelding 52: Scenario kaart 2050 a.d.h.v. "Business as Usual" Structuurvisie Suriname.....</i>	113
6.2.3	Scenario Structuurvisie 2050 met uitvoering Groene Agenda.....	114
	<i>Afbeelding 53: IIRSA Initiative.....</i>	116
6.2.3.1	Transport, Urbane en Infrastructurele Ontwikkelingen naar 2050.....	116
	<i>Afbeelding 54: Economische zone en Uitbreiding v.d. urbane gebieden voorstelling 2050.....</i>	119
	<i>Afbeelding 55: Infrastructuur en Urbane Ontwikkelingen in het Westen 2050.....</i>	121
	<i>Afbeelding 56: Jarikabaplan te Saramacca.....</i>	122
	<i>Afbeelding 57: Urbane Groei in het Centraal en Oostelijk deel van Suriname.....</i>	125
	<i>Afbeelding 58: Structuurvisie van Suriname a.d.h.v. de Ontwikkelingen en toepassingen uit de Groene Agenda.....</i>	127
6.2.4	Bestuur en Beleid naar een Duurzame Ontwikkeling in 2050.....	128
7.0	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	133
	Verklaring van begrippen.....	135
	Geraadpleegde literatuur.....	141

LIJST VAN TABELLEN

Tabel #	Titel Tabel	Blz #
1	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Paramaribo</i>	46
2	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Wanica</i>	55
3	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Para</i>	62
4	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Commewijne</i>	68
5	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Marowijne</i>	75
6	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Saramacca</i>	79
7	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Coronie</i>	84
8	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Nickerie</i>	91
9	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Brokopondo</i>	97
10	<i>Oppervlakte en bevolking ressorten Sipaliwini</i>	103
11	<i>Karakteristieken van de gecollecteerde data</i>	109
12	<i>Voorspellingen m.b.t de bevolkingsgroei in Suriname in 2050</i>	124

LIJST VAN FIGUREN

Figuur #	Titel Figuur	Blz #
1	Duurzame ontwikkeling	15
2	Duurzame ontwikkelingsdoelen	16
3	Ressorten Paramaribo	47
4	Ressorten Wanica	56
5	Ressorten Para	63
6	Ressorten Commewijne	69
7	Ressorten Marowijne	76
8	Ressorten Saramacca	80
9	Ressorten Coronie	85
10	Ressorten Nickerie	92
11	Ressorten Brokopondo	99
12	Ressorten Sipaliwini	104

1.0 ALGEMEEN

Ruimtelijke ordening is het proces waarbij met een groot aantal regels, rekening houdende met individuele en gemeenschappelijke belangen en het milieu, de ruimte planmatig wordt benut en ingericht, zodanig dat een optimaal gebruik gegarandeerd wordt.

Duurzame ruimtelijke ordening streeft naar het zo goed mogelijk aanpassen van de fysieke leefomgeving aan de eisen van de maatschappij. Hiertoe moet naar de toekomst gekeken worden, aangezien aanpassen van de fysieke leefomgeving niet snel gaat en veranderingen tot op lange termijn gevolgen blijven hebben.

Ook het beheer van die fysieke ruimte behoort tot de ruimtelijke ordening.

Het begrip ruimte kan worden getypeerd als te zijn een omgeving waarbinnen één of andere vorm van afbakening of begrenzing verschillende activiteiten plaatsvinden die harmonisch op elkaar zijn afgestemd en de activiteiten van de ene geen of weinig negatieve invloed heeft op het andere. Daarbij worden keuzes gemaakt, omdat ruimte per definitie schaars danwel beperkt is. Met dat doel, worden alle ruimtelijk relevante aspecten op een rij gezet (geordend) en belangen afgewogen.

De ruimtelijke ordening, die inherent ook de planning van het grondgebruik omvat, is ondergebracht bij het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Belangrijke algemene doelstelling van de visie op de ruimtelijke ontwikkeling is het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke, duurzame en veilige leefomgeving in balans en evenwicht met de natuur (ecologie en biodiversiteit).

Om deze balans te bereiken en knelpunten te voorkomen is een tijdige en volwaardige inbreng van leefbaarheids- en duurzaamheidsaspecten tijdens de planvorming onmisbaar. Deze aspecten bepalen immers in belangrijke mate de leefbaarheid en duurzaamheid van onze woon- en leefomgeving.

1.1 Achtergrond

Al vóór de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 werd er gesproken over een actieve ruimtelijke ordening. In de tijd van de plantage economie werden plantages aangelegd langs waterwegen, de rivieren en grote bevaarbare kreken. Veel later werden primaire wegen aangelegd. Vanwege de geringe bevolking destijds en de grote afstanden van onderlinge

vestigingen, vonden ruimtelijke ontwikkelingen langs deze wegen plaats en wel volgens een bepaalde structuur. Vanaf 1948 worden de eerste initiatieven genomen met betrekking tot volkshuisvesting met daaraan verbonden het zoeken naar geschikte locaties voor projecten en de wens van een systematische aanpak. Toen al was men van oordeel, dat het vinden van geschikte locaties op een systematische wijze niet alleen nodig was voor de huisvesting, maar ook voor alle andere initiatieven, die in die periode werden genomen.

Het duurde even voor er een wettelijke regeling op het gebied van ruimtelijke ordening kwam. Voor de sociaaleconomische ontwikkeling van Suriname is het van essentieel belang, dat de terzake nodige wetsproducten aanwezig zijn, die kunnen garanderen dat op basis van onder andere een gedegen ruimtelijke ordening, de voorgenomen ontwikkeling van het land zo goed en efficiënt mogelijk wordt uitgevoerd. Zonder een goed beleid op het gebied van ruimtelijke ordening is het niet mogelijk om de economie goed te plannen.

Ruimtelijke ordening speelt dus een cruciale rol en vormt de basis voor de duurzame sociale en economische ontwikkeling van het land en voor de verbetering van het werk-, woon- en leefklimaat. Met betrekking tot de ruimtelijke ordening valt er nog veel werk te verzetten, maar door gebrek aan wetgeving op dit vlak kan niet altijd vlot en efficiënt worden gewerkt.

Voorafgaand aan een gedegen ruimtelijke ordening is een visie voor de ruimtelijke ontwikkeling nodig, waarin de voorgenomen ontwikkelingen voor de komende jaren op lange termijn zijn aangegeven.

2.0 INLEIDING

Iedereen wil een leefbare woonomgeving, maar weinigen weten wat het werkelijk is.

Iedereen wil een leefbare wereld voor de volgende generaties, maar slechts een minderheid wil de consequenties voor het heden in het spanningsveld tussen leefbaarheid hier en nu en een duurzame ontwikkeling met het oog op de volgende generaties, aanvaarden.

Een omgeving is leefbaar en duurzaam als er een passende relatie bestaat tussen de mens(en) en de omgeving. De kwaliteit van deze relatie wordt bij leefbaarheid beoordeeld vanuit het perspectief van de individuele mens, bij duurzaamheid wordt de kwaliteit bepaald vanuit het perspectief van de mensheid. Verschillende oordelen over de omgeving worden bepaald door verschillende perspectieven, maar ook door de gekozen definitie van omgeving.

Ruimtelijke ordening en planologie is gericht op de zorg voor een goede en gezonde fysieke leefomgeving en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Gedurende de achter ons liggende periode hebben economische ontwikkelingen en menselijke ingrepen vanwege gebrek aan ruimtelijke planning waaronder structuur-, en bestemmingsplannen, geleid tot een scala van onwenselijkheden die steeds meer van invloed blijken op verscheidene ontwikkelingen binnen de maatschappij en samenleving in Suriname.

Een omgeving is leefbaar en duurzaam als er een passende relatie bestaat tussen de mens(en) en de omgeving. De kwaliteit van deze relatie wordt bij leefbaarheid beoordeeld vanuit het perspectief van de individuele mens, bij duurzaamheid wordt de kwaliteit bepaald vanuit het perspectief van de mensheid.

Om dit te bereiken en knelpunten te voorkomen is een tijdige en volwaardige inbreng van leefbaarheids- en duurzaamheidsaspecten tijdens de planvorming onmisbaar. Deze aspecten bepalen immers in belangrijke mate de leefbaarheid en duurzaamheid van onze woon- en leefomgeving.

De formulering van een visie voor de duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het gehele grondgebied van Suriname is beslist geen eenvoudige opgave. Zulks vanwege het ontbreken van een hoofdstructuur voor de ruimtelijke indeling van het grondgebied. Als gevolg daarvan heeft ongebreidelde benutting van delen van het grondgebied plaatsgevonden die niet gebaseerd is op bestemmingen die hun grondslag vinden in o.a. de geschiktheid van bodem en

ondergrond, water, ecologie en de daaraan gerelateerde karakteristieke eigenschappen en of landschapstypen.

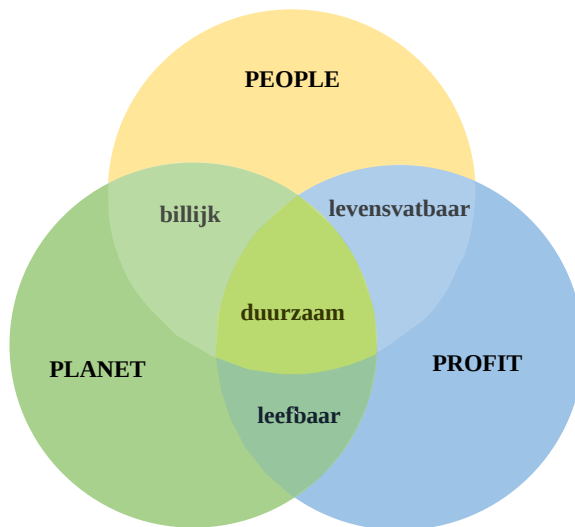
Daarnaast dient een visie tot stand te komen door zoveel mogelijk belanghebbenden te betrekken bij het proces tot formulering van de visie. Zulks om draagvlak en ownership te stimuleren en hun participatie met betrekking tot verwezenlijking te bevorderen.

Binnen de visie voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Suriname staat de balans tussen sociale en economische ontwikkeling en behoud van ecologie, natuur en milieu centraal.

De daaruit voort te vloeien ruimtelijke ordening, die inherent ook de planning van het grondgebruik omvat, is ondergebracht bij het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu. Een duidelijk beeld met betrekking tot de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van het land zal uiteindelijk moeten resulteren in het gestructureerd formuleren van bestemmingsplannen om ongecontroleerde uitbreiding en verspreiding van landgebruik voor economische ontwikkeling (o.a. mijnbouw, bosbouw, industrie en landbouw) en huisvesting tegen te gaan. Markering en toewijzing van gebieden als overwegend groengebied, woongebied, industriegebied, landbouw- of recreatiegebied op basis van best practices en economische, sociologische en milieubeoordelingen vooruitlopend op een definitief referentiekader.

Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen (VN-commissie Brundtland 1987). Duurzame ontwikkeling is van belang rekeninghoudende met de mens en de verantwoorde benutting van de natuurlijke hulpmiddelen die ingezet worden t.b.v welvaart en welzijn van de samenleving met in achtnaam van het aspect van People, Profit, Planet (figuur 1). Bij duurzame ruimtelijke ontwikkeling staat de balans tussen sociale ontwikkeling, ecologie en economische ontwikkeling centraal. Als er geen balans is tussen people, planet en profit is er geen sprake van een duurzame ontwikkeling. De term Profit is later veranderd in Prosperity.

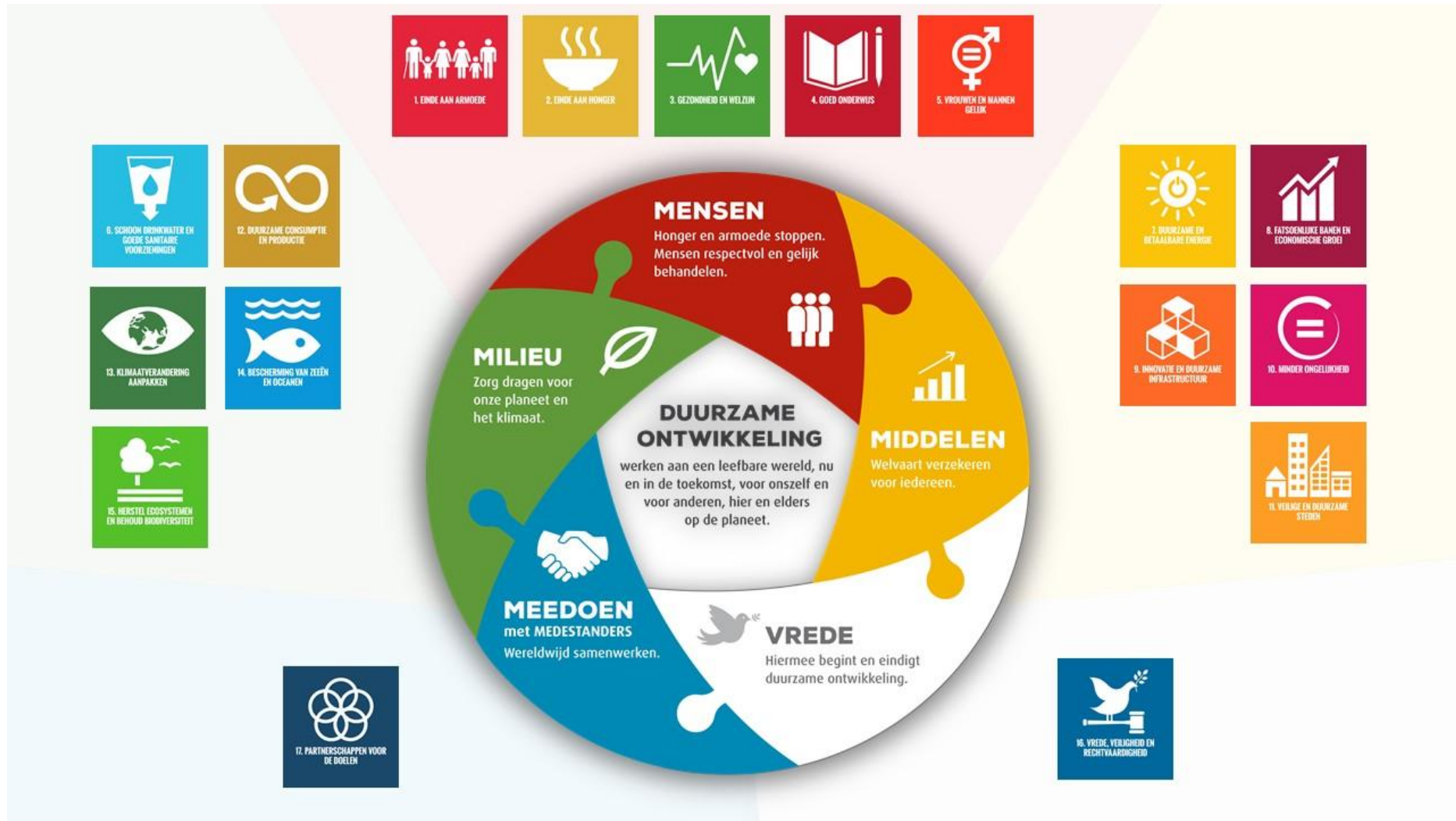
Figuur 1: Duurzame ontwikkeling

Het aspect van People, Profit, Planet is onderdeel van de Sustainable Development Goals (SDG's), ook wel bekend als de duurzame ontwikkelingsdoelen (figuur 2), die in 2015 door de Verenigde Naties werden aangenomen als een universele oproep tot actie om een einde te maken aan armoede, de planeet te beschermen en ervoor te zorgen dat tegen 2030 alle mensen vrede en welvaart genieten.

In totaal hebben tot nog toe 193 landen inclusief Suriname de duurzame ontwikkelingsdoelen geratificeerd.

Figuur 2: Duurzame ontwikkelingsdoelen

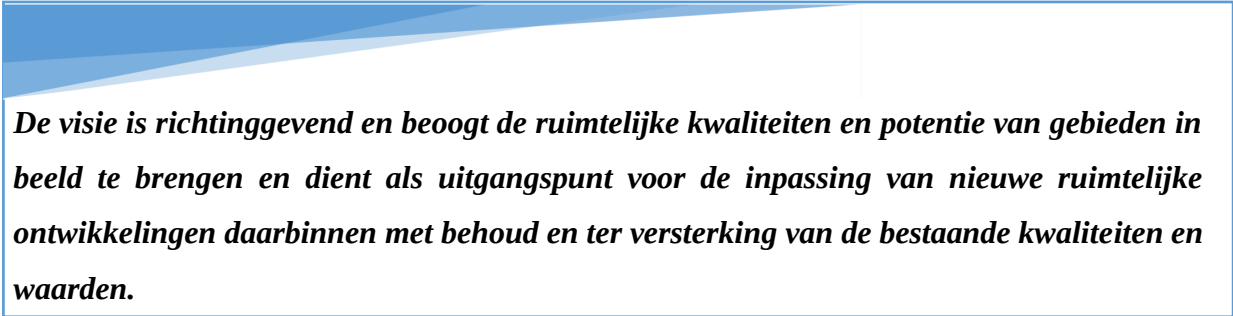

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling begint met een visie. Een visie die twee kanten kent: een inhoudelijke (welke richting gaan we op?) en een procesmatige (hoe doen we dat?). Duurzame ruimtelijke ontwikkeling wordt gekenmerkt door:

- Visie
- Kernwaarden (bouwstenen visie)
- Politieke- en maatschappelijke ambities (op basis van geformuleerde kernwaarden).

3.0 DOEL VAN DE VISIE

De visie op ruimtelijke ontwikkeling heeft als voornaamste doel toekomstige ambities en voornemens vast te leggen om zo een duurzame ruimtelijke ontwikkeling te bewerkstelligen, waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang worden gebracht. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Ook wordt er rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen.

De visie is richtinggevend en beoogt de ruimtelijke kwaliteiten en potentie van gebieden in beeld te brengen en dient als uitgangspunt voor de inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen daarbinnen met behoud en ter versterking van de bestaande kwaliteiten en waarden.

Binnen het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu is het Directoraat Ruimtelijke Ordening ingesteld dat verantwoordelijk is voor het uitwerken van de visie in ruimtelijke plannen. In de volgende paragraaf wordt daarop nader ingegaan.

3.1 Verantwoordelijkheden van het Directoraat Ruimtelijke Ordening

Om de nationaal gedragen visie te kunnen transformeren in een ruimtelijke planning zal het Directoraat Ruimtelijke Ordening moeten worden voorzien van gespecialiseerd menselijk kader en materiële uitrusting. Van het ministerie wordt verwacht op korte termijn in te moeten spelen op de dringende vraagstukken. Op het gebied van ruimtelijke ordening heeft het Ministerie van ROM vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wet Ruimtelijke Ordening, reeds overleg gevoerd met de op dit werkgebied betrokken ministeries w.o. de Ministeries van Openbare Werken, Regionale Ontwikkeling en Sport, Grondbeleid en Bosbeheer, Landbouw, Veeteelt en Visserij, Natuurlijke Hulpbronnen en Justitie en Politie, maar ook Onderwijs Wetenschap en Cultuur, Volksgezondheid, Sociale Zaken en Toerisme en Transport, waarbij op korte termijn goede werkafspraken zijn gemaakt welke binnen de visie passen. De coördinatie van dit overleg ligt bij het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Bij dit overleg zijn de volgende onderwerpen ter tafel gekomen, t.w.:

- A. Overheveling van bepaalde taken van ministeries, waaronder het Ministerie van Openbare Werken (de Planologische Dienst) met betrekking tot het uitgeven van vergunningen voor ruimtelijke inrichtingsplannen (verkavelingsplannen). Ondermeer komen hierbij aan de orde, onderzoek en planning op het gebied van de ontwikkeling van urbane gebieden met nadruk op een acuut beleid op ruimtelijke inrichtingsplannen (lees verkavelingsplannen) en de verkeersplanning alsook het tegengaan en of voorkomen van verdere ongebreidelde urbane uitbreidingen (urbane wildgroei als lintbebouwing) en versnipperde ruimtelijke ontwikkelingen (zgn verspreide ontwikkeling of scattered development);
- B. Afstemming van het beleid op het gebied van grondbestemming en gronduitgifte. Dit beleid moet zoveel als mogelijk samenvallen met de Nationaal gedragen Visie op de Ruimtelijke Ontwikkeling.
- C. Overleg m.b.t. de gewenste urgente institutionele versterking van het Ministerie van ROM met behulp van middelen van Ontwikkelingsbanken. Die middelen zullen nodig zijn om de bestaande afdelingen van het Directoraat Ruimtelijke Ordening, fysiek van de grond te krijgen. Er is overleg nodig om een juiste keus te kunnen maken van de gewenste juridische vormgeving en inrichting van deze afdelingen. De praktijk heeft uitgewezen, dat zulke belangrijke afdelingen onvoldoende armslag krijgen op basis van reguliere staatsmiddelen om de aan hen toevertrouwde taken naar behoren te kunnen uitvoeren.

4.0 BOUWSTENEN VOOR DE VISIE

4.1 Kernbegrippen voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling start met de omgeving in relatie met de mensen in deze omgeving met hun economisch handelen in relatie tot hun leefomgeving. Voor groei gericht op duurzame ontwikkeling en integraal duurzaamheidsbeleid is een transitie naar een duurzame samenleving noodzakelijk.

Bij elke keuze voor de bestemming van de ruimtelijke inrichting van een gebied en of omgeving staat de optimale en duurzame ontwikkeling van de mens centraal, echter met inachtnaam van de natuurlijke waarden, ecologie en biodiversiteit die kenmerkend zijn voor dat gebied of leefomgeving.

Bij duurzame ontwikkeling hoort er sprake te zijn van een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen. Alle ontwikkelingen die op technologisch, economisch, ecologisch, politiek of sociaal vlak bijdragen aan een gezonde omgeving met welvarende bewoners en goed functionerende ecosystemen, zijn duurzaam.

Bij de formulering van de visie worden de hedendaagse opvattingen over ruimtelijke ontwikkeling, gehanteerd, die zijn weergegeven in het “New Urban Agenda Handbook” dat in 2020 is uitgegeven door UN Habitat, de organisatie van de Verenigde Naties die streeft naar verbetering van het leven in steden en andere nederzettingen. Het New Urban Agenda Handbook werkt als een katalysator van de Sustainable Development Goals (SDG’s), in het bijzonder SDG 11 – Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.

De New Urban Agenda is opgebouwd uit vier kernbegrippen. Vervolgens komen aspecten aan de orde van implementatie, monitoring en rapportage.

Voor de opbouw van de visie worden als uitgangspunt vier kernbegrippen gehanteerd n.l.:

- Sociale duurzaamheid;
- Economische duurzaamheid;
- Duurzaamheid van de leefomgeving;
- Ruimtelijke duurzaamheid;

Aan deze vier kernbegrippen is een vijfde toegevoegd. n.l.:

- Bestuurlijke duurzaamheid c.q. duurzaamheid van het beleid

De vijfde gelet op de noodzaak van continuïteit en opeenvolging van beleid in relatie tot de overige vier.

Elk van deze begrippen wordt als volgt in het kort nader toegelicht.

4.1.1 Sociale duurzaamheid

Sociale duurzaamheid staat voor het bijhouden of verbeteren van het welzijn van mensen in huidige en in toekomstige generaties. Een sociaal duurzame leefomgeving bevordert de kwaliteit van leven (gezondheid en welzijn) van bewoners en gebruikers, zowel nu als in de toekomst. Zij doet dit door adequate en toegankelijke voorzieningen te bieden in een veilige, aantrekkelijk vormgegeven omgeving die in sociaal opzicht prettig is om in te wonen en te werken, en waar sprake is van diversiteit.

Enkele belangrijke aspecten daarvan betreffen:

1. Sociale samenhang, sociaal vertrouwen en participatie:
Betrokkenheid van mensen op elkaar op de samenleving en het prettig samenleven, ook daar waar sprake is van sociaaleconomische en culturele diversiteit;
2. Gezondheid, zorg en welzijn:
Goede kwaliteit van het leven en noodzakelijkheden, ook voor kwetsbare mensen, bijvoorbeeld ouderen en degenen met een beperking.
3. Gelijke kansen (o.a. werk en onderwijs) en het voorkómen van sociale uitsluiting: een leefomgeving waarin bewoners zich kunnen ontwikkelen, emanciperen en sociaal kunnen ontplooiën.
4. Kunst en cultuur: de toegankelijkheid tot kunst- en cultuuruitingen, de bescherming van cultuurhistorisch erfgoed of het hergebruik van cultureel en industrieel erfgoed.
5. Kwaliteit van de woonomgeving: leefbaarheid, veiligheid, voorzieningen en sociaal prettig. Ook de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving valt hieronder. Dit houdt een zo efficiënt mogelijk gebruik van de ruimte in, die zo duurzaam mogelijk wordt gebouwd

4.1.2 Economische duurzaamheid

Een belangrijke factor van duurzaamheid in onze samenleving is de economische duurzaamheid. Wat bedoelen we precies met economische duurzaamheid? Hiermee wordt bedoeld: activiteiten te ontwikkelen, die ecologisch en sociaal duurzaam zijn en tegelijkertijd financiële mogelijkheden en winstgevende voordelen aan de nationale economie verschaffen.

De duurzame economie streeft ernaar om de sociale welvaart te vergroten door verantwoorde consumptie waarbij rekening wordt gehouden met maatschappelijke en milieuaspecten om zo te beantwoorden aan de behoeften van vandaag, zonder toekomstige generaties te beletten aan

hun eigen behoeften te voldoen.

Het doel is om de armoede te verminderen en de kwaliteitsontwikkeling van de huidige en toekomstige generaties te waarborgen, zonder de gezondheid van de planeet te verslechteren of in gevaar te brengen (zonder meer te consumeren dan de natuur genereert). Hernieuwbare energiebronnen en biologische landbouw zijn enkele voorbeelden van de manier van produceren wat de bedoeling is.

4.1.3 Duurzaamheid van het milieu

Duurzaam betekent binnen deze context het ontplooien van activiteiten ten nutte van de mens hetzij geproduceerd, ontgonnen, gewonnen of anderszins verkregen op een manier die het milieu en de natuur zo min mogelijk belasten danwel aantasten. Vaak wordt de term milieuvriendelijk gebezigd. Milieuvriendelijk wordt over het algemeen vertaald met 'niet schadelijk voor het leefklimaat (het milieu). Een milieuvriendelijk product is een product dat zowel in het productieproces, het gebruik, als in de afvalfase geen schade toebrengt aan de leefomgeving. In de context van duurzaamheid van de leefomgeving is van belang dat deze zich richt op, bescherming, herstel, behoud, bevorderen c.q. promoten van duurzame benutting van ecosystemen, water, natuurlijke habitats, biodiversiteit en klimaatsverandering. Het accent ligt daarbij op het zoveel mogelijk omschakelen naar duurzame consumptie en productiepatronen en processen.

4.1.4 Ruimtelijke duurzaamheid

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling is de vertaling van het begrip duurzame ontwikkeling naar het ruimtelijk beleid toe. Duurzaamheid van de ruimte en ruimtelijke kwaliteit zijn inherent aan elkaar. Toekomstwaarde is één van de bouwstenen van ruimtelijke kwaliteit, naast gebruikswaarde en belevingswaarde. Dit wil zeggen dat er rekening wordt gehouden met de potenties en functies van een gebied, door vastlegging van de ecologische waarden (o.a. locatie en geografische, demografische en fysieke eigenschappen), zodanig dat deze op duurzame manier worden ingericht en benut. Aan de hand van deze potenties, functies en karakteristieken worden regels en beleidsmaatregelen (zoals de Wet Ruimtelijke Ordening en de landinrichtingsstandaarden) getroffen. Deze maatregelen moeten dan de weg vrijmaken voor ruimtelijke inrichtingsplannen voor het verantwoord en duurzaam ontwikkelen van gebieden.

4.1.5 Bestuurlijke duurzaamheid/ duurzaamheid van beleid

Om de eerder vermelde duurzaamheidsdoelen te verwezenlijken is het alleszins van belang de continuïteit en consistentie van overheidsbestuur en opeenvolging van beleid te benadrukken. Hiertoe is de term bestuurlijke duurzaamheid c.q. duurzaamheid van beleid aan de duurzaamheidsdoelen toegevoegd.

Het betreft o.m.:

1. Openheid en integriteit

Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.

2. Participatie

Het bestuur weet wat er leeft in de maatschappij en laat zien wat het daarmee doet.

3. Goede contacten met burgers

Het bestuur zorgt ervoor dat hijzelf en de organisatie zich behoorlijk gedragen in contacten met burgers.

4. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Het bestuur maakt de doelen van de organisatie bekend en neemt de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.

5. Legitimiteit

Het bestuur neemt de beslissingen en maatregelen die het mag nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.

6. Lerend en zelfreinigend vermogen

Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hierop in.

7. Verantwoording

Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

KERNWAARDEN ALS UITGANGSPUNTEN VAN ONWIKKELINGSAMBITIES

Kernwaarden vormen de basis voor politieke en maatschappelijke voornemens en ambities in het streven naar duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Ze bieden door een algemene formulering de benodigde speelruimte waarbinnen partijen elkaar kunnen vinden, ook kan daardoor geen discussie ontstaan over de te kiezen richting die ze aangeven. Kernwaarden geven een antwoord op de vraag waar het werkelijk om gaat bij een duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

Afhankelijk van het gebied en de opgave krijgen de kernwaarden een invulling op maat. Die invulling krijgt vorm door ambities te formuleren voor thema's die relevant zijn voor het gebied. Het ambitieniveau is daarbij belangrijk: in de praktijk worden ambities vaak zo geformuleerd dat afwenteling op voorhand al bijna onontkoombaar is. De kernwaarden vormen een uitdaging aan iedereen om ambities te formuleren, die werkelijk richting geven aan een duurzame ontwikkeling en waarde toevoegen van people, planet en profit.

Kernwaarden:

1. Zorgvuldige benutting en verantwoord gebruik van ruimte
2. Creëren van gezonde leefomgevingen
3. Benutten/versterken van gebiedskwaliteiten en ontwikkelingspotentie
4. Toekomstbestendig
5. Verantwoordelijkheid
6. Vitaliteit
7. Identiteit
8. Draagvlak en ownership

Ad 1. Zorgvuldige benutting en verantwoord gebruik van ruimte

Veel ingrepen in de ruimte hebben gevolgen voor de langere termijn en beperken ontwikkelingsmogelijkheden in de toekomst. Ruimte is beperkt beschikbaar, kostbaar en begrensd hetgeen vereist om daar zuinig en zorgvuldig mee om te gaan. Elke ingreep of functieverandering met welke bedoeling dan ook moet leiden tot een betere, efficiëntere, verantwoorde en duurzame benutting van die ruimte. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling moet leiden tot een betere benutting en meer kansen in de toekomst.

Dit heeft betrekking op:

1. Procedures van uitgifte, gebruik en intrekking van gronden en met name monitoring en daaraan voorafgaande criteria die aan het gebruik zijn verbonden.
2. Herkenning van waarde van ruimtelijke elementen en kenmerken, waaronder bodem, water en natuurlijke elementen opdat bij de planning deze waarde (mede) keuze criterium is.
3. Herkenning van lage geschiktheid of ongeschiktheid van ruimtelijke elementen en kenmerken, waaronder bodem, water en natuurlijke elementen om gewenst gebruik en geschiktheid met elkaar in overeenstemming te brengen.
4. Zodanige inrichting van ruimte, dat conflicten met betrekking tot ruimtegebruik minimaal zijn.

5. Zodanige inrichting van ruimte, dat mensen die daarin aanwezig zijn zich optimaal kunnen ontplooiën in harmonie met andere mensen en aanwezige waarden.
6. Zodanige inrichting van ruimte, dat onnodige verplaatsingen van mensen en goederen worden vermeden en dat de meest efficiënte wijzen van verplaatsing mogelijk zijn.

We plannen de juiste functie op de juiste plek, zorgen voor multifunctioneel en meervoudig ruimtegebruik, benutten de stedelijke ruimte intensief, bundelen (stedelijke) functies, gebruiken de bestaande voorraad optimaal en zorgen voor een efficiënte benutting van milieuzones.

Ad 2. Creëren van gezonde leefomgevingen

Elke inspanning/ambitie of voornemen dient zich te richten op het scheppen van een gezonde en veilige omgeving voor zowel mens als natuur. Een gezonde omgeving is belangrijk voor het goed functioneren van de mens en de natuur. Voor de mens is het ook belangrijk veiligheidsrisico's te voorkomen. Ook voor het optimaal functioneren van het natuurlijk systeem is een aantal specifieke kwaliteiten van belang. Bij een duurzame ruimtelijke ontwikkeling voorkomen we daarom schade en overlast en proberen we zelfs in de ontwikkeling te werken aan verbetering van de milieukwaliteit.

Aandacht besteden aan de klassieke milieuthema's zoals bodemverontreiniging, lucht- en waterkwaliteit en veiligheid.

Dit heeft o.a. betrekking op het:

1. Beheer van natuurgebieden
2. Veilig gebruik van gebieden
3. Goed beheer van groen en water
4. Beloopbaarheid
5. Energiebeheer

Ad 3. Benutten of versterken van gebiedskwaliteiten en ontwikkelingspotentie

Het doel is om de intrinsieke waarden van een gebied te benutten of versterken om een herkenbare mooie en afwisselende omgeving te scheppen voor mens en natuur. Vrijwel elk gebied heeft bijzondere kwaliteiten, fysiek zoals de bodemstructuur, een waterbasin of cultureel erfgoed en sociaal maatschappelijk zoals bijvoorbeeld een hechte gemeenschap of een creatieve ondernemer. Verder om gebiedskwaliteiten te benutten, kunnen een eigen identiteit worden gegeven. Een eigen identiteit helpt weer om partijen te mobiliseren voor zowel de ontwikkeling als het beheer van het gebied.

Voordat we beginnen met het maken van een plan maken we een goede inventarisatie en analyse van de aanwezige potenties. We proberen in ons plan deze potenties zoveel mogelijk te benutten en te behouden door het toevoegen van kwaliteiten daaraan.

Ad 4. Toekomstbestendig

Bij toekomstbestendigheid dient rekening gehouden te worden met veranderingen of potentiële bedreigingen en of onzekerheden in de toekomst en met langdurig beheer. Een ontwikkeling is pas duurzaam als niets of niemand daar schade van ondervindt, niet nu en ook niet in de toekomst. Het streven zou een ontwikkeling moeten zijn waarvan iedereen beter wordt.

Voor toekomstige bestendigheid zal gezorgd moeten worden voor een ruimtelijke structuur, door bijvoorbeeld ruimte reserveringen. In een onzekere toekomst nemen we geen risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid. Veranderingen in bevolkingssamenstelling en wensen van de bevolking kan het gebied aan.

Ad 5. Verantwoordelijkheid

Als overheid maar ook als huidige generatie moeten problemen die mogelijk ontstaan ten gevolge van onze huidige ontwikkelingen nu aangepakt en opgelost worden. Zulks in plaats van deze door te schuiven naar toekomstige generaties. We benadelen andere mensen of

ecosystemen niet door onze activiteiten. Toekomstige generaties beschikken over dezelfde voorraden en mogelijkheden als de huidige.

Bij elke ingreep gaan we na wat de gevolgen voor anderen, elders en op de lange termijn zijn.

Ad 6. Vitaliteit

De inrichting van gebieden zal zich richten op het stimuleren c.q. creëren van voorwaarden voor mens en ondernemingen om zich te ontplooiën en te ontwikkelen en hun direct leef- en werkomgeving daarvan te laten profiteren. Een vitaal gebied kan voor een groot deel voor zichzelf zorgen. Door een goede mix tussen bewoners, bedrijven en voorzieningen blijft het gebied aantrekkelijk voor, niet alleen de reguliere gebruikers maar ook voor incidentele bezoekers. Een aantrekkelijk en vitaal gebied leidt tot behoud van de waarde van het vastgoed en gaat daarmee verloedering tegen.

We streven naar een goede mix van bewoners en bedrijven en zorgen voor vestigingsvoorwaarden die een gebied in sociaal en economische opzichte vitaal houden. Bereikbaarheid en beschikbaarheid van een breed scala aan voorzieningen is daarbij belangrijk evenals een kwaliteit van de openbare en private ruimte die uitnodigt tot activiteit, samenwerkingsverbanden en mogelijkheden die waarde toevoegen.

Ad 7. Identiteit

Elk gebied heeft een eigen identiteit. Het vormgeven dient zich te richten op herkenbaarheid van de gebiedsidentiteit, gebaseerd op voormalige, bestaande en/of toekomstige kwaliteiten, die het vermogen/potentie heeft om mensen te binden. De identiteit van een gebied heeft het vermogen om mensen te binden. Het biedt een herkenbare plek waar mensen trots op kunnen zijn, waar ze in willen investeren (sociaal, cultureel, etc.). Identiteit is een stimulans voor betrokkenheid en sociale cohesie.

Aansluiting op en respect voor de lange lijnen uit het gebiedsverleden blijkt een succesfactor voor een duurzame ontwikkeling. Een vroegtijdig grondige gebiedsanalyse gezamenlijk uitgevoerd door de betrokken partijen in de gebiedsontwikkeling is een vereiste. Die analyse resulteert in een ambitiedocument waarin de gewenste kernkwaliteiten van het gebied zijn vastgelegd zowel in de vorm van bestaande te koesteren kwaliteiten als nieuwe in de toekomst gewenste kwaliteiten. Dit is een document dat als richtsnoer en toetssteen in het vervolgtraject is te gebruiken.

Ad 8. Draagvlak en ownership

Gebiedsontwikkelingsprocessen worden zodanig ingericht dat belanghebbenden zich “eigenaar” van het gebied gaan voelen en daardoor medeverantwoordelijkheid en ownership wordt gestimuleerd voor gebruik en instandhouding/beheer van het gebied. Het is daarom belangrijk de gebruikers van het gebied bij de ontwikkeling te betrekken, zodat deze zich medeverantwoordelijk voelen voor het behoud van de kwaliteit van het gebied.

Wij richten een gebied zo in dat stimulerende voorwaarden gecreëerd worden voor mens en ondernemingen om zich te ontplooien en te ontwikkelen en hun direct leef- en werkomgeving daarvan te laten profiteren.

Ambities

Afhankelijk van het gebied en de opgave krijgen de kernwaarden een invulling op maat. Die invulling krijgt vorm door ambities te formuleren voor thema's die relevant zijn voor het gebied. Het ambitieniveau is daarbij cruciaal: in de praktijk worden ambities vaak zo geformuleerd dat afwenteling op voorhand al bijna onontkoombaar is. De kernwaarden vormen een uitdaging aan iedereen om ambities te formuleren, die werkelijk richting geven aan een duurzame ontwikkeling en waarde toevoegen op alle p's van people, planet en profit.

4.2 METHODOLOGIE

Voor het samenstellen van deze Structuurvisie voor de Ruimtelijke Ontwikkeling van Suriname is gebruik gemaakt van:

- Datacollectie
- Stakeholderconsultaties

4.2.1 Datacollectie

Hierbij is gebruik gemaakt van 55 onderzoeks- en projectrapporten op het gebied van ruimtelijke studies, samengesteld door ingenieursbureaus en studenten van zowel de Universiteit van Suriname, alsook van buitenlandse Universiteiten over de periode van de afgelopen 10 – 20 jaar. Verder is gebruikgemaakt van verzamelde en geanalyseerde geo-data, beschikbare bodemdata in de vorm van kaarten, zowel digitaal als in hard copy. Ook zijn er data gebruikt van verschillende instanties, zoals van de Stichting Planbureau Suriname, NARENA/CELOS en van de Anton De Kom Universiteit van Suriname. Up to date Sateliet imaging en LIDAR informatie, die te verkrijgen waren, zijn ook gebruikt in het kunnen modelleren van scenario's.

4.2.2 Stakeholderconsultaties

De betrokkenheid van de samenleving is in de periode 2021 – 2023 geschied door middel van:

1. Persoonlijke consultatie (gesprekken):

Deze gesprekken zijn gevoerd met:

- Stakeholder consultaties met bedrijven, organisaties, NGO's en groepen;
- Krutu's gehouden op districts en regionaal niveau;
- Meetings met de DC's, distriktsbesturen, Districtsraden en Ressortraden;
- Workshops met alle Ministeries, organisaties, inclusief vertegenwoordigers van de Inheems en tribalen (VIDS, OIS, Kampos en dorpsgemeenschap van de Trio's in Kwamalasemutu), NGO's en anderen

Meetings met (delen van) de bevolking, stakeholders, zijn van groot belang, omdat deze ook vaak een betrouwbare weergave presenteren over de historische inrichting, waarbij zaken die vaak niet gerapporteerd zijn naar boven komen. Op deze wijze kunnen patronen ontstaan over

het verleden, maar ook patronen voor toekomstige ontwikkelingen. Daarom zijn stakeholder meetings van groot belang.

Tijdens de samenstelling van de Structuurvisie zijn de stakeholder op verschillende manieren gehoord:

- Actieve stakeholder meetings. Er zijn in verband met het project Naar een visie voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van het land en het ontwikkelen van een visie op de ruimtelijke ordening in Suriname, door het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Planning stakeholder meetings gehouden met districtscommissarissen, districtsbesturen, leden van de Nationale Assemblée, ingenieursbureau's en andere actoren, waarbij dus ook werden besproken de ruimtelijke inrichting en richtlijnen en standaarden over hoe deze zouden moeten plaatsvinden.
- Persoonlijke consultaties. Hierbij werden meetings gehouden met vertegenwoordigers van de ministeries, instituten als de Stichting Planbureau Suriname en de Planologische Dienst van het Ministerie van Openbare Werken, waaronder directeuren of onderdirecteuren van de ministeries. De meetings betroffen voornamelijk de werkzaamheden op het gebied van ruimtelijke inrichting binnen deze ministeries en instituten.
- Verder zijn er door Groene Groei Suriname gesponsord door de IDB ook weer workshop en stakeholder consultaties gehouden met verschillende groepen voorkomend binnen de sectoren als publieke en private, wetenschap en onderzoek, regelgevende en beleidsinstanties en organisaties uit het maatschappelijk middenvlak.

2. Gebruik van enquêtes:

Vier enquêtes zijn gehouden op landelijk niveau in de periode tussen 28 juni 2022 en 3 september 2022.

3. Webinar:

Er is 1 webinar gehouden in 2022, waaraan geparticipeerd hebben, zowel personen als bedrijfsleven, NGO's en anderen.

5.0 STRUCTUURVISIE VOOR DE NATIONALE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

De identiteit van een gebied is herkenbaar en vaak uniek. De identiteit van gebieden wordt onder andere bepaald door de sociaal-culturele en economische geschiedenis, de fysieke eigenschappen van het gebied en de natuurlijke ontwikkeling die het gebied heeft doorgemaakt. Daarbij gaat het om de ligging, de ruimtelijke vorm van een gebied, hoe bewoners en bezoekers het gebied gebruiken, hun eigenschappen en waardeoriëntaties, hun manier van omgaan met elkaar en hun rituelen.

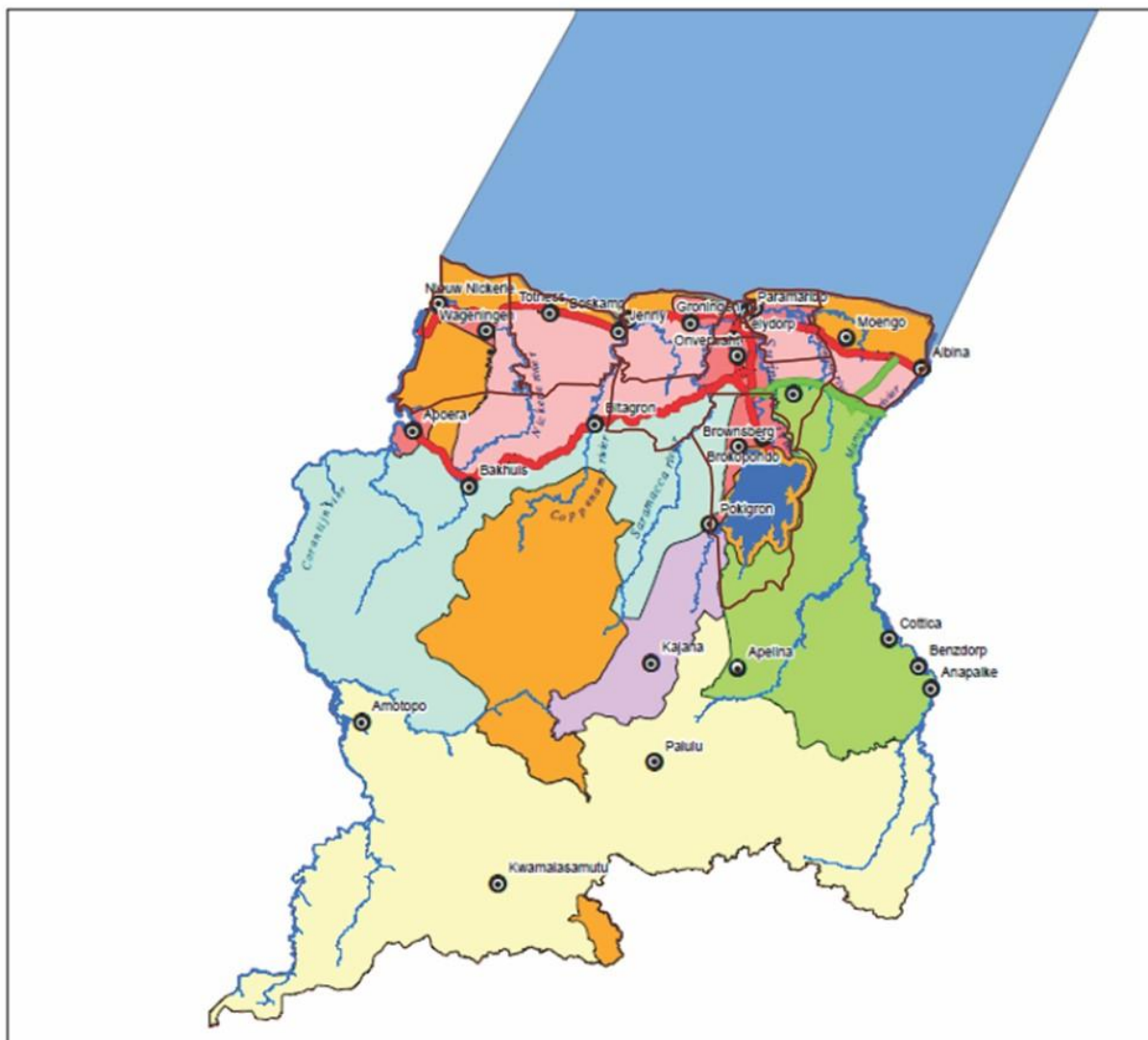
Een gebied duurzaam ontwikkelen vraagt daarom aandacht voor de identiteit van het gebied. Aansluiting op en respect voor het gebiedsverleden, blijkt een succesfactor voor een duurzame ontwikkeling. Een vroegtijdige grondige gebiedsanalyse gezamenlijk uitgevoerd door de betrokken partijen bij de gebiedsontwikkeling is daarom een vereiste. Die analyse resulteert in een ambitie document waarin de gewenste kernkwaliteiten van het gebied zijn vastgelegd zowel in de vorm van bestaande te koesteren kwaliteiten als nieuwe in de toekomst gewenste kwaliteiten.

In ruimtelijk opzicht is een opdeling gemaakt van het grondgebied van Suriname in zeven regio's. Uitgangspunten daarbij zijn:

1. Gebiedskarakteristiek;
2. Demografie;
3. Landgebruik (huidig/actueel);
4. Ontwikkelingspotentie;

Een regio is een gebied met gemeenschappelijke kenmerken en kan gedefinieerd worden door natuurlijke of kunstmatige kenmerken. Het concept van regio's is belangrijk en wordt veel gebruikt om ruimtelijke gebieden te beschrijven binnen de verscheidene takken van de geografie en de ruimtelijke planologie.

Op de volgende pagina is de opdeling in regio's met de districtsgrenzen in kleur weergegeven.

Legend

● Urban centers	Green Stone Belt area
— Projected roads	Forestry area including rural backland
— Existing roads	Nature tourism (eco-tourism)
— Maritime zone	Protected area including MUMA's / special ecological zone
— Hydrography	Sub-urban area mixed with rural agriculture
— Rivers	Untouched forest area including indigenous and tribal land
Spatial Planning Zones	Urban centrum including possible expansion
	Boundary

Afbeelding 1: Regio indeling (Bron: Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu; Directoraat Ruimtelijke Ordening)

Zoals eerder is aangegeven wanneer er wordt gesproken over het land, wordt in deze bedoeld het landschap, welke wordt onderverdeeld aan de hand van de ontwikkelingen en inrichting, met andere woorden urbaan, peri-urbaan, sub-urbaan en ruraal.

Binnen de regio's is er een verdere onderverdeling gemaakt naar karakteristiek en bestemming respectievelijk in 4 categorieën w.o urbaan, peri-urbaan, suburbaan en ruraal en 12 gebieden t.w.:

A. Qua karakteristiek

Urbane/stedelijke gebieden

Gebieden binnen stadsgrenzen of nauw verbonden met steden door gemeenschappelijk gebruik van openbare voorzieningen of diensten. Stedelijke gebieden zijn zeer ontwikkeld, wat betekent dat er een dichtheid aan menselijke structuren is, zoals huizen, commerciële gebouwen, en infrastructuur w.o. zowel wegen, bruggen alsook nutsinfrastructuur. Hier komen onder andere diensten en faciliteiten ook vanuit de overheid voor, maar ook het commercieel centrum in combinatie met kleine industrieën en productie gebieden en ook wonen, gezondheidszorg en educatie.

Peri-Urbane gebieden

Peri-urbane gebieden worden gedefinieerd door de structuur die het resultaat is van het peri-urbanisatieproces. Het kan worden omschreven als het landschapsraakvlak of ook als het landelijk-stedelijke overgangsgebied waar stedelijke en landelijke gebruiken en functies zich vermengen kan dus worden gezien als een nieuw landschapstype op zich, dat is ontstaan uit een wisselwerking tussen stedelijk en landelijk landgebruik.

De leefkwaliteit van het platteland rond stedelijke gebieden is over het algemeen laag, met een scheiding tussen gebieden met open land, slecht onderhouden percelen en terreinen en verspreide stedelijke voorzieningen.

Suburbane gebieden

Suburbane c.q. voorstedelijke gebieden zijn gebieden met een lagere dichtheid die woon- en commerciële gebieden van elkaar scheiden. Ze maken deel uit van een stad of stedelijk gebied, of bestaan als een aparte woongemeenschap op pendelafstand van een stad. Sub-urbane gebieden zijn de voorgebieden van de urbane gebieden waar een combinatie van woongebieden met landbouwgebieden voorkomen.

Rurale gebieden

Rurale gebieden ook wel platteland of landelijk gebied genoemd omvat al het gebied buiten de bebouwde kom.

Het onderscheidt zich van urbaan gebied door aard van de bebouwing en bevolkingsdichtheid maar ook door culturele en politieke verschillen. Het aantal inwoners per vierkante kilometer ligt binnen rurale gebieden veel lager dan in de overige voorvermelde gebieden het geval is. Rurale gebieden bezitten over het algemeen minder publieke voorzieningen dan stedelijke gebieden waaronder publieke functies zoals het openbaar vervoer, medische zorg, bibliotheken alsook voor particuliere en culturele functies zoals het uitgaansleven, sport, recreatieve en educatieve voorzieningen.

B qua Bestemming

1. Woongebieden;
2. Landelijke gebieden;
3. Natuurgebieden;
4. Beschermde gebieden;
5. Recreatiegebieden;
6. Groengebieden;
7. Bosgebieden;
8. Agrarische gebieden;
9. Industriegebieden;
10. Ontginnings/mijnbouwgebieden;
11. Inheemse en Tribale nederzettingen;
12. Bijzondere beheersgebieden.

Ad 1. Woongebieden

De woongebieden zijn bestemd voor wonen, alsmede voor handel, dienstverlening, ambacht en kleinbedrijf voor zover deze taken van bedrijf om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd, voor groene ruimten, voor sociaal-culturele inrichtingen, voor openbare nutsvoorzieningen, voor toeristische voorzieningen, voor agrarische bedrijven. Deze bedrijven, voorzieningen en inrichtingen mogen echter maar worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving. De woongebieden met een landelijk karakter zijn bestemd voor woningbouw in het algemeen en tevens voor landbouwbedrijven.

Ad 2. Landelijke gebieden

Landelijke gebieden zijn gebieden die vallen buiten de stedelijke woon- en leefgebieden en worden getypeerd als gebieden die voornamelijk bestaan uit landbouwgebieden, natuurgebieden en kleine nederzettingen.

Ad 3. Natuurgebieden

De natuurgebieden omvatten de bossen, moerassen, rotsen, aanslibbingen, stranden en andere dergelijke gebieden. In deze gebieden mogen jagers- en vissershutten worden gebouwd voor zover deze niet kunnen gebruikt worden als woonverblijf, al ware het maar tijdelijk.

Ad 4. Beschermde gebieden

Beschermde gebieden zijn plekken (natuurgebieden) die worden beschermd vanwege hun natuurlijke waarde, zoals de biodiversiteit, het ontbreken van menselijke invloed, landschappelijke kwaliteit of de aanwezigheid van natuurlijke hulpbronnen.

Een beschermd (natuur)gebied is gedefinieerd door de World Conservation Union (IUCN) als "een gebied op land en/of zee dat wordt toegewijd aan de bescherming en het instandhouden van biologische diversiteit".

Ad 5. Recreatiegebieden

De recreatiegebieden zijn bestemd voor het aanbrengen van recreatieve en toeristische accommodatie, al dan niet met inbegrip van de verblijfsaccommodatie. In deze gebieden kunnen de handelingen en werken aan beperkingen worden onderworpen ten einde het recreatief karakter van de gebieden te bewaren.

Ad 6. Groengebieden

De groengebieden zijn bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van het natuurlijk milieu.

Ad 7. Bosgebieden

De bosgebieden zijn de beboste of de te bebossen gebieden, bestemd voor het bosbedrijf. Daarin zijn gebouwen toegelaten, noodzakelijk voor de exploitatie van en het toezicht op de bossen, evenals jagers- en vissershutten, op voorwaarde dat deze niet kunnen gebruikt worden als woonverblijf, al ware het maar tijdelijk.

Ad 8. Agrarische gebieden

De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Met uitzondering van bijzondere bepalingen, mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven. Gebouwen bestemd voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met industrieel karakter of voor intensieve veeteelt, mogen slechts opgericht worden op ten minste 300 m van een woongebied of op ten minste 100 m van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft.

Ad 9. Industriegebieden

Deze zijn bestemd voor de vestiging van industriële of ambachtelijke bedrijven. Ze omvatten een bufferzone. Voor zover zulks in verband met de veiligheid en de goede werking van het bedrijf noodzakelijk is, kunnen ze mede de huisvesting van het bewakingspersoneel omvatten. Tevens worden in deze gebieden complementaire dienstverlenende bedrijven ten behoeve van de ander industriële bedrijven toegelaten, namelijk: bankagentschappen, benzinestations, transportbedrijven, collectieve restaurants, opslagplaatsen van goederen bestemd voor nationale of internationale verkoop.

Ad 10. Ontginnings/mijnbouwgebieden

Een optimale ontginning van een ontginningsgebied wil zeggen dat, rekening houdend met de draagkracht van het ontginningsgebied en zijn omgeving, een maximale hoeveelheid nuttige grondstof (al dan niet verschillende soorten, afhankelijk van de geologische structuur) wordt ontgonnen. In deze gebieden dient rondom een afzonderingsgordel te worden aangelegd, waarvan de breedte vastgesteld wordt door de bijzondere voorschriften.

Na de stopzetting van de ontginningen dient de oorspronkelijke of toekomstige bestemming, die door de grondkleur op het plan is aangegeven, te worden geëerbiedigd. Voorwaarden voor de sanering van de plaats moeten worden opgelegd opdat de aangegeven bestemming kan worden gerealiseerd.

Ad 11. Inheemse en Tribale gemeenschappen

Die geografische gebieden die door inheemse of tribale dorpsgemeenschappen bewoond en gebruikt worden en waarmee ze een historische, culturele, spirituele, sociale en economische

binding hebben en waarvan zij afhankelijk zijn voor de kwaliteit van hun leven, hun voortbestaan en hun culturele integriteit. Hieronder vallen ook hun traditionele landbouw-, jacht en visvangstgronden, historische, spirituele en heilige plaatsen en gebieden die voorzien in andere levensbehoeften zoals bouwmaterialen, medicinale, culturele of spirituele planten, recreatie en bescherming;

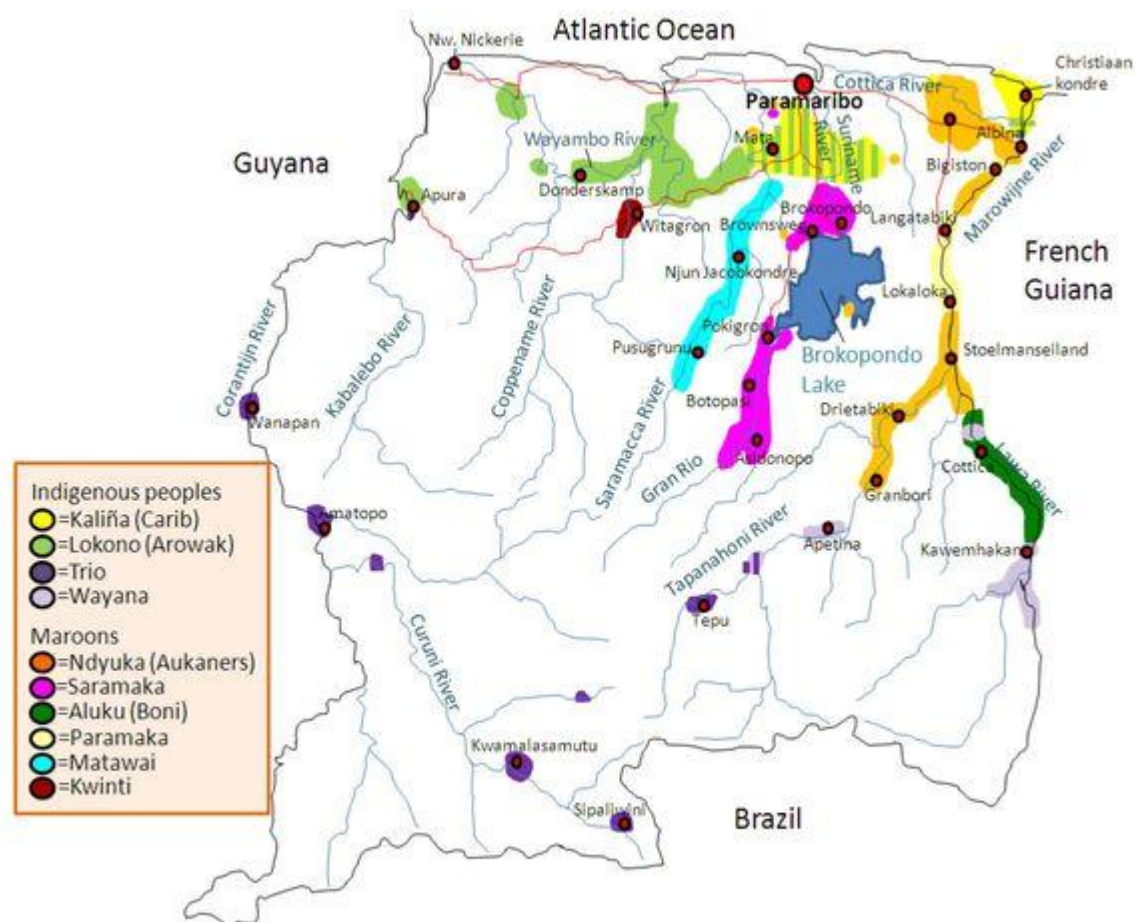

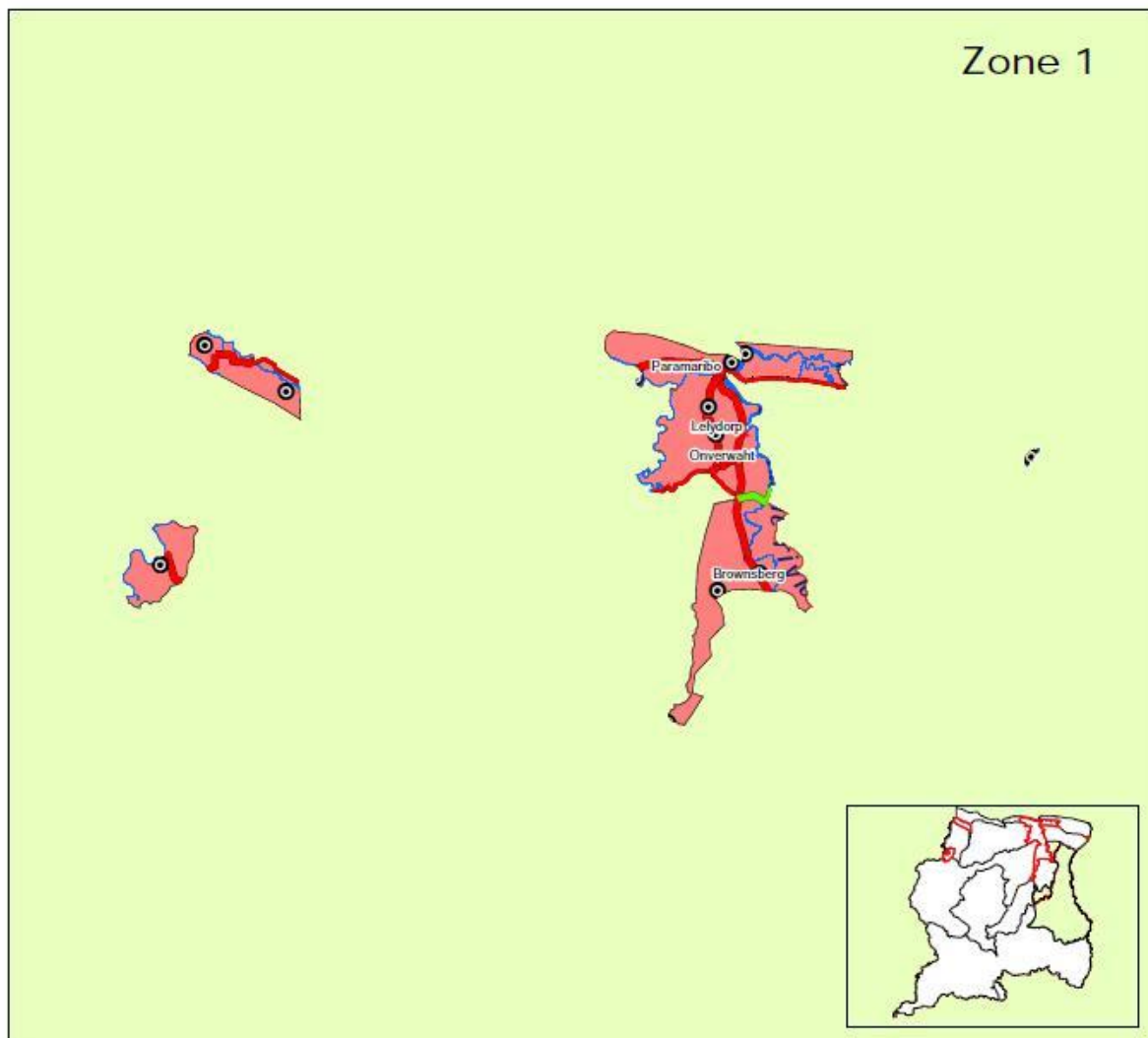
Figure 1: Tribal communities living within the territory of Suriname

Afbeelding 2. Inheemse en Tribale gemeenschappen (Bron: Wikipedia Vrije Encyclopedie)

De afzonderlijke regio's worden hiernavolgend separaat afgebeeld en kort toegelicht.

5.1 Regio typering

5.1.1 Regio type 1: Urbane Ontwikkelingen

Legend

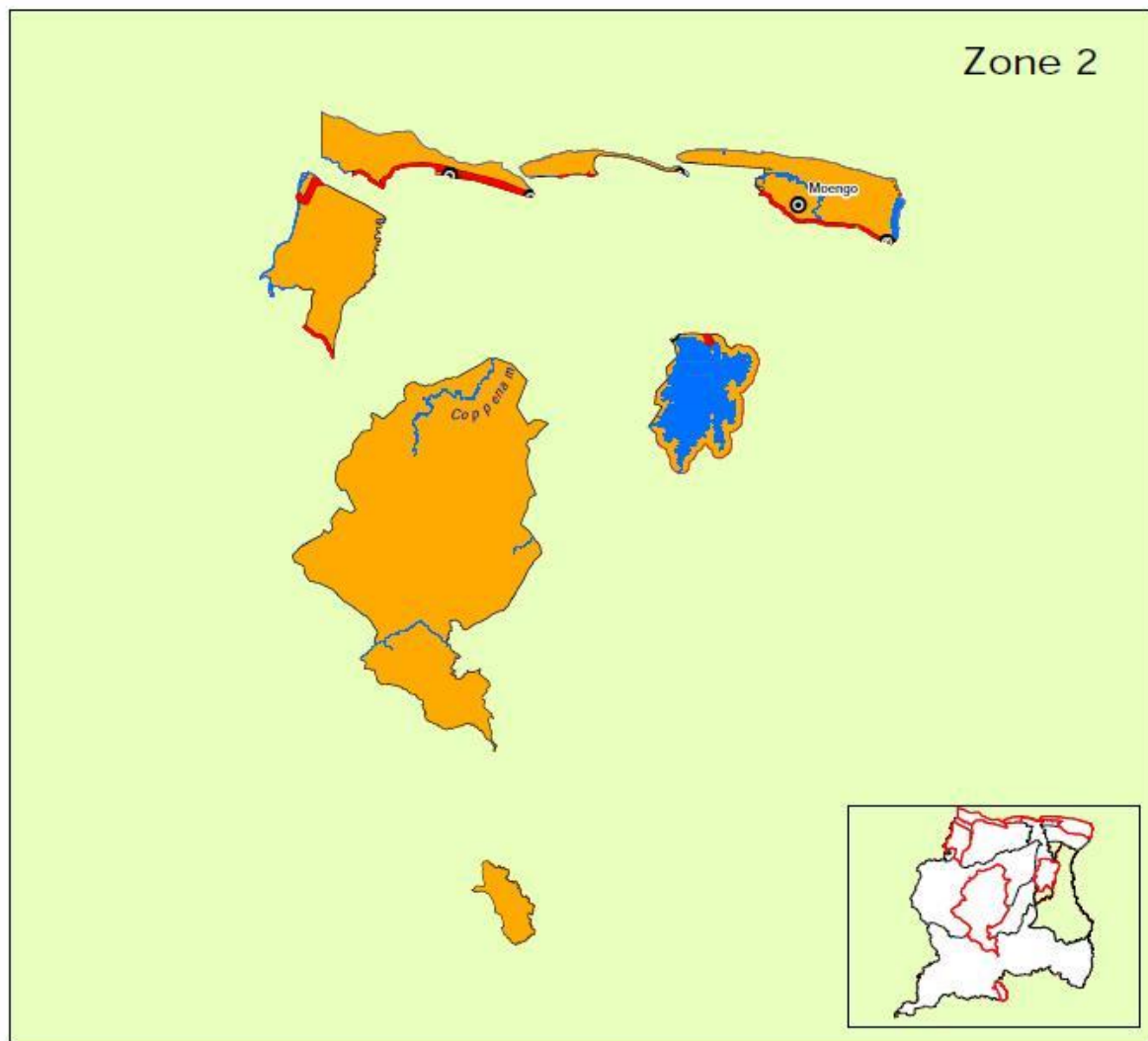
Spatial Planning Zones	
⊙ Urban centers	Green Stone Belt area
Projected roads	Nature tourism (eco-tourism)
Maritime zone	Sub-urban area mixed with rural agriculture
Hydrography	Untouched forest area including indigenous and tribal land
Rivers	Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 3: Regio 1, Urbane Ontwikkeling in Suriname.

Regio type 1 wordt gekarakteriseerd als woongebied met urbane en peri urbane uitgroei. Ondanks het residentiële karakter is er toch sprake van andere functie's, hoofdzakelijk

agrarisch gemengd met diensten, huishoudelijke nijverheid en verscheidene klein schalige activiteiten. Deze zone is ontwikkeld en verder ongebreideld uitgegroeid hoofdzakelijk langs de bestaande primaire wegen die van belang zijn voor de ontsluiting en toegankelijkheid. De stedelijke kernen en centra beschikken over het algemeen over de belangrijke publieke, educatieve en gezondheidsvoorzieningen. Demografisch gezien is deze zone derhalve het dichtsbevolkt.

5.1.2 Regio type 2: Beschermd gebied

Legend

- Urban centers
- Projected roads
- Maritime zone
- Hydrography
- Rivers

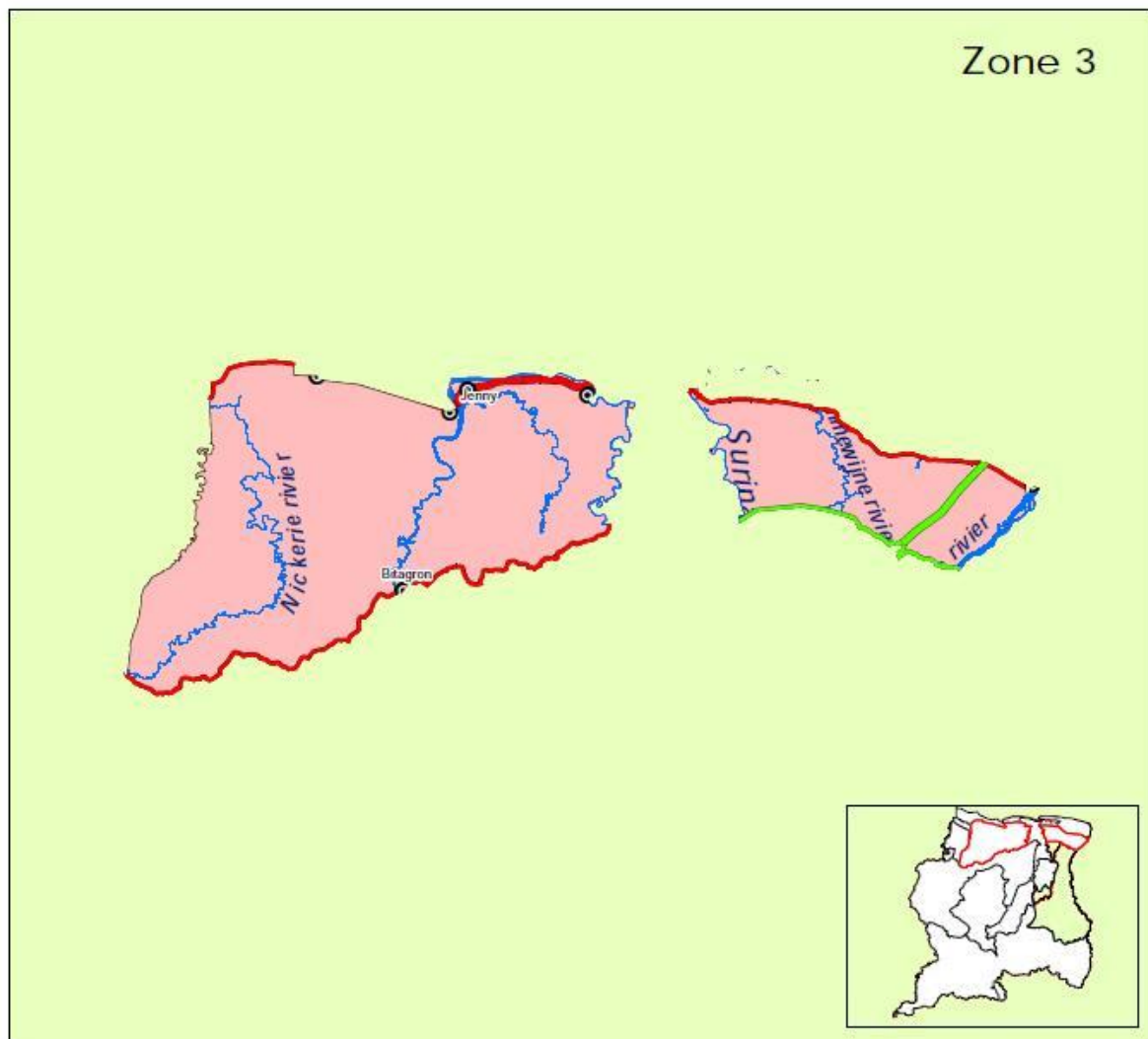
Spatial Planning Zones

- Green Stone Belt area
- Nature tourism (eco-tourism)
- Sub-urban area mixed with rural agriculture
- Untouched forest area including indigenous and tribal land
- Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 4: Regio 2, Beschermd gebied in Suriname

Regio type 2 betreft de wettelijk beschermde en bijzondere beheersgebieden. De kuststrook in het noorden, grenzend aan de Atlantische oceaan, behoeft bijzondere aandacht en maatregelen in verband met klimaatverandering en zeespiegelstijging.

5.1.3 Regio type 3: Sub-urbane Ontwikkelingen

Legend

- Urban centers
- Projected roads
- Maritime zone
- Hydrography
- Rivers

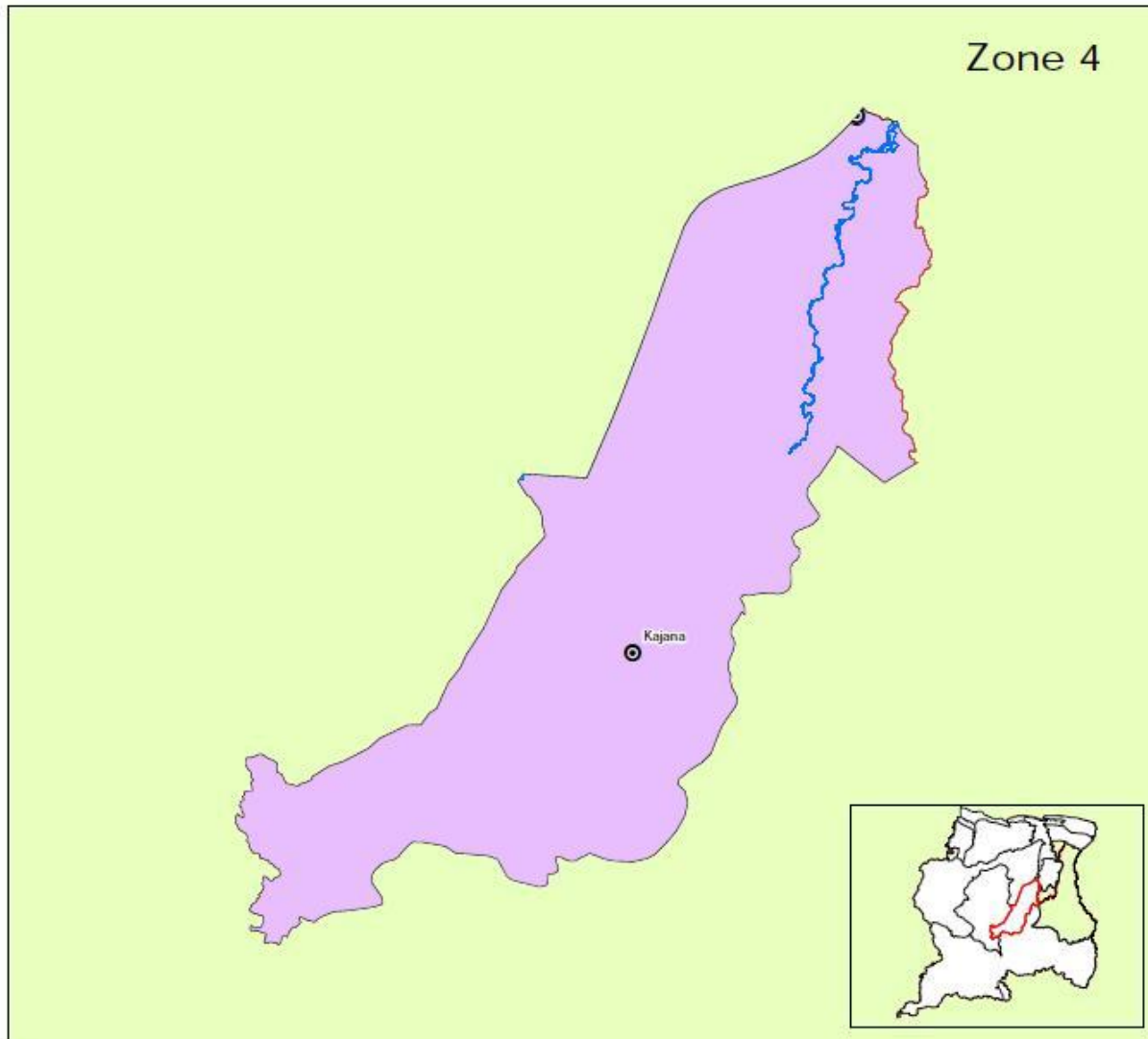
Spatial Planning Zones

- Green Stone Belt area
- Nature tourism (eco-tourism)
- Sub-urban area mixed with rural agriculture
- Untouched forest area including indigenous and tribal land
- Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 5: Sub-urbane Ontwikkelingen in Suriname

Dit regio type betreft suburbane gebieden met een landelijk /ruraal karakter gemengd met rurale landbouw alsook overwegend ongerept bos.

5.1.4 Regio type 4: Natuur-toerisme

Legend

- Urban centers
- Projected roads
- Maritime zone
- Hydrography
- Rivers

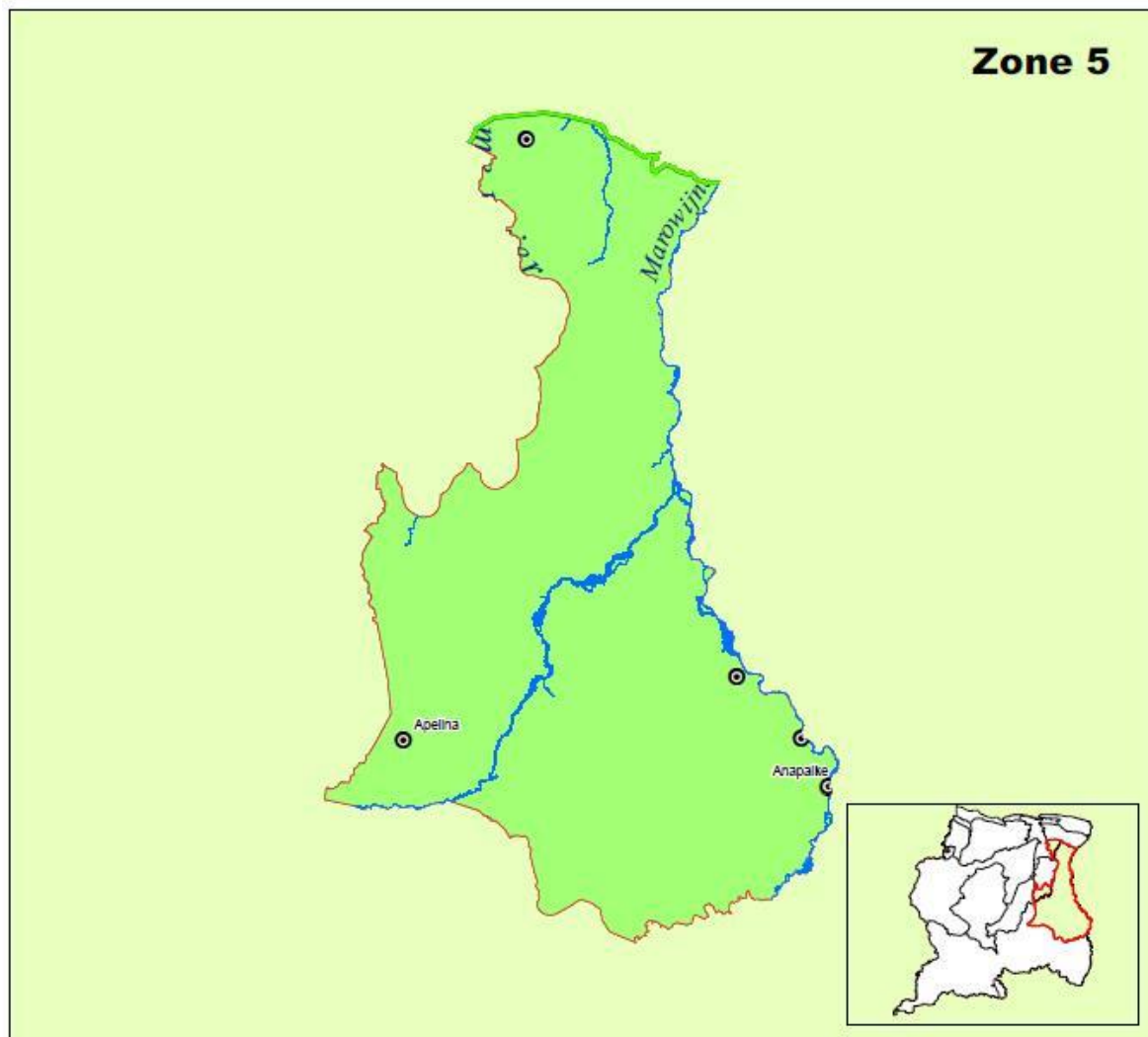
Spatial Planning Zones

- Green Stone Belt area
- Nature tourism (eco-toerism)
- Sub-urban area mixed with rural agriculture
- Untouched forest area including indigenous and tribal land
- Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 6: Natuur/Eco-toerisme

Dit regio type is gericht op natuur/(eco)toerisme. Het betreft kleinschalig toerisme in een nagenoeg ongerepte natuurlijke omgeving, waar verantwoord en duurzaam wordt omgegaan met de natuur en de biodiversiteit waarbij de lokale tribale gemeenschappen daar een inkomen mee kunnen verdienen.

5.1.5 Regio type 5: Green Stone Belt

Legend

- Urban centers
- Projected roads
- Maritime zone
- Hydrography
- Rivers

Spatial Planning Zones

- Green Stone Belt area
- Nature toerism (eco-toerism)
- Sub-urban area mixed with rural agriculture
- Untouched forest area including indigenous and tribal land
- Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 7: Green Stone Belt (Mijnbouwactiviteiten, vnl. goud)

Dit regio type is onderdeel van de NW-ZO-strekkende Marowijne Groensteen Gordel (Greenstone belt) in het oostelijk deel van Suriname en bevat overwegend goudafzettingen. De Marowijne Groensteen Gordel beslaat het oostelijke derde deel van het Surinaamse grondgebied en bevat alle bekende goudmineralen in het land.

5.1.6 Regio type 6: Voornamelijk onaangetast bos, Primaire bossen, deel van de Amazone Biodiversiteits gebied

Legend

- Urban centers
- Projected roads
- Maritime zone
- Hydrography
- Rivers

Spatial Planning Zones

- Green Stone Belt area
- Nature tourism (eco-tourism)
- Sub-urban area mixed with rural agriculture
- Untouched forest area including indigenous and tribal land
- Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 8: Biodiversiteits gordel, deel van de Amazone Biodiversiteitsgordel.

Regio type 6 wordt gekenmerkt door ongerept bos, waarbinnen inheemse en tribale gemeenschappen verspreid voorkomen.

5.1.7 Regio type 7: Bosbouw gordel

Legend

- Urban centers
- Projected roads
- Maritime zone
- Hydrography
- Rivers

Spatial Planning Zones

- Green Stone Belt area
- Nature tourism (eco-tourism)
- Sub-urban area mixed with rural agriculture
- Untouched forest area including indigenous and tribal land
- Urban centrum including possible expansion

Afbeelding 9: Bosbouw gordel

5.2 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Paramaribo

5.2.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het stadsdistrict Paramaribo is in het noorden gelegen tussen de 15,80° en 5,91° NB en in het westen tussen de 55,09° en 55,23° WL en grenst ten noorden aan de Atlantische Oceaan, ten oosten aan het district Commewijne en ten westen en ten zuiden aan het district Wanica. Paramaribo, de hoofdstad van de Republiek Suriname, is gelegen aan de linkeroever van de Surinamerivier. Deze locatie biedt gunstige factoren voor de afwikkeling van havenfaciliteiten vanwege de vaargeul in de buitenbocht. Het is het kleinste district van Suriname, maar met de meeste bewoners.

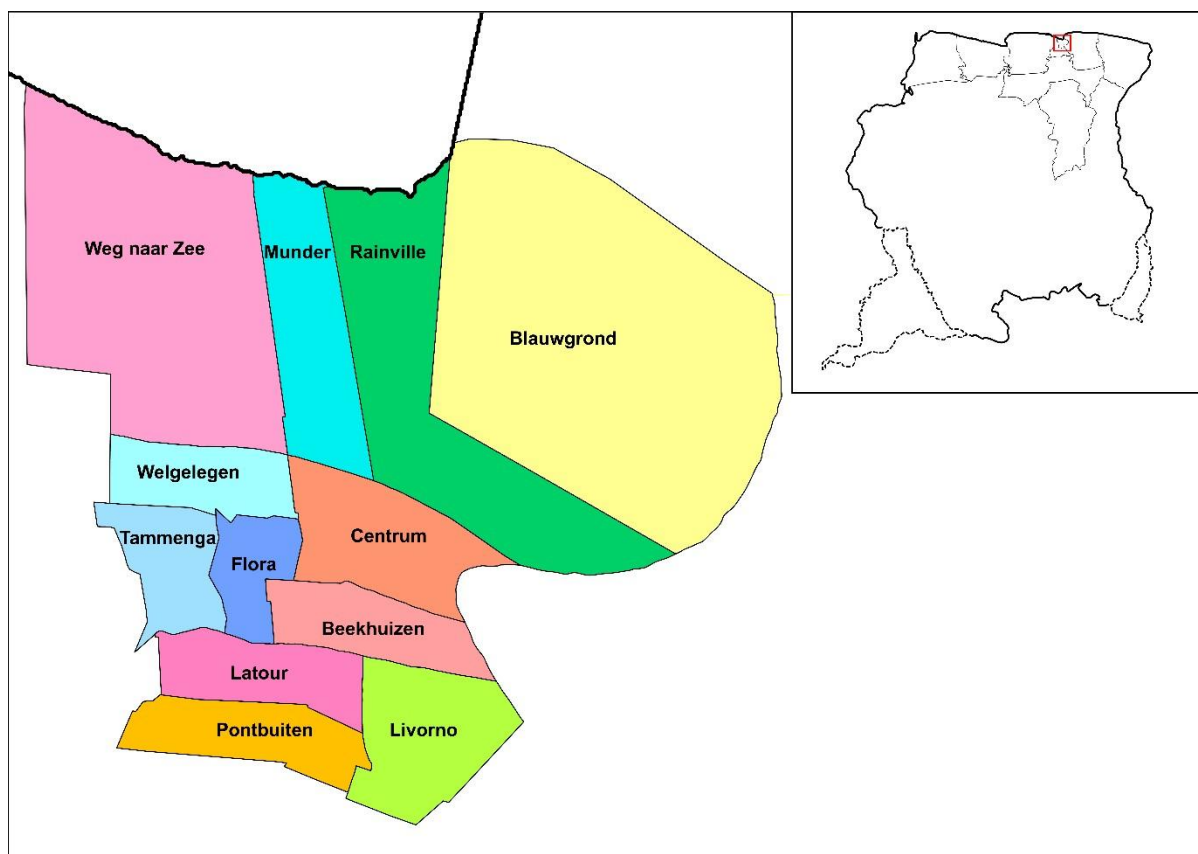
De bestuurlijke organisatie van het stadsdistrict Paramaribo geschiedt vanuit twee bestuursressorten, te weten Paramaribo Noord-Oost en Paramaribo Zuid-West; voor elk van deze bestuursseenheden is een Districtscommissaris aangesteld.

Het district Paramaribo is bestuurlijk verdeeld in twaalf ressorten: Beekhuizen, Blauwgrond, Centrum, Flora, Latour, Livorno, Munder, Pontbuiten, Rainville, Tammenga, Weg naar Zee en Welgelegen en heeft een totale oppervlakte van 183 km² (zie tabel 1).

Tabel 1: Oppervlakte en bevolking ressorten Paramaribo

	OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN PARAMARIBO		
	Ressort	Oppervlakte (km²)	Bevolkingsaantallen
1	Blauwgrond	42.5	31483
2	Rainville	30.7	22747
3	Munder	13.7	17234
4	Centrum	9.5	20632
5	Beekhuizen	6.3	17187
6	Flora	4.2	19538
7	Latour	6.9	29526
8	Livorno	8.7	9303
9	Pontbuiten	6.5	23211
10	Tammenga	6	15819
11	Weg naar Zee	41.1	16069
12	Welgelegen	6.9	19304
	Totaal	183	242053

Figuur 3: Ressorten Paramaribo

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.2.2 Visie en missie 2025 voor Paramaribo geformuleerd i.h.k.v. het DLGP II programma

In het kader van het Decentralization and Local Government Strengthening Program II (DLGP II) is op een participatieve manier een visie 2025 geformuleerd voor de ontwikkeling van Paramaribo en in navolging daarvan een Strategisch Ontwikkelingsplan samengesteld. De visie voor "Paramaribo 2025" kreeg vooral ruimtelijke betekenis gedurende een workshop met de District Management Teams van Paramaribo. De gebruikte methode was om de toekomst te 'schilderen' voor Paramaribo met gemengde teams uit zowel Zuid-West als Noord-Oost. Hieruit kwamen de volgende aspecten naar voren:

Voor de lange termijn strategische ontwikkeling moet Paramaribo als één geheel bestudeerd worden, waarbij de ruimtelijke ontwikkeling rekening moet houden met de unieke kenmerken (fysisch, ecologisch en sociaal-economisch) van het gebied en de specifieke wensen en behoeften van de bevolking. De kracht van Suriname ligt in haar multi-culturele bevolking die duidelijk zichtbaar is in onze stedelijke gebieden, hetgeen haar een uniek karakter geeft. Deze kracht is als basis gehanteerd voor de visie en missie voor Paramaribo.

De geformuleerde visie en missie luiden als volgt:

Visie: Paramaribo, de culturele smeltkroes van het Caraïbische gebied.

Missie: Paramaribo is een moderne, dynamische, vitale stad met een verscheidenheid aan culturele belevingen en uitingen.

De volgende doelstellingen zijn geformuleerd:

- Paramaribo is een moderne schone stad met: Inwoners die een sterke nationale trots hebben;
- Eén centraal bestuur en centraal gelegen overheidsdiensten op het hoogste niveau;
- Stimuleren van technologie in innovatie in het onderwijs tot op het hoogste niveau en in alle andere sectoren;
- Goede voorzieningen zoals: water en elektriciteit, sportfaciliteiten, speeltuinen, gezondheids- en gemeenschapscentra in alle gebieden, winkelcentra, banken en overheidsinstellingen;
- Ontwikkeling gebaseerd op drie pijlers namelijk: toerisme, dienstverlening (bedrijfsleven) en milieu (groene omgeving);
- Een geoptimaliseerde infrastructuur en toegankelijkheid: verkeersdoorstroming, wegen met alle nodige voorzieningen (voet- en fietspaden);
- Duidelijk afgebakende woongebieden buiten de binnenstad met parken en voorzieningen in de nabijheid waar de veiligheid van de bevolking gewaarborgd is met appartementen op meerdere verdiepingen en een autovrije zone in het hart van Paramaribo;
- Goed geplande economische activiteiten en een centrale locatie voor overheidsdiensten.

Deze doelstellingen zijn opgenomen in korte-, middellange- en langetermijnactiviteiten en -projecten voor Paramaribo.

Korte termijn: 1 - 2 jaar

1. Bewustwording van het proces om te komen tot middellang en lang termijn doelen voor Paramaribo;
2. Uitvoering van de korttermijn projecten geïdentificeerd in de district matrix van Paramaribo vervat in het Strategisch Ontwikkelingsplan.

Middellange termijn: 2 - 5 jaar

1. Behoud en verdere versterking van de unieke kwaliteiten van Paramaribo;
2. Onderhoud en verdichting van wegen om zowel de doorstroming als bereikbaarheid te vergroten;
3. Een goede verdeling van sociale, culturele en medische voorzieningen per resort;

4. Aanpak van wateroverlast in woongebieden;
5. Adequate nutsvoorzieningen in alle gebieden;
6. Stimuleren van huisnijverheid: kleine en middelgrote ondernemingen;
7. Uitvoering van de middellang termijn projecten geïdentificeerd in de district matrix van Paramaribo.

Lang termijn: 5 – 10 jaar

1. Aanleg van nieuwe wegen en wegvoorzieningen;
2. Verhoging van het woongenot van burgers door het instellen van duidelijke woongebieden met de nodige voorzieningen. Vooral voorzieningen voor de jeugd zijn van belang: sportvelden, trainingcentra, scholen, groenvoorzieningen, parken;
3. Concreet uitwerken van het huisvestingsplan van de overheid ook op basis van alternatieve bouwstijlen;
4. Verhoging niveau voorzieningen tot internationale normen;
5. Bevordering kleine en middelgrote industrieën;
6. Uitvoering van de langtermijn projecten geïdentificeerd in de districtmatrix Paramaribo;
7. Verheffen van het Bestemmingsplan Paramaribo Zuid-West tot wet volgens de "Planwet".

5.2.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van Paramaribo

1. De revitalisering van het historisch deel van de binnenstad is reeds gestart en de verdere ontwikkeling zal zich richten op het duurzaam behoud van het karakteristieke cultureel historisch gebouwd erfgoed, de PURP (Paramaribo Urban Rehabilitation Project) heeft reeds een aantal gebouwen, waaronder het oud parlamentsgebouw aan de Henck Aaronstraat, de Basiliek en andere gebouwen in de Historische Binnenstad gerenoveerd als deel van hun project;

Afbeelding 10: Historisch gebouwd erfgoed in centrum Paramaribo

2. Openbare ruimten, pleinen, w.o. Onafhankelijkheidsplein, de Palmentuin, Waka Pasi, Waterkant en ook Fort Zeelandia alsook het Uitgangscentrum worden binnen het cultureel en toeristisch gebeuren versterkt om verder invulling te geven aan de rol als trekpleister en bezienswaardigheid binnen het historisch binnenstedelijk geheel;

Afbeelding 11: Waka Pasi en de Palmentuin.

3. In samenspraak met verschillende actoren en betrokkenen w.o de stedelijke ondernemers zullen voor het resterend deel van de binnenstad buiten het historische deel van de binnenstad, activiteiten worden ontwikkeld om de levendigheid, veiligheid en het uitgaan in het stadscentrum in de late namiddag en avonden te bevorderen en wederom aantrekkelijk te maken;

4. Verkeerscirculatie, het openbaar vervoer alsook veilig parkeren en een schone omgeving moeten bevorderd worden om het imago van het stadscentrum verder te verbeteren, waarbij aandacht zal worden geschonken aan de “walkability” om het wandelen te bevorderen;

Afbeeldingen 12 & 13: Verkeersdrukte en files

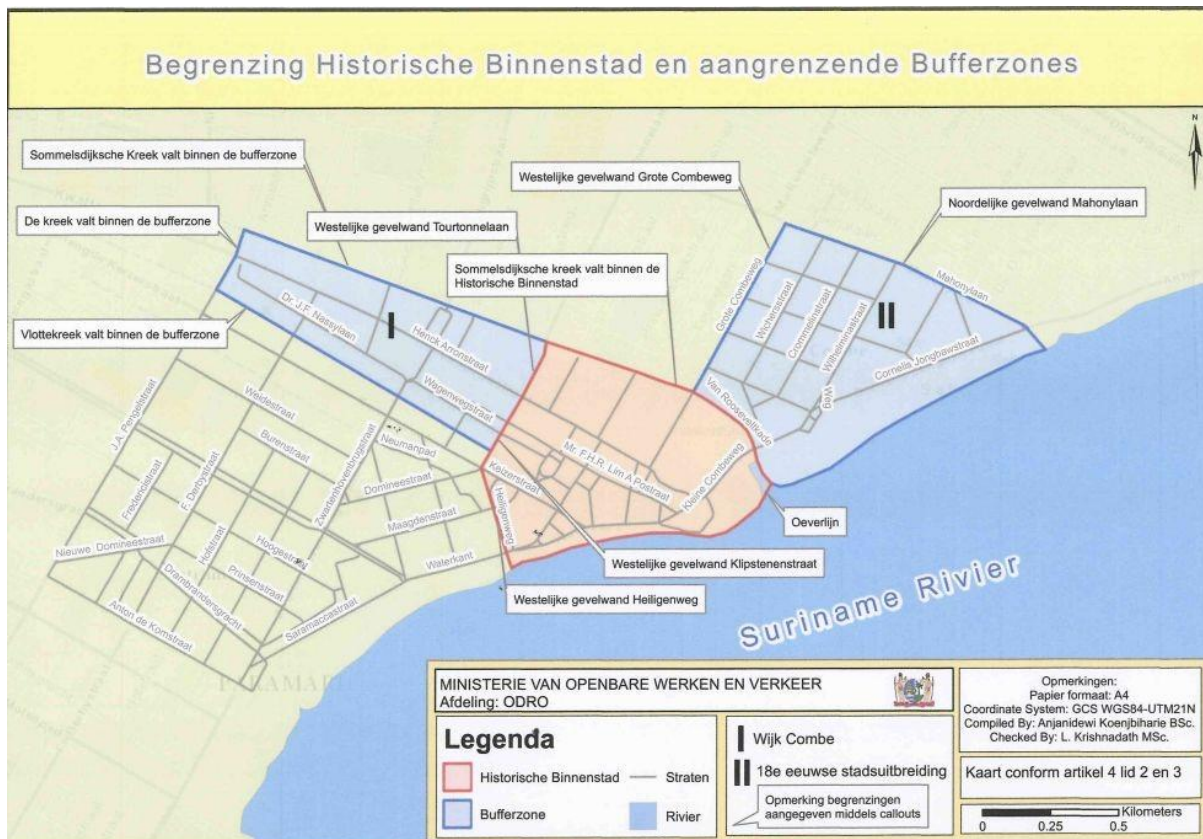
5. Voortzetting van de bebouwing en bewoning van wijken met name in het uiterste noorden van Paramaribo zal worden afgeraden of verboden zulks ivm de risico's met betrekking tot klimaatsverandering, zeespiegelstijging en de bescherming van de estuariene en natuurlijke kustbescherming;
6. In het kader van de toekomstige ruimtelijke ordening zal ook de urbane begrenzing van Paramaribo duidelijk worden vastgesteld;
7. Een compacte stad: inbreiding verkiezen boven uitbreiding: efficiënter gebruik infrastructuur, groter draagvlak voorzieningen, hogere leefkwaliteit;
8. De druk op de binnenstad verminderen, creëren van subcentra: niet-passende functies uit het stadscentrum, autovrij stadscentrum, subcentra in de stadsdelen;
9. De binnenstad moet het visitekaartje van de stad gaan vormen: historische bebouwing, waterfrontligging, voetgangersvriendelijk verblijfsklimaat stadscentrum;
10. Spreiding, gemak en betrouwbaarheid maar ook efficiëntie van het openbaar vervoer en het particuliere lijnbus vervoer zal worden gespreid en per ressort worden gedecentraliseerd middels zogeheten buurt en wijk buslijnen die via hubs en terminals op strategische punten met elkaar verbonden zullen worden. Hierdoor zal met name de druk op het stadscentrum en filevorming worden verminderd;

Afbeelding 14 & 15: Particuliere lijnbussen

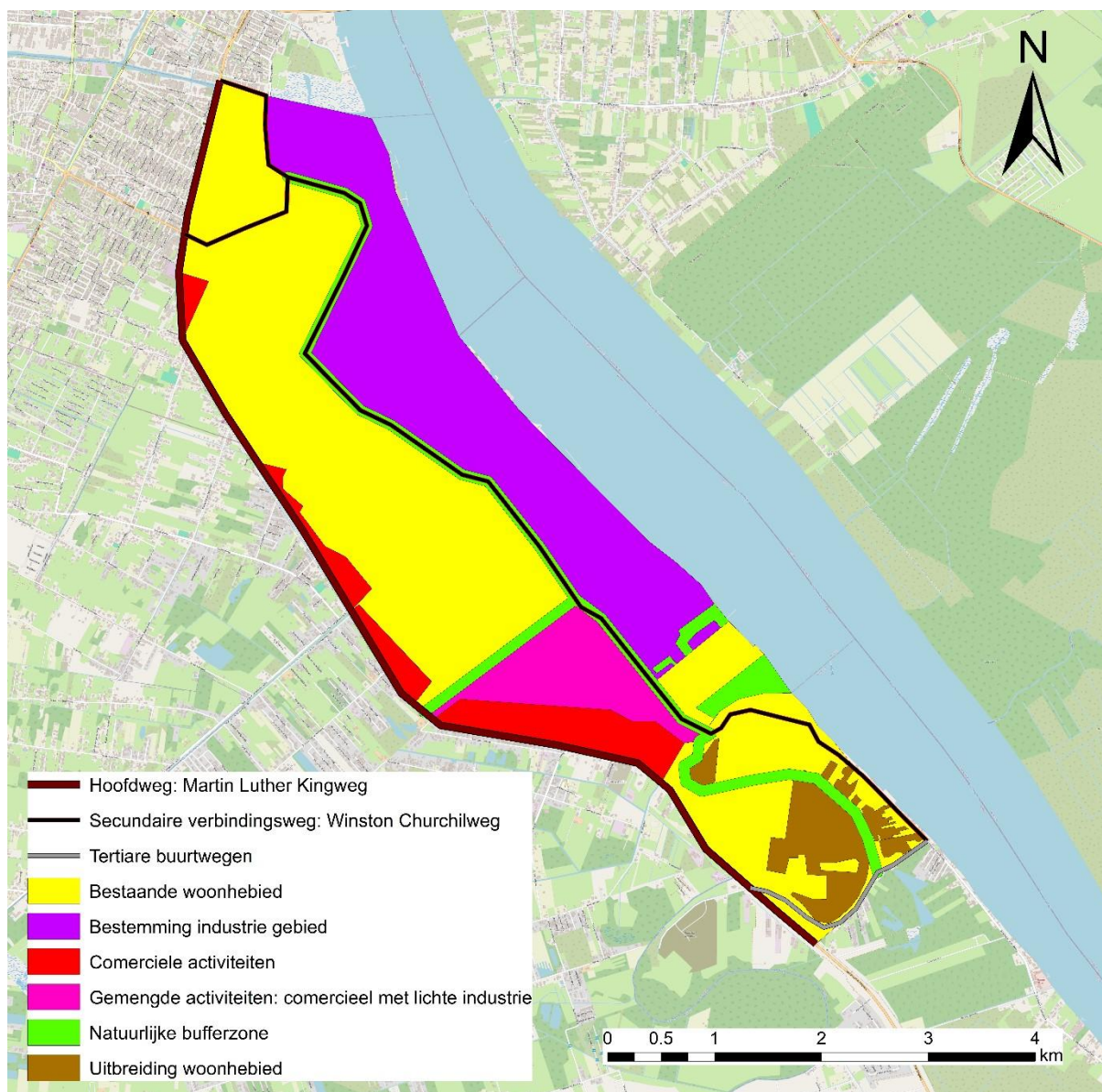
11. Een schone, veilige leefomgeving is een basisvoorwaarde: verbetering kwaliteit oppervlaktewater, tegengaan van overstromingen, ingrijpen in achterstandswijken;
12. Ruimtelijke kwaliteit van de gebouwde omgeving als uitgangspunt: ruim, groen en kleinschalig karakter, meer samenhang in de groenstructuur aanbrengen, introductie van nieuwe woonmilieus, locatiebeleid gericht op onderlinge versterking en minimalisering hinder van gebruiksfuncties;
13. Weg- en ontwateringsinfrastructuur als structurerende elementen: hoofdwegenstructuur en hoofdontwateringsnetwerk sturen de verstedelijking, inrichting van wegen en kanalen

5.2.4 Structuurvisie Paramaribo

Afbeelding 16: Begrenzing historische binnenstad en aangrenzende bufferzones

Binnen de Structuurvisie van Paramaribo, zal speciaal worden gekeken naar Livorno, Houttuin en Dijkveld, vanwege de gemengde activiteiten in deze gebieden, zoals landbouw, industrie en woningbouw. De aanwezigheid van de olieraffinaderij van Staatsolie leidt tot enorme druk, als gevolg van de ontwikkelingen in de industriële sector in dit gebied, waardoor goede ruimtelijke planning voor de herinrichting van deze gebieden noodzakelijk is. Er zal een duidelijke scheiding moeten komen tussen industriële enerzijds en landbouw en woningbouw anderzijds.

Afbeelding 17: Structuurvisie Livorno en omgeving

5.3 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Wanica

5.3.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Wanica is in het noorden gelegen tussen de 5,64° en 5,93° NB en in het westen tussen de 55,07° en 55,34° WL. Het district Wanica wordt in het noorden begrensd door de Atlantische Oceaan en het district Paramaribo, in het westen door het district Saramacca, in het oosten door de districten Paramaribo en Commewijne en in het zuiden door het district Para. Wanica heeft een totale oppervlakte van 442 km² en is onderverdeeld in 7 administratieve ressorten zoals aangegeven in tabel 2.

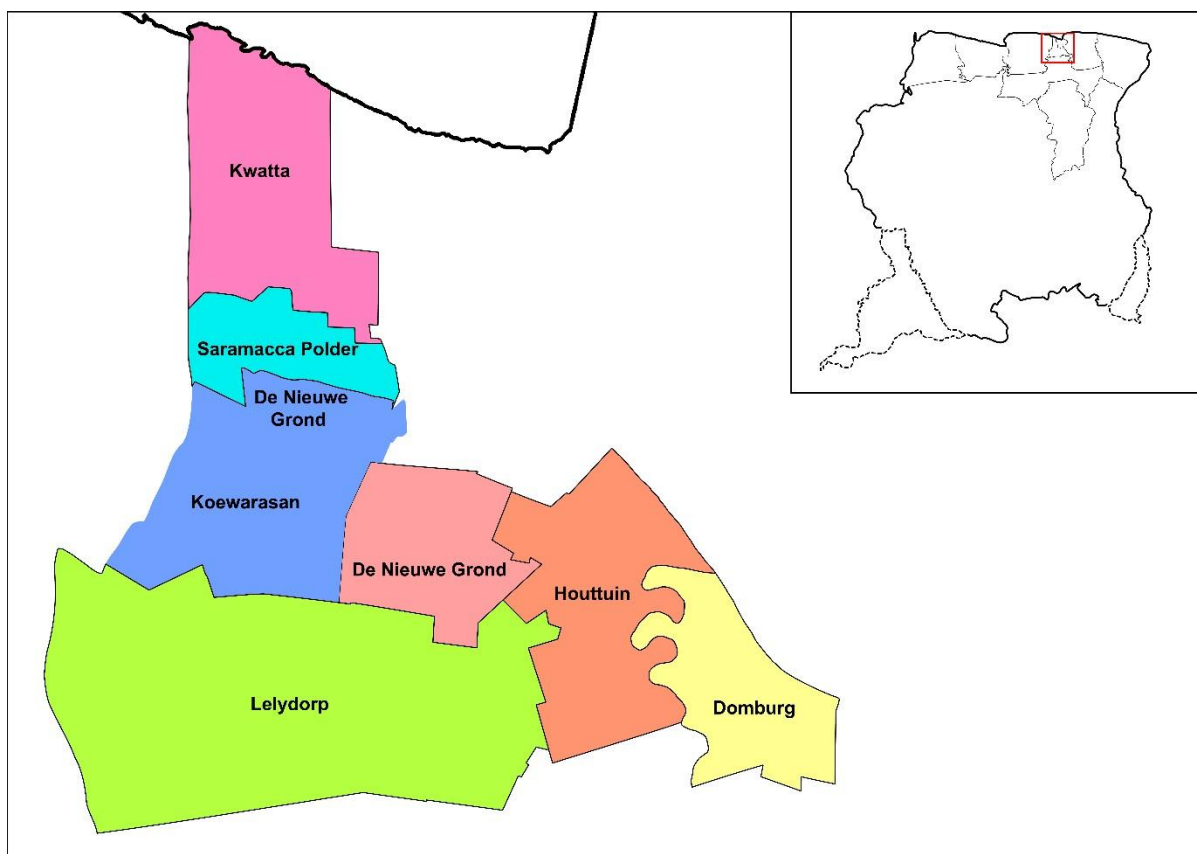
Tabel 2: Oppervlakte en bevolking ressorten Wanica

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN WANICA			
	Ressort	Oppervlakte (km ²)	Bevolkingsaantallen
1	Kwatta	62	14151
2	Saramaccapolder	28	10217
3	Koewarasan	71	27072
4	De Nieuwe Grond	38	26129
5	Lelydorp	148	18207
6	Houttuin	58	15656
7	Domburg	37	5661
	Totaal	442	117093

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Wanica anno 2015 bedraagt 264,9 inwoners per km².

Figuur 4: Ressorten Wanica

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.3.2 Visie en missie 2025 voor het district Wanica geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

Een visie omvat de droom over de meest optimale toestand van datgene waar je naartoe wilt groeien. Echter moet, deze visie gekaderd zijn in en aansluiten bij een groter geheel. De visie voor het district Wanica is als volgt geformuleerd:

Visie: Wij willen een welvarend district zijn waarbij elk subject in het district de welvaart op zijn eigen wijze ervaart. Dit door het creëren van een gezonde en veilige leefomgeving met inachtneming van de ecologische, culturele, sociale en economische voorwaarden van het district Wanica, in samenwerking met (bestuurlijke) organisaties en de bewoners van het district.

Missie: Wanica staat voor duurzame districtsontwikkeling door het verhogen van de economische weerbaarheid van alle districtsbewoners vanwege het creëren van duurzame werkgelegenheid, gebouwd op sterke sociale structuren en rechtvaardige welvaartspreiding; hiermee bijdragend aan de nationale economie.

Knelpunten

1. De verdere ruimtelijke ontwikkeling van het district Wanica wordt afgeremd en beperkt door het ontbreken van een degelijk en uitvoerbaar bestemmingsplan, hetgeen van invloed is op de ontwikkeling van alle sectoren;
2. Het grondbeleid dient als instrument te fungeren voor de ontwikkeling in de diverse sectoren, voor het scheppen van zelfontplooiing van burgers in de diverse regio's en mede als toetssteen voor het verantwoord omgaan met het milieu;
3. Toename van bevolking in Wanica vanuit andere districten heeft tot gevolg dat landbouwgronden veranderen in bouwgronden. Daarnaast zorgt het ontbreken van een ruimtelijk ordenings- en bestemmingsplan voor een chaotisch verloop van de urbanisatie;
4. In woongebieden vestigen zich ondernemingen die in een industriegebied thuishoren en omgekeerd. Dit veroorzaakt onaangename situaties en een vermindering van de leefbaarheid op verschillende plaatsen van het district.

5.3.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Wanica

In het district Wanica heeft gedurende de laatste twee decennia een snelle urbanisatie plaats gevonden die gestadig is toegenomen en nog wordt voortgezet gegeven de verschillende verkavelings- en woningbouwprojecten o.a. in het Tout Lui Faut gebied, Houttuin, Vredenburg Serie A en B, Helena Christina en rondom Lelydorp. Ook vindt er steeds meer verstedelijking plaats langs de Sir Winston Churchillweg omgeving en Domburg. Door de grote instroom van mensen is het agrarisch karakter enigszins afgenomen en ontwikkelt zich een toenemende meer urbane cultuur. Deze ontwikkelingen vinden los van elkaar en verspreid plaats, hetgeen structuur en ordening van de ruimtelijke ontwikkelingen en een goede urbane planning vereist.

Georganiseerde stadskernen geven de mogelijkheid om een grotere verscheidenheid aan activiteiten en diensten aan te bieden.

Zowel mensen die in de stad werken, maar buiten willen wonen als bewoners van de overige districten, die dichterbij de stad willen verblijven, vinden huisvesting in Wanica. De toename van de bevolkingsdruk zonder een goed ruimtelijk ordeningsplan veroorzaakt in verschillende delen van het district chaotische toestanden.

Er is een groot arbeidspotentieel in het district aanwezig, maar de meeste bewoners werken in Paramaribo. Dit geeft aanleiding tot lange files.

Ontwikkelen van urbane centra zal bijdragen aan creatie van werkgelegenheid. De hoofdplaats van Wanica heeft al diensten en activiteiten. Er zijn winkels, banken, een afdeling van EBS en Telesur.

Ook Koewarasan ontwikkelt zich geleidelijk aan steeds meer als regionaal centrum. Deze ontwikkeling vereist ruimtelijk gezien richting en sturing.

1. Concentratie, uitbreiding en upgradering van stedelijke functies en voorzieningen in subcentra en of stedelijke kernen kan een bijdrage leveren aan de bevordering van efficiënt ruimtegebruik en afremming van mobiliteit;
2. De urbane ontwikkelingen in en rondom Lelydorp moeten geordend worden, het voorzieningenniveau verder worden uitgebreid en ge-upgrade, om de functie van volwaardig subcentrum te kunnen vervullen;

Afbeelding 18: Centrum Lelydorp (foto Dronestagram).

3. In de gebieden Tout Lui Faut, Houttuin en Vredenburg Serie A en B en omgeving is de woonfunctie enorm toegenomen, vanwege de verschillende woningbouwprojecten van de Overheid en particuliere ontwikkelaars. Gestuurde en geordende aanpak van de ruimtelijke ontwikkeling in deze omgeving is noodzakelijk, evenals het markeren van een gebied dat tot kern ontwikkeld kan worden in de nabijheid van het Regionaal Ziekenhuis Wanica;

Afbeelding 19 & 20: Woningbouwproject Altona 1 links en het Regionaal Ziekenhuis Wanica rechts

4. De waterkant te Domburg ook bekend als de Marktplaats van Domburg, is zich steeds meer gaan ontwikkelen als toeristische trekpleister. In de zijwegen is de woonfunctie toegenomen. Het voorzieningenniveau is vooralsnog minimaal. De nabije omgeving van de waterkant kan worden versterkt en ontwikkeld worden tot kern, hetgeen verbetering van het voorzieningenniveau mogelijk maakt en verder zal bijdragen aan de toeristische ontwikkelingen;

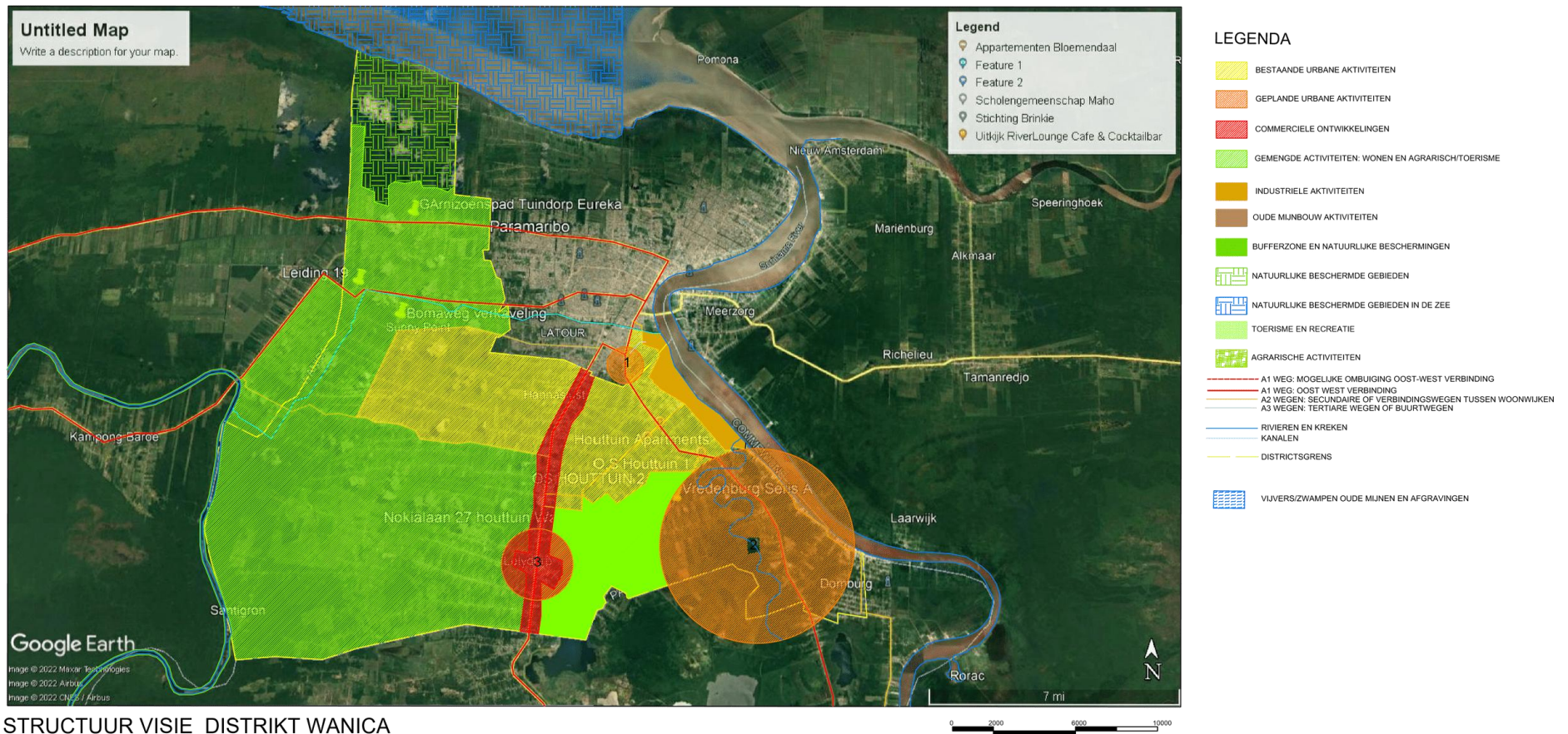

Afbeelding 21: Marktplaats waterkant Domburg (foto OW)

Het gebied tussen het Saramaccakanaal, de Nieuw Weergevondenweg en zuidelijker heeft een versnelde autonome ontwikkeling doorgemaakt als woongebied. Te Hanna's Lust is door de Overheid een grootschalig woningbouwproject ontwikkeld. Met de aanleg van de wegverbinding langs het Magentakanaal via de Commissaris Weythingweg en de brug over het Saramaccakanaal, heeft verdere ontsluiting van het westelijk deel van Wanica

plaatsgevonden, hetgeen enigszins heeft bijgedragen aan de minimale ontlasting van de verkeersdruk op de Coesewijnestraat.

5.3.4 Structuurvisie Wanica

5.4 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Para

5.4.1 Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Para is in het noorden gelegen tussen de 4,98° en 5,70° NB en in het westen tussen de 54,58° en 55,98° WL. De hoofdplaats is Onverwacht in het ressort Zuid-Para. Het commissariaat en overige diensten zijn er gevestigd. Het district Para is verdeeld in vijf administratieve ressorten en is omringd door de districten Saramacca, Wanica, Commewijne, Brokopondo, Marowijne en Sipaliwini.

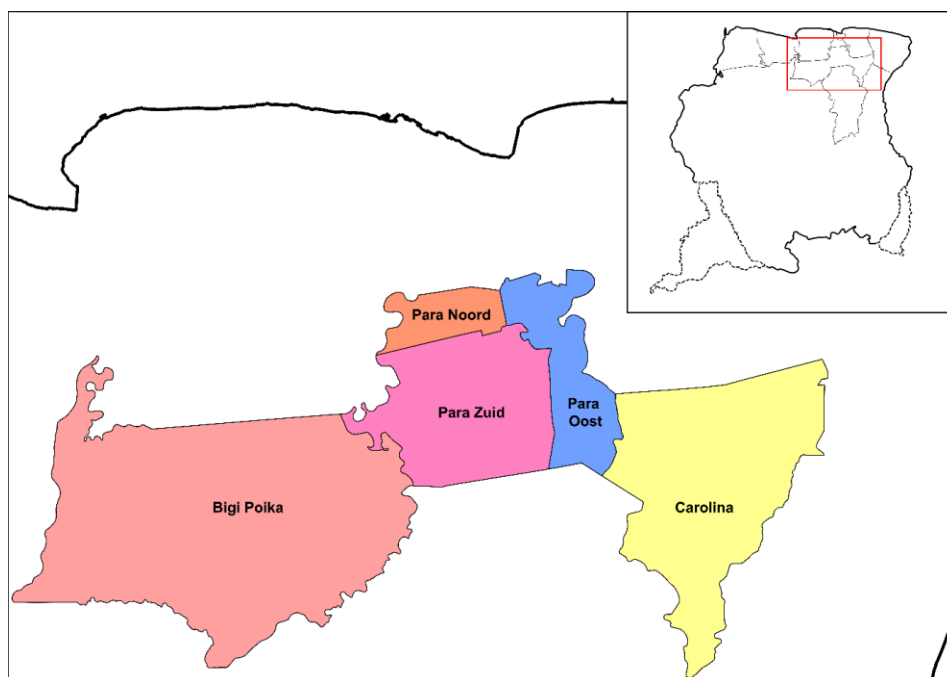
Tabel 3: Oppervlakte en bevolking ressorten Para

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN PARA			
	Ressort	Oppervlakte (km ²)	Bevolkingsaantallen
1	Para Noord	236	9703
2	Para Oost	446	8016
3	Para Zuid	909	6113
4	Bigi Poika	2361	525
5	Carolina	1441	343
	Totaal	5393	24700

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Para anno 2015 bedraagt 4,6 inwoners per km².

Figuur 5: Ressorten Para

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.4.2 Visie en missie 2025 geformuleerd voor het district Para i.h.k.v. het DLGP II programma

De visie schets een beeld van de optimale toestand van het district. De visie voor het district is als volgt geformuleerd:

Visie: Een gezonde, veilige leefomgeving waar de mogelijkheden voor welzijn en welvaart voor iedere bewoner bereikbaar zijn en waarin de capaciteitsversterking van de mens centraal staat, met in achtneming van de ecologische, culturele, sociale en economische voorwaarden van het district Para.

Missie: Het district Para wil duurzame ontwikkeling realiseren waar alle partners hun mogelijkheden samenbundelen, ondersteund door pro – actieve participatie en transparantie van goed lokaal bestuur. Hiermee bouwend aan sterke sociale structuren en rechtvaardige welvaartspreiding voor alle districtsbewoners.

5.4.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Para

Voor Para is versterking van de hoofdplaats Onverwacht als diensten- en activiteitencentrum niet alleen in het kader van toerisme, maar ook ten behoeve van de lokale bevolking belangrijk. De ruimtelijke ontwikkeling in het district Para zal zich moeten richten op de verdere ontwikkeling van de volgende zaken:

1. Ondanks de centrale ligging van Onverwacht langs één van de belangrijke zuidelijk lopende verkeersaders binnen de infrastructuur van Suriname, is er weinig ontwikkelt aan diensten en activiteiten en is Onverwacht momenteel een plaats waar men voorbijraast op weg naar en van de luchthaven. Het district heeft echter alle mogelijkheden om van Onverwacht een kern centrum te maken met verschillende voorzieningen. Hiertoe zijn er voldoende plantage gronden beschikbaar rondom Onverwacht die zich hiertoe lenen.

Afbeelding 23: Monument te Onverwacht (<https://www.youtube.com/watch?v=jPu63ny2VWs>)

Hiertoe zal het diensten en voorzieningenniveau aanmerkelijk moeten worden verbeterd en uitgebreid. Tevens is de potentie voor menging van functies aanwezig;

2. Het luchthaven gebied Zanderij, heeft ook voldoende potentie om uit te groeien tot een stadsgebied. Hiervoor is goede infrastructuur in dit gebied noodzakelijk. Door landbouw en andere ondernemingen zoals accommodatie voor toeristen te stimuleren kan werkgelegenheid worden gecreëerd.

Afbeelding 24: Johan Adolf Pengel Internationale Luchthaven
(<https://www.airlinesmap.com/zanderij-international-airport>)

Vaker is aangegeven dat de luchthaven een hubfunctie zou moeten vervullen in het luchtvaartverkeer tussen o.a Europa en de rest van Zuid-Amerika. Indien deze gedachte daadwerkelijk wordt ingevuld, dan zullen de voorzieningen w.o airporthotels, horeca, winkelcentrum e.d. van belang zijn in het accomoderen van transito reizigers, maar ook het bestemmen en afbakenen van een Free Zone kan de moderne ontwikkeling een boost geven. Daarnaast biedt de ontwikkeling van Zanderij tot stedelijk subcentrum de mogelijkheid om vandaar uit richting het binnenland te reizen;

3. Er bestaan reeds ettelijke voorstellen c.q. plannen om Paramaribo tot industrieel park of industrieel centrum te maken, vanwege de reeds aanwezige infrastructuur. Zo is er een studie uitgevoerd. Hier worden vermeld: Paramaribo Industrial & Commercial Park project (PICP) gefinancierd door de Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IDB). De totale te ontwikkelen oppervlakte bedraagt ongeveer 2.500 hectare, waarvan 1.000 residentieel. De definitieve versies van het PICP-masterplan, de beheersstructuur, het bedrijfs- en marketingplan en de specificaties voor het bouwrijp maken van fase 1 zijn voltooid door de consultants Ilaco en Royal Haskoning DHV.

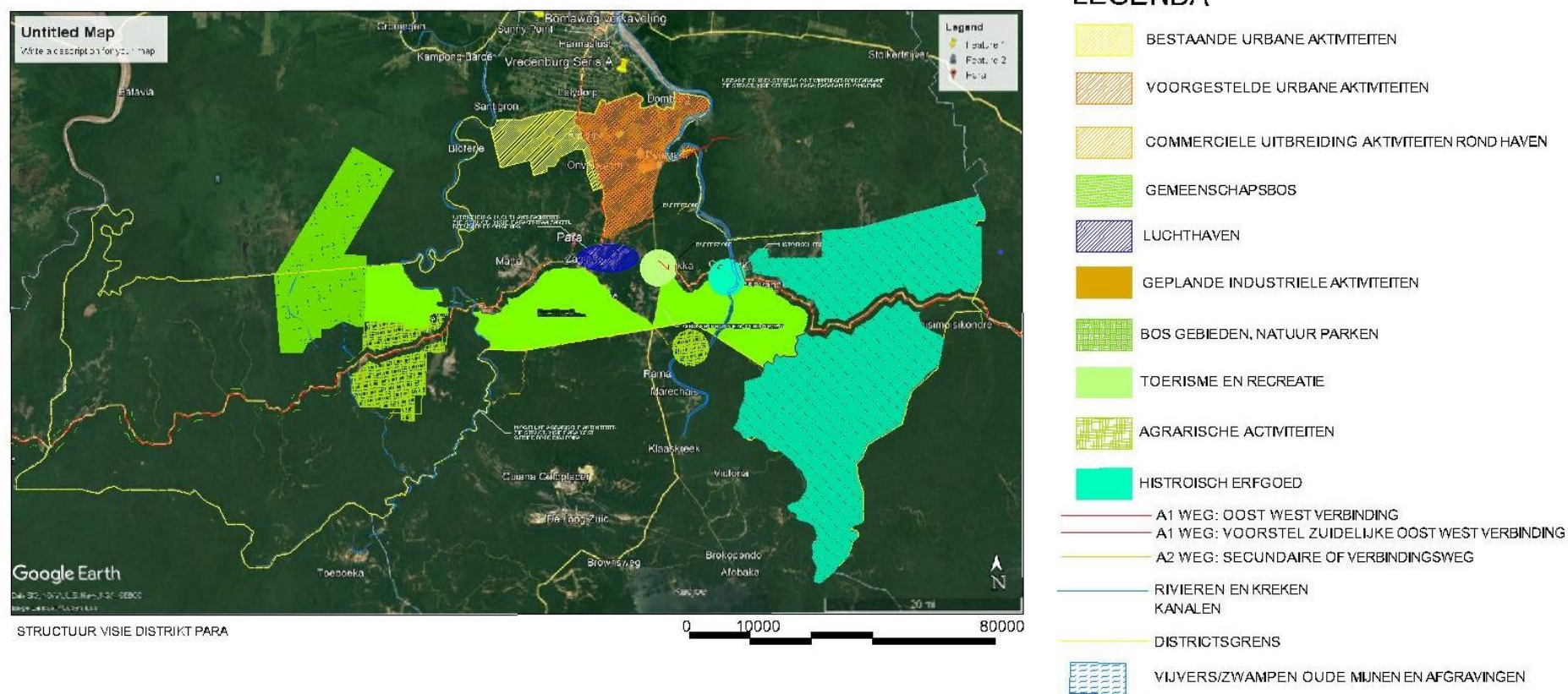
Afbeelding 25: Paranam (<https://www.royalhaskoningdhv.com/en-gb/projects/paranam-industrial-and-commercial-park/7972>)

*Afbeelding26: Paranam Industrial en Commercial Park
<https://www.royalhaskoningdhv.com/en-gb/projects/paranam-industrial-and-commercial-park/7972>*

4. Ook vanwege de Alcoa is er een studie uitgevoerd van het gebied en is onderzoek gedaan naar welke soorten industrieën er allemaal ontwikkeld kunnen worden. Verder zijn er verschillende indelingen van de grond gemaakt, waarbij er onder meer aan landbouw en procesverwerking gedaan zou kunnen worden met de bestaande haven als uitgangsbasis. Er is een conceptplan samengesteld en in 2018 aan de regering aangeboden.

5.4.4 Structuurvisie Para

Afbeelding 27: Structuurvisie District Para

5.5 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling het District Commewijne

5.5.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Commewijne is in het noorden gelegen tussen de 5,50° en 6,02° NB en in het westen tussen de 54,60° en 55,14° WL. Het wordt begrensd door de Atlantische Oceaan in het noorden, in het westen door de districten Paramaribo, Wanica en Para, in het oosten door het district Marowijne, en in het zuiden door het district Para. Commewijne heeft een totale oppervlakte van 2.353 km² en is onderverdeeld in 6 ressorten.

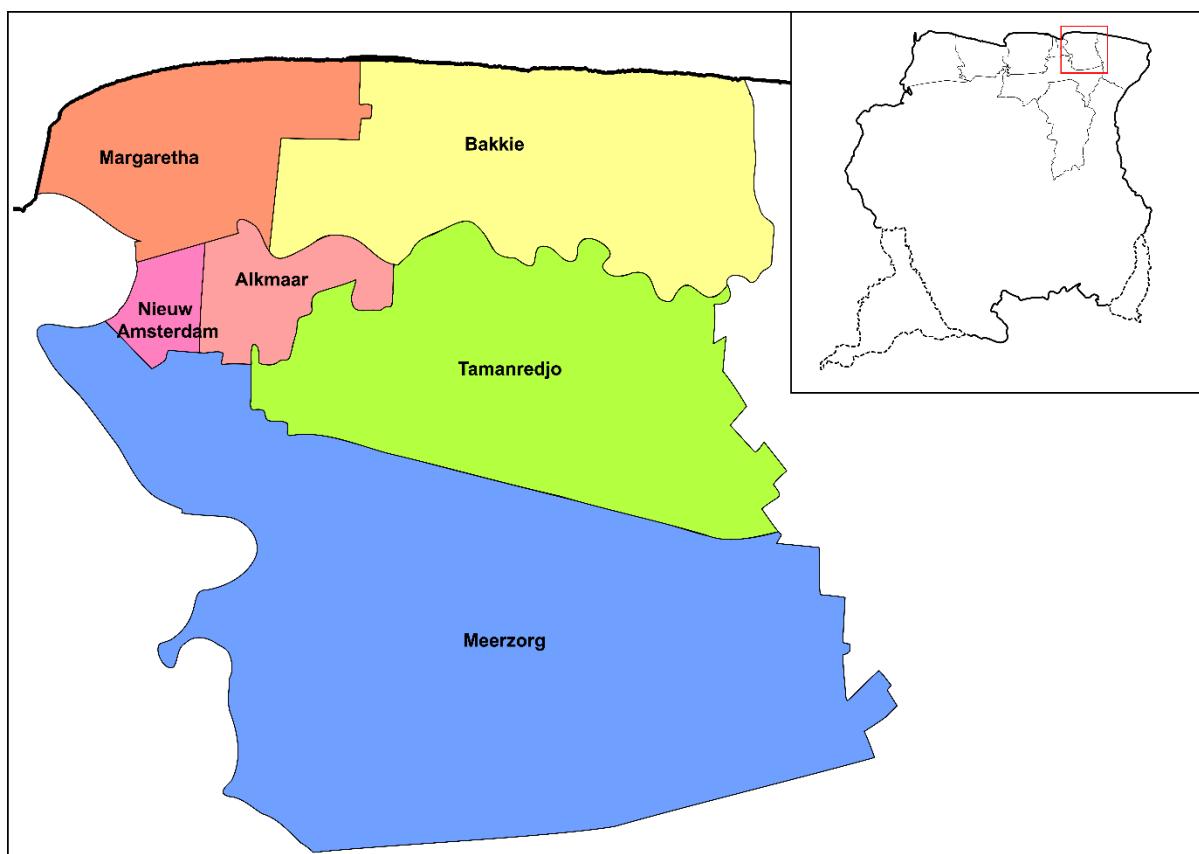
Tabel 4: Oppervlakte en bevolking ressorten Commewijne

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN COMMEWIJNE			
	Ressort	Oppervlakte (km ²)	Bevolkingsaantallen
1	Margaretha	191	756
2	Bakki	440	447
3	Nieuw Amsterdam	48	5650
4	Alkmaar	81	5561
5	Tamanredjo	512	6601
6	Meerzorg	1081	12405
	Totaal	2353	31420

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Commewijne anno 2015 bedraagt 13,4 inwoners per km².

Figuur 6: Ressorten Commewijne

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.5.2 Visie en missie voor het district Commewijne 2025 geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

Commewijne heeft vanaf de opening van de Wijdenboschbrug, die Paramaribo verbindt met Meerzorg, een snelle ontwikkeling doorgemaakt. Deze ontwikkeling richt zich meer op verstedelijking en toename van de woonfunctie in delen van Commewijne. De visie en missie voor Commewijne in het kader van het DLGP programma zijn als volgt geformuleerd:

Visie: Commewijne is een agrarisch district waarin diverse sectoren zijn geïntegreerd en waar respect voor natuur en mens centraal staat en gewerkt wordt aan welvaart en welzijn voor een ieder.

Missie: Het ontwikkelen van alle potentiële sectoren in het district met ondersteuning van een transparant en anticiperend bestuur en actieve, participerende en ondernemende burgers.

5.5.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Commewijne

Het district Commewijne heeft een plantage (grootschalige) landbouw historie gekend. Na afloop van de contractarbeidperiode heeft de agrarische bedrijvigheid op kleinschalig niveau zich steeds meer ontwikkeld. Het agrarisch karakter is echter steeds meer op de achtergrond geraakt. De verbeterde bereikbaarheid als gevolg van de Wijdenboschbrug heeft een verschuiving doen plaatsvinden richting verstedelijking, dienstverlening en toeristische activiteiten.

1. De ingebruikname van de Wijdenboschbrug en het komen weg te vallen van de vroegere veerverbinding hebben ertoe geleid dat de economische bedrijvigheid op en rondom het veerplein nagenoeg zijn komen weg te vallen en is er verval opgetreden. Desalniettemin biedt de omgeving voldoende mogelijkheden om tot een aantrekkelijke rivier waterfront ontwikkeld te worden met het oog op toerisme, bevordering van klein horeca, vrijetijdsbesteding en ontspanning. Hiertoe zijn plannen gemaakt om het veerplein en de directe omgeving te herbestemmen en inrichten in samenhang met de kade te Paramaribo. Momenteel functioneert het vroegere parkeerterrein als busstation van waaruit bussen vertrekken naar verschillende bestemmingen in Commewijne. Ook doet het veerplein dienst als aankomst en vertrekpunt van personen die de Suriname rivier oversteken met de kleine rivier boten.

Afbeelding 28: Oversteek met de kleine rivierboot te Commewijne

2. Peperpot Natuur Park is één van de eerste **particuliere** beschermde natuurgebieden van Suriname. Het ligt aan de Surinamerivier op vijf kilometer buiten Paramaribo. Het ruim 820 hectare grote natuurgebied was eeuwenlang een koffie- en cacaoplantage genaamd Peperpot. Het park is vanaf 2009 onder beheer van een stichting met als doel de biodiversiteit te bewaren. Een klein deel van Peperpot is ingericht voor educatie, recreatie en ecotoerisme. De stichting werkt samen met het hotel dat in de tweede helft van de jaren 2010 de deuren opende in gerestaureerde plantagehuis. **Instandhouding van dit unieke natuurgebied en zijn culturele historisch waarde is derhalve van eminent belang.**
3. De ontwikkelingen voor de kust van Suriname met betrekking tot olie en gas bieden verscheidene uitdagingen en aantal mogelijkheden op het gebied van de ontwikkeling van local content, shore base en havenfaciliteiten. Onder ander zijn hiertoe plannen (DP World) in joint venture met enkele Surinaamse ondernemingen voor een Offshore Support Shore Basefaciliteit te Suzannasdaal aan de Suriname rivier en Commewijne Port Facility (Comport) N.V noordelijker geprojecteerd nabij de samenvloeiing van de Suriname- en de Commewijne rivier.

De geprojecteerde Suzannasdaal Support Base van DP World Paramaribo is dichtbij de riviermonding en beoogd de dichtstbijzijnde haven van de offshore operaties in Suriname te worden, gelegen op ongeveer 200 km van de huidige veelbelovende olievondsten die een snelle aanvoer van en naar de geplande boorplatformen zullen ondersteunen. Tevens schijnen er plannen te bestaan om een wegverbinding aan te leggen van de Support Base richting de Oost-Westverbinding. Verbinding van de Oost-West verbinding middels de aanleg van een weg richting het zuiden naar Kaaimangrasi zal ook een verbinding over land mogelijk maken met La Vigilantia waar een particuliere dochteronderneming van DP World over een kade en opslagterrein beschikt.

Comport NV heeft plannen om noordelijker een kusthaven aan te leggen in de brede monding van de Suriname- en de Commewijnerivier, dicht bij de vaargeul van de Suriname-rivier en de Atlantische kust voor het vestigen van een zone voor industrie gewijd aan offshore toelevering en diensten.

Realisatie van tenminste één van deze plannen zal een behoorlijke spin-off generen voor de economie en expansie van de werkgelegenheid hetgeen zal bijdragen aan de verdere economische ontwikkeling van Commewijne.

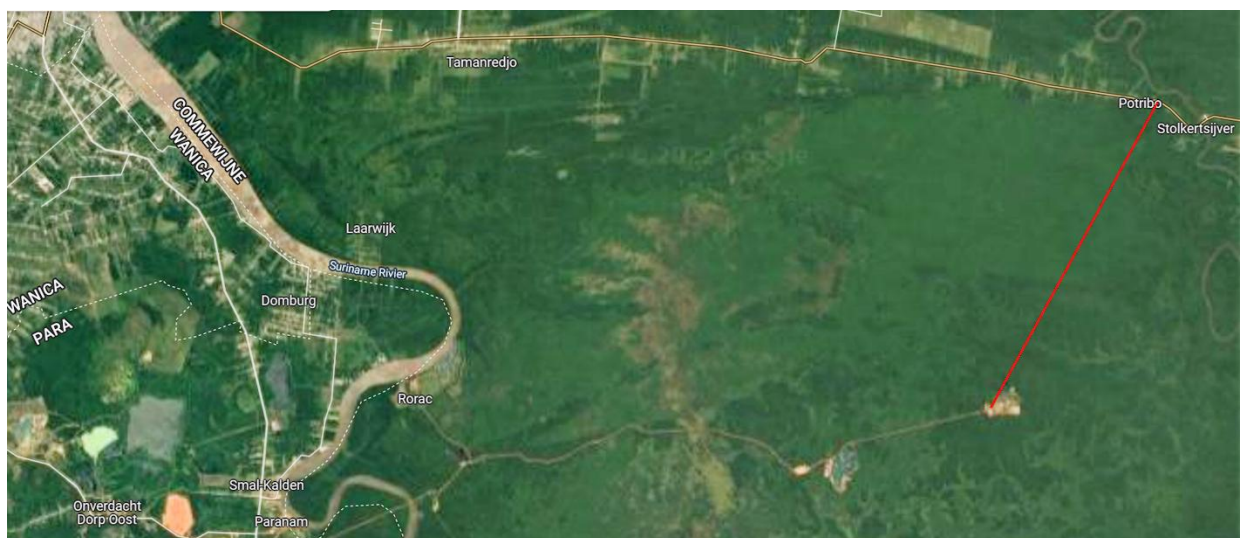
4. Nieuw-Amsterdam is het belangrijkste regionale centrum van Commewijne vanwege de aanwezigheid van het districtscommissariaat, het kantoor van de gewestelijke politiecommandant alsook van de bestuursdienst. Verder is er ook een politiepost, de polikliniek van de Stichting Regionale Gezondheidsdienst annex dokterswoning, die een koloniale bouwstijl heeft, en de brandweerkazerne van het district. Ook zijn er een bibliotheek, twee scholen voor het basisonderwijs (een openbare en een van de Evangelische Broedergemeente) en een school voor MULO. In het woongebied grenzend aan het fort zijn de oude officierswoningen te zien die een bouwvallige indruk maken, ar haast allemaal bewoond zijn door de lokale ambtenaren in overheidsdienst. De regionale centrumfunctie dient verder te worden ontwikkeld. Het historisch gebouwd erfgoed met als middelpunt, het Openlucht Museum Fort Nieuw Amsterdam zal gehandhaafd blijven.

Afbeelding 29: Fort Nieuw Amsterdam

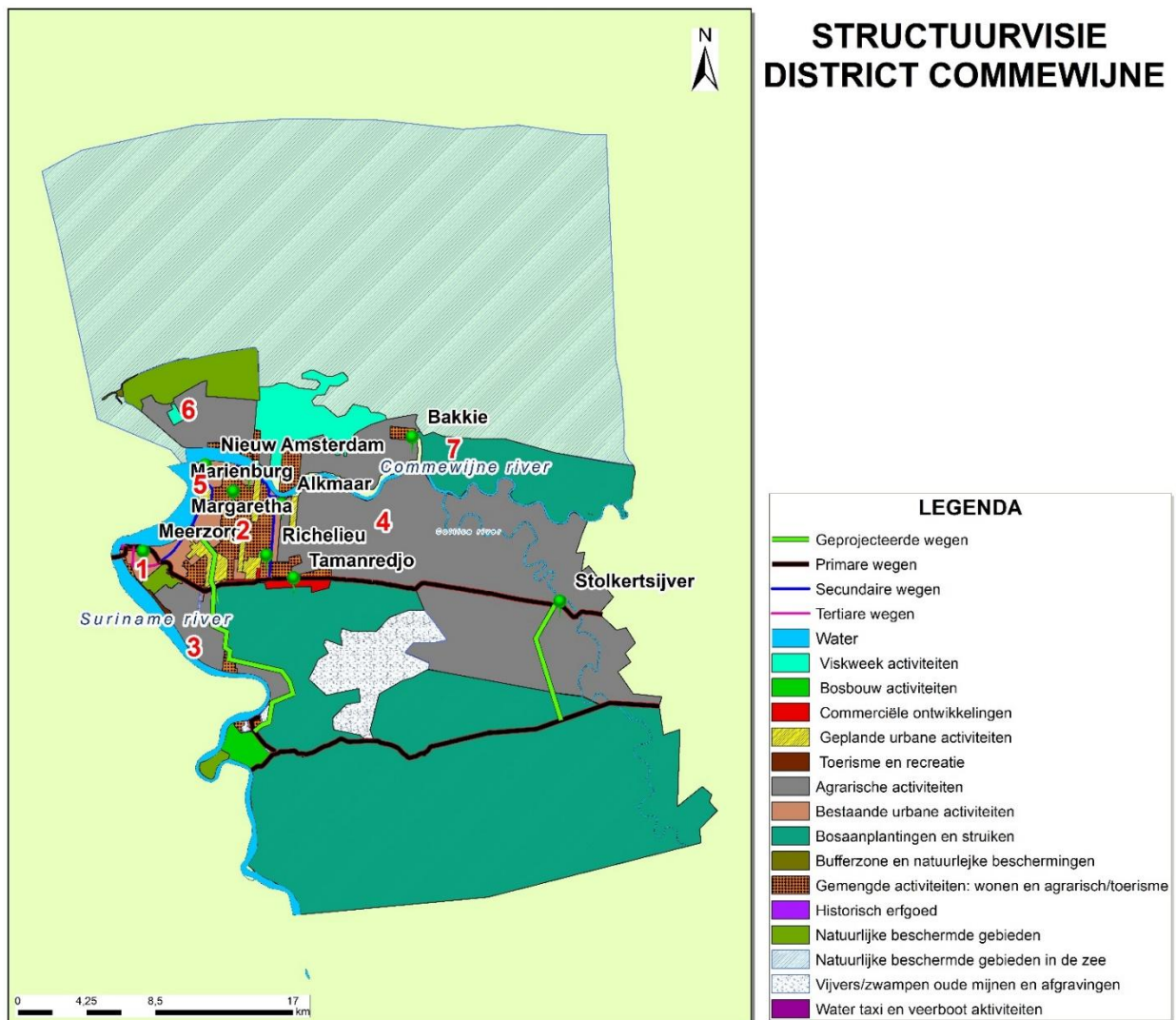
5. Met de ontwikkeling en implementatie van het Overheidswoningbouwproject te Richelieu is er een instroom geweest van migranten buiten Commewijne. Ook vinden er steeds meer verkavelingen plaats waaronder langs de Oost- West verbinding. Om verscheidene redenen is ingrijpen middels richting en sturing noodzakelijk. Zeker als de Oost-West verbinding deel gaat uitmaken van het **Initiative for the Integration of the Regional Infrastructure of South America (IIRSA)** plan. IIRSA, is een intergouvernementeel project voor de verbetering van de verbindingen tussen landen in Zuid-Amerika voor verkeer, energie en telecommunicatie. IIRSA is een project van de Unie van Zuid-Amerikaanse Naties (UZAN/Unasur). Alle 12 lidstaten zijn betrokken: Argentinië, Bolivia, Brazilië, Chili, Colombia, Ecuador, Guyana, Paraguay, Peru, Suriname, Uruguay en Venezuela.

6. Tamanredjo ontwikkelt zich als regionale kern. De warungs en andere eethuizen c.q. restaurants dragen bij aan de economische bedrijvigheid en vooral de aantrekkingskracht op toeristen;
7. Met de ontwikkeling van grootschalige woningbouw te Richelieu en de plannen voor verdere uitbreiding in noordelijke richting zal de woonfunctie toenemen. Deze ontwikkeling zal verdere verstedelijking teweegbrengen hetgeen druk op het aanwezige voorzieningenniveau zal doen toenemen. Om dit op te vangen zal in het plan een centrumgebied worden ontwikkeld waarbinnen de belangrijkste diensten en voorzieningen gevestigd worden;
8. De aanleg van een verbindingsweg vanaf de Oost-Westverbinding vanuit Richelieu naar Laarwijk en van Laarwijk verder naar de Klaverblad mijn of Potribo naar de Karamaka mijn. Bij deze laatste kan tevens de bestaande mijnweg worden benut richting de brug naar Kaaimangrasi. Deze verbindingen zullen bijdragen tot ontlasting van de verkeersdruk op de Wijdenboschbrug met zuidelijke bestemming. Tevens wordt het zuidelijk deel van het district ontsloten en kunnen via de brug bij Kaaimangrasi, Paranam en Zanderij worden aangedaan. E.e.a zoals aangegeven op de volgende afbeelding.

Afbeelding 30: Geprojecteerd tracé weg Potribo - Karamaka

5.5.4 Structuurvisie Commewijne

Afbeelding 31: Structuurvisie District Commewijne

5.6 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Marowijne

5.6.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Marowijne is in het noorden gelegen tussen de 5,20° en 5,97° NB en in het westen tussen de 54,00° en 54,73° WL. Het district grenst ten noorden aan de Atlantische Oceaan, ten westen aan het district Commewijne, ten zuiden aan het district Sipaliwini en in het oosten wordt het begrensd door de gelijknamige rivier de Marowijne, die de grens vormt met Frans-Guyana. Marowijne heeft een totale oppervlakte van 4.627 km² en is onderverdeeld in 6 administratieve ressorten: Moengo, Wanhatti, Galibi, Moengo Tapoe, Albina en Patamacca (zie tabel 5). Albina is het kleinste ressort en Patamacca het grootste.

De hoofdplaats van het district is Albina, maar het districtsbestuur geschiedt zowel vanuit Moengo als Albina.

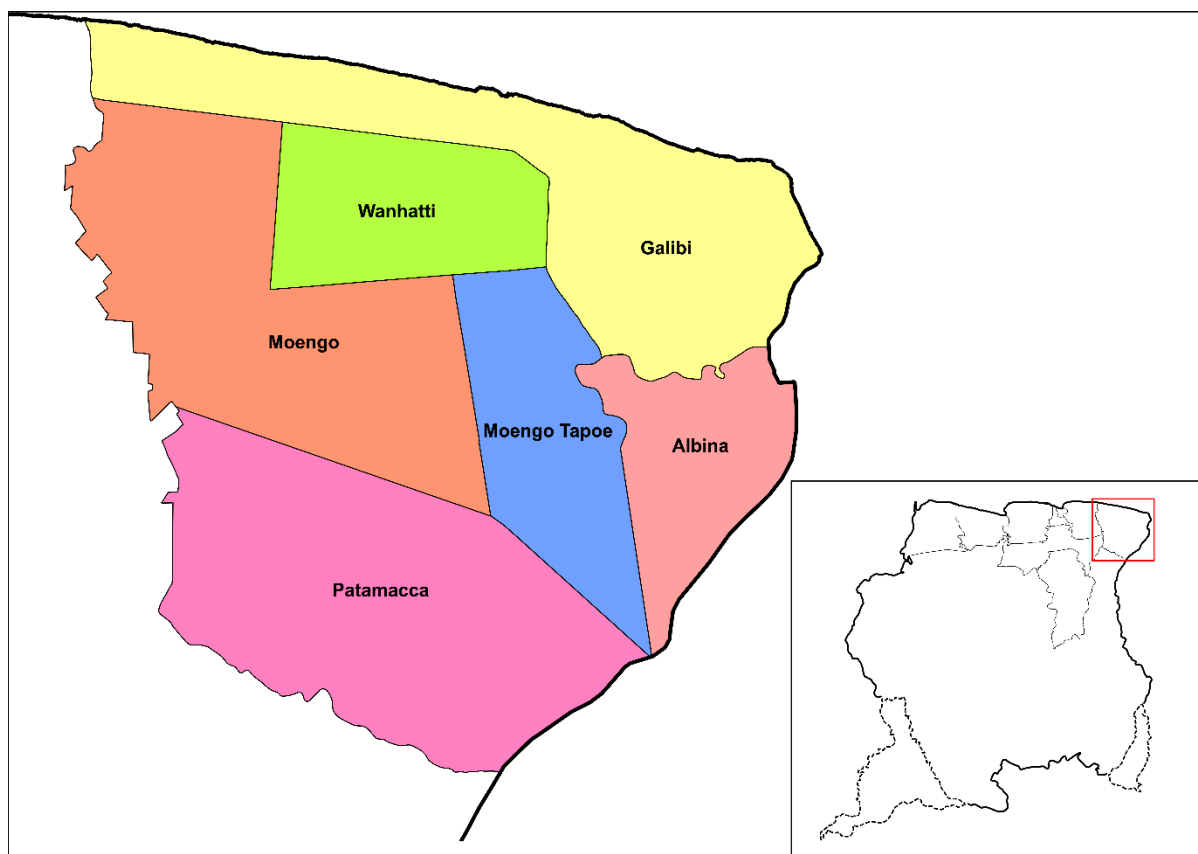
Tabel 5: Oppervlakte en bevolking ressorten Marowijne

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN MAROWIJNE			
	Ressort	Oppervlakte (km ²)	Bevolkingsaantallen
1	Moengo	1117	10834
2	Wanhatti	461	466
3	Galibi	1014	741
4	Moengotapoe	455	579
5	Albina	397	5247
6	Patamacca	1183	427
	Totaal	4627	18294

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Marowijne anno 2015 bedraagt 68,8 inwoners per km².

Figuur 7: Ressorten Marowijne

Bron: <https://mapaction.org>

5.6.2 Visie en missie 2025 voor het district Marowijne geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

De visie en missie die geformuleerd zijn voor het district Marowijne luiden als volgt:

Visie: Marowijne heeft als visie de burgers bewust te maken van de aanwezige potenties in het district en deze tot ontwikkeling te brengen door actief te participeren in het besluit – en uitvoeringsproces. Voor alle bewoners wordt welvaart en welzijn gegarandeerd door het creëren van een gezond en veilig leefmilieu.

Missie: Dit willen wij bereiken door de potenties op ecologisch, sociaal, cultureel, economisch en politiek gebied duurzaam te ontwikkelen in samenspraak met de verschillende organisaties binnen het district.

5.6.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Marowijne

De belangrijkste bijdrage van het district Marowijne in het verleden was de winning van bauxiet te Moengo. De districtshoofdplaats Albina gelegen aan de Marowijne rivier was voor

de binnenlandse oorlog een toeristische trekpleister voor zowel lokale als buitenlandse toeristen gekenmerkt door enkele prachtige historische gebouwen aan de langs de oever lopende weg met zicht op de rivier. De vrij makkelijke oversteek vanuit Albina naar het aan de overzijde gelegen Saint Laurent in Frans-Guyana en terug met de kleine rivierboten en het veer heeft daartoe bijgedragen.

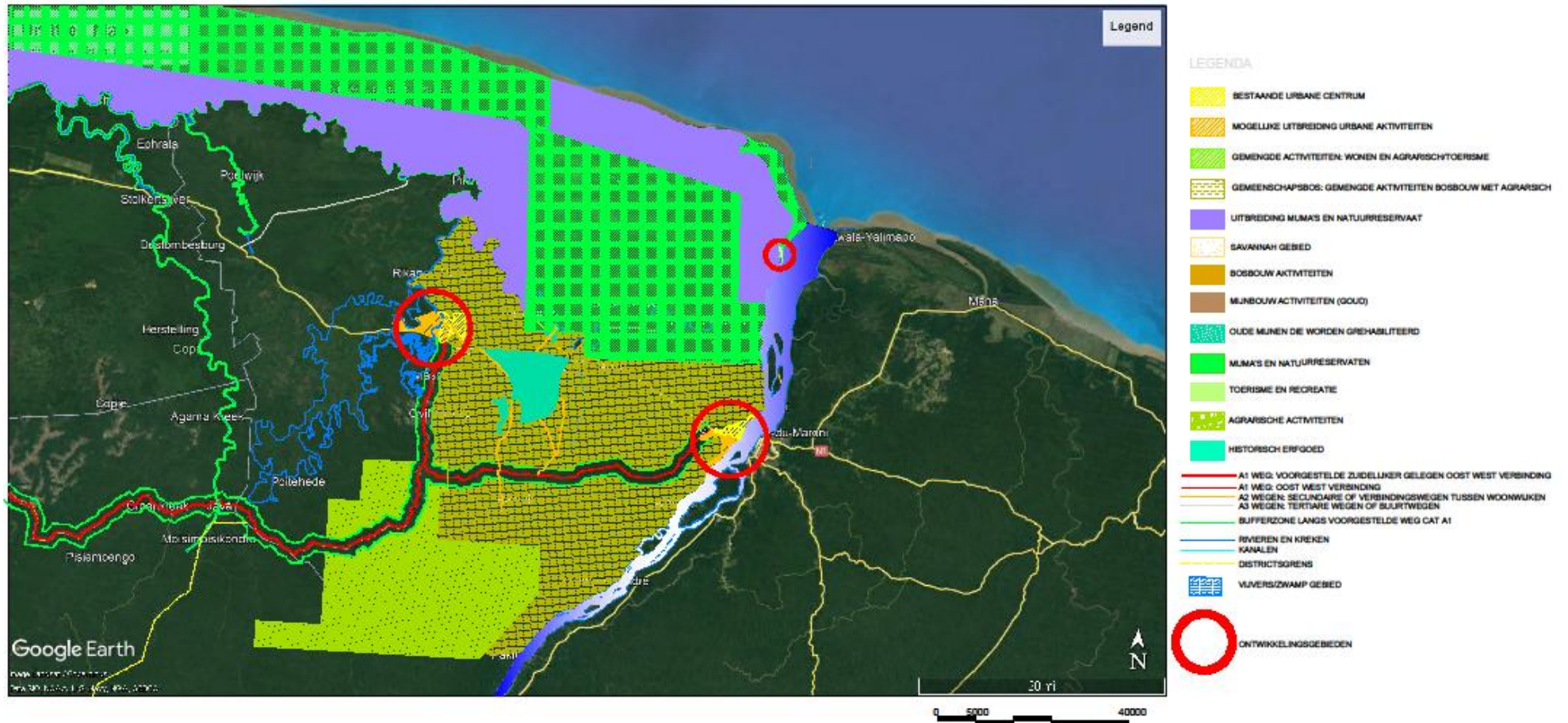
1. Albina is met zijn ligging langs de Marowijnerivier en de informele functie als ‘poort naar Europa’ (Frans-Guyana) uitermate geschikt voor ontwikkeling tot een moderne stad met een toeristisch karakter. De ruimtelijke inrichting van Albina langs het waterfront is echter chaotisch en ongeordend hetgeen ontstaan is door de ongebreidelde herbouw na de binnenlandse oorlog. De verdere ongebreidelde groei moet zondermeer voorkomen danwel gestopt worden;

Afbeelding 32 & 33: Links korjalen bij de oever te Albina en rechts straatbeeld in Albina.

2. Door de President is in oktober 2020 aangekondigd dat er een brug komt over de Marowijne rivier die Albina met Saint Laurent verbindt in feite Suriname met Frans-Guyana de overzeese provincie van Frankrijk. De bouw van de brug over de Marowijne rivier kan ook gelinkt worden aan het ‘Initiative for the Integration of the Regional Infrastructure of South America’ (IIRSA) project. Tevens past de bouw van de brug in het plan om de Frans-Guyana, Suriname en Guyana te verbinden;
3. Met de beëindiging van de mijnbouwactiviteiten is Moengo in verval geraakt. Vanwege de aanwezige infrastructuur en het verstedelijkt karakter kan met de juiste aanpak Moengo weer uitgroeien tot een volwaardig urbaan centrum. Hiertoe moet een inventarisatie gemaakt worden van de nog aanwezige functies en voorzieningen. Uitbreiding en of upgradering van deze functies zal ertoe bijdragen dat Moengo geleidelijk aan wederom aanzien als stedelijke omgeving verkrijgt.

5.6.4 Structuurvisie Marowijne

Afbeelding 34: Structuurvisie Marowijne

5.7 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Saramacca

5.7.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Saramacca wordt in het noorden begrensd door de Atlantische Oceaan, in het westen door het district Coronie, in het noordoosten door het district Wanica, in het zuiden en het oosten door het district Para. Bestuurlijk gezien is het district verdeeld in zes ressorten: Calcutta, Groningen, Jarikaba, Kampong Baroe, Tijgerkreek en Wayamboweg.

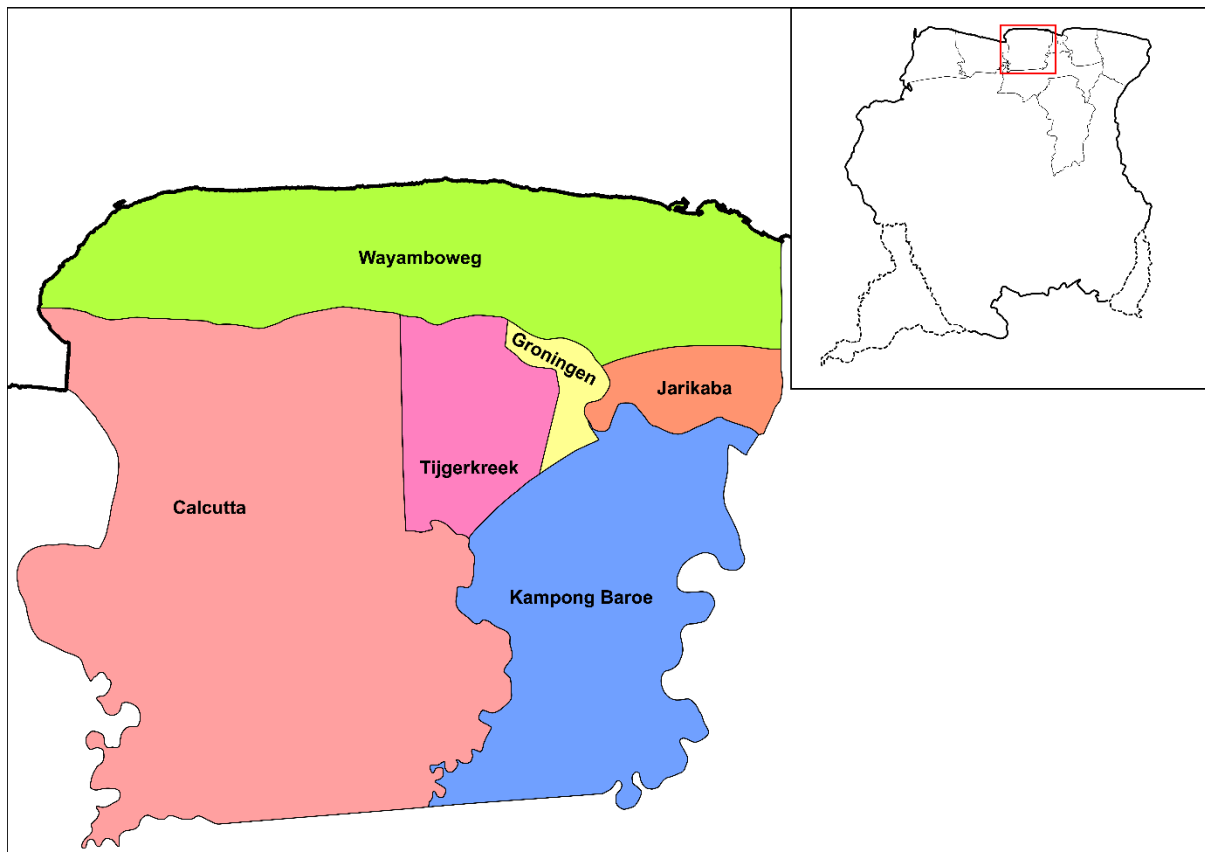
Tabel 6: Oppervlakte en bevolking ressorten Saramacca

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN SARAMACCA			
	Ressort	Oppervlakte (km²)	Bevolkingsaantallen
1	Calcutta	1665	1647
2	Tijgerkreek	241	3244
3	Groningen	57	2818
4	Kampong Baroe	684	2248
5	Wayamboweg	872	1560
6	Jarikaba	127	5963
	Totaal	3646	17480

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Saramacca anno 2015 bedraagt 4,8 inwoners per km².

Figuur 8: Ressorten Saramacca

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.7.2 Visie en missie 2025 voor het district Saramacca geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

De geformuleerde visie en missie luiden als volgt:

Visie:

Saramacca is een plaats waar mensen graag willen wonen, werken en recreëren, met een reputatie van een schone en veilige gemeenschap, waar de bewoners goede inkomsten hebben waardoor de levensstandaard verhoogd wordt. Waar ook de cultuur van alle bevolkingsgroepen wordt gerespecteerd.

Missie:

Het district zal toegang hebben tot een team van deskundigen dat project dossiers opstelt en schrijft en dat adviseert over ontwikkelingsmogelijkheden van het district.

5.7.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Saramacca

De ruimtelijke ontwikkeling in Saramacca heeft vanaf de oliewinning een versnelde groei meegemaakt. Het van oorsprong agrarisch karakter en productie potentieel is eveneens van groot belang gebleken. Andere belangrijke economische activiteiten zijn de bosbouw en de visvangst.

1. De hoofdplaats Groningen is een steeds grotere rol als voorzieningen centrum en toeristische trekpleister gaan vervullen. De omgeving is steeds verder aan het verstedelijken. De ligging van het centrum aan de linkeroever van de Saramacca rivier is uitermate geschikt om verder uitgebouwd te worden. De ontwikkeling van Groningen zal een boost krijgen bij herinrichting van het rivier front. De belevingswaarde zal daarbij toenemen;

Afbeelding 35: Centraal plein in het centrum van Groningen
(<https://ozoutback.com.au/Suriname/central/slides/20160126005.html>)

2. Het is van belang om de landbouwgebieden qua functie te handhaven en zoveel mogelijk productie voorzieningen te clusteren vanwege de verspreide ligging;
3. De oliewinningsactiviteiten vinden hoofdzakelijk ten noorden van de Oost-West verbinding plaats. Het Staatsolie emplacement te Catharina Sofia is verlaten en het huidige emplacement is op Sara Maria aan de Gangaram Pandayweg op ca 5 km verwijderd van de Oost-West verbinding. Gelet op de ontwikkelingen met betrekking tot olie en gas is het

verwachtbaar dat het Sara Maria gebied en directe omgeving verder in noordelijk richting ontwikkeld zal worden richting de estuariene en nabije kust voor Saramacca;

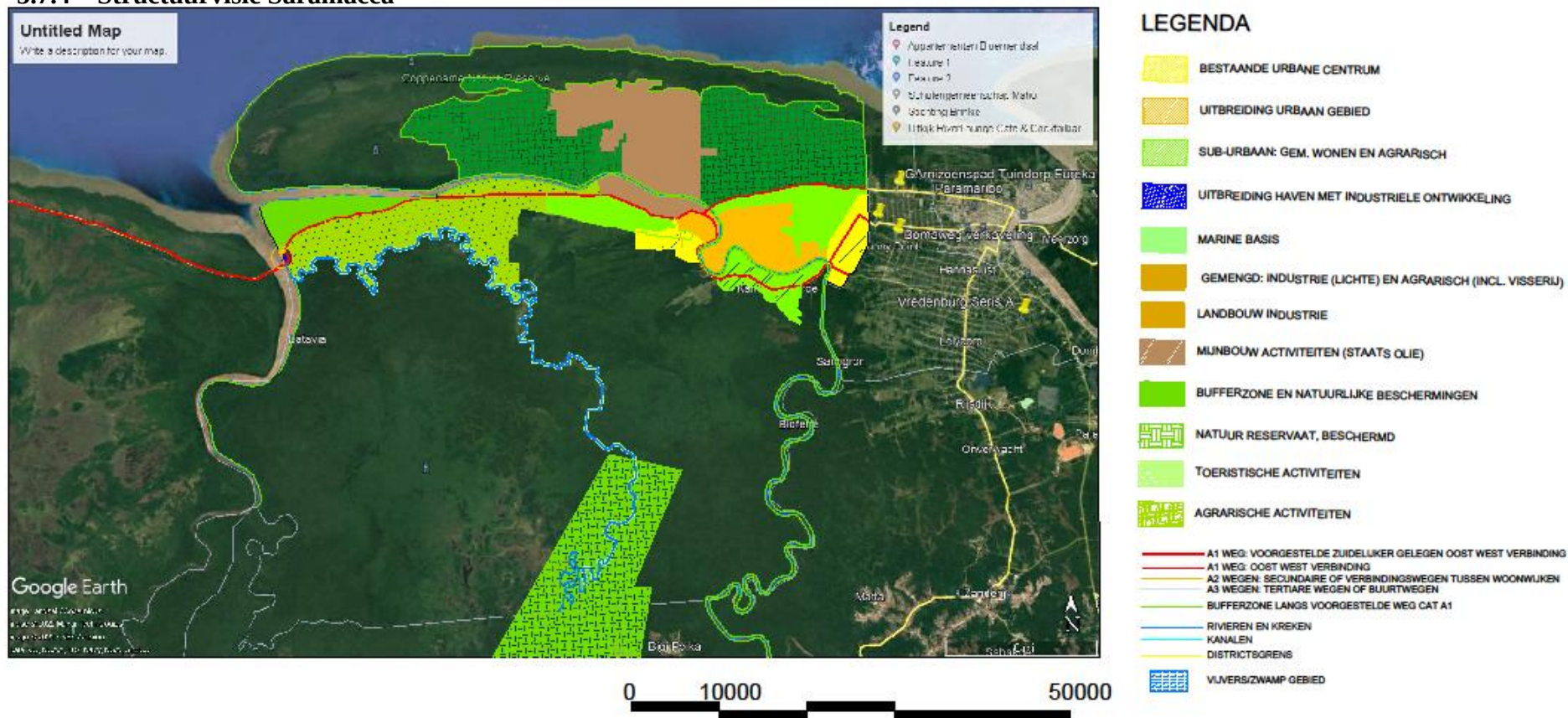

Afbeelding 36: Bron pomp en emplacement Staatsolie

(<https://www.staatsolie.com/media/xz3cpggz/84.jpg?anchor=center&mode=crop&width=1920&height=925&rnd=132115513390370000>)

4. In Saramacca bevinden zich drie beschermde natuurgebieden, waaronder het Coppenamemonding Natuurreservaat (12.000 ha), het Boven-Coesewijne Natuurreservaat, (27.000 ha) en het Noord-Saramacca Bijzonder Beheersgebied. De bescherming van deze gebieden dient gehandhaafd te worden.

5.7.4 Structuurvisie Saramacca

Afbeelding 37: Structuurvisie Saramacca

5.8 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Coronie

5.8.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Coronie is in het noorden gelegen tussen de 5,29° en 5,90° NB en in het westen tussen de 55,87° en 56,60° WL. In het noorden grenst het district aan de Atlantische Oceaan, een belangrijk deel van Suriname dat bekend staat als de Exclusieve Economische Zone van 350 zeemijl.

Coronie heeft een totale oppervlakte van 3.903 km² en is verdeeld in drie bestuursressorten, te weten Welgelegen, Totness en Johanna Maria (zie Tabel 7). Het Districtscommissariaat is gevestigd te Totness waar de Districtscommissaris zetelt.

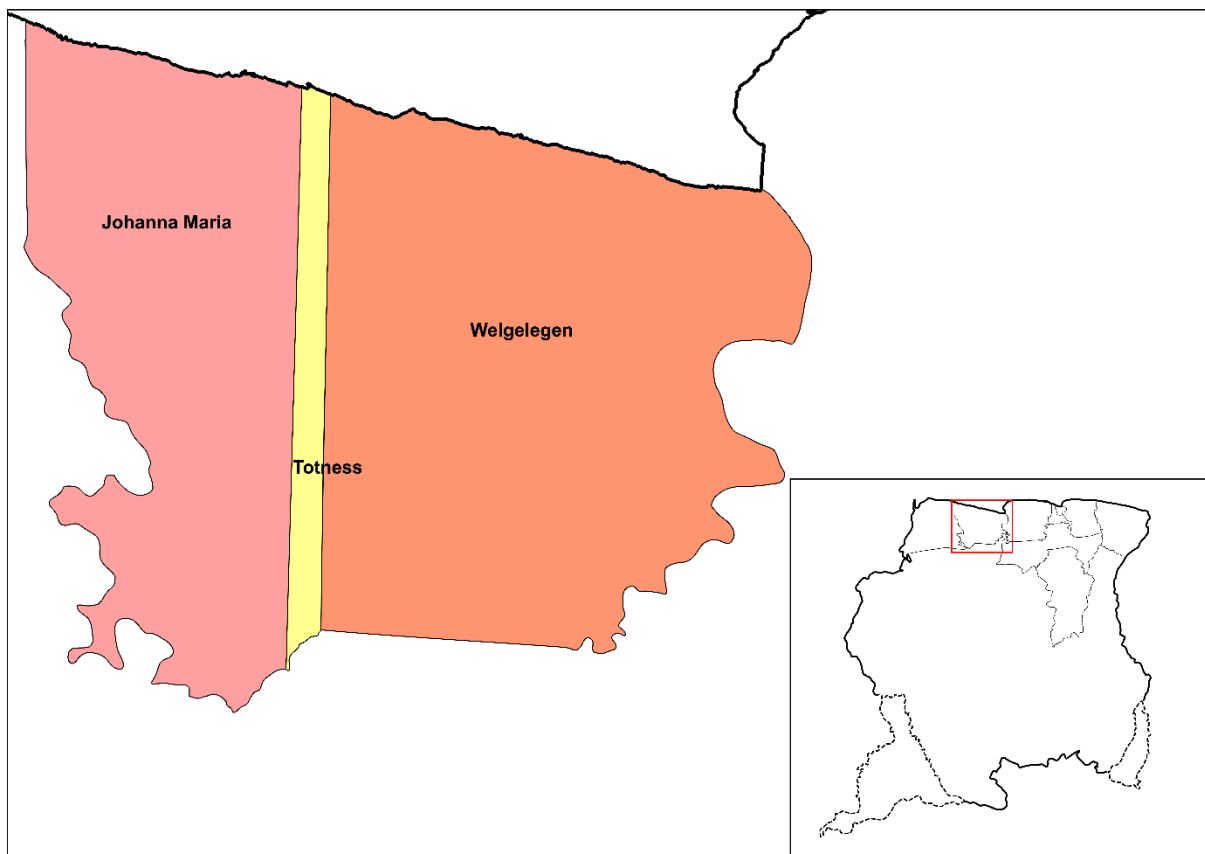
Tabel 7: Oppervlakte en bevolking ressorten Coronie

	OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN CORONIE		
	Ressort	Oppervlakte (km²)	Bevolkingsaantallen
1	Welgelegen	2143	593
2	Totness	173	2150
3	Johanna Maria	1587	648
	Totaal	3903	3391

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Coronie anno 2015 bedraagt 0,87 inwoners per km².

Figuur 9: Ressorten Coronie

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.8.2 Visie en missie 2025 voor het district Coronie geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

De geformuleerde visie en missie van het district luiden als volgt:

Visie: Coronie heeft zich ontwikkeld tot een gemeenschap die door bundeling is gegroeid tot een welvarend district met duurzame en gezonde leefomstandigheden voor land en volk.

Missie:

1. Benoeming van een Ontwikkelingsbestuur Coronie voor het vaststellen en onderhouden van regelmatige district ontmoetingssessies tot het bereiken van consensus voor de ontwikkeling van Coronie door Coronianen;
2. Aantrekken van midden en hoger kader voor het leiden en behouden van de ontwikkeling van Coronie;
3. Versterking van Stichting Agrarische Ontwikkeling Coronie (SAOC) en benoeming tot het instituut voor het monitoren van de algehele ontwikkeling van Coronie;

4. Onderzoek doen naar de omvang en diepte als het in kaart brengen van een duurzame Oplossing voor de boedelproblematiek van Coronie;
5. Opzetten van innovatieve ondernemingen en het verbeteren van de processen van bestaande ondernemingen voor kwaliteit- en kwantiteitsverbetering tot het bereiken van gecertificeerde eindprodukten.

5.8.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Coronie

1. Het voorzieningenniveau in de hoofdplaats Totness is marginaal. Het monumentaal Staats logeergebouw is reeds geruime tijd gesloten. Er valt weinig te beleven qua vrijetijdsbesteding en vertier te Totness, hetgeen bijdraagt aan de zichtbare saaie uitstraling. Het ontbreken van toeristisch attractieve plekken en logeergelegenheden op standaard maakt het verblijf in Coronie voor toeristen niet aantrekkelijk. Er is behoefte aan een modern centrum waar reizigers tussen Paramaribo en Nickerie een tussenstop kunnen maken. Het kerngebied rondom Totness, bestaande uit de omgeving van het Staatslogeergebouw en daar tegenover moet heringericht en aantrekkelijk gemaakt worden. Reeds aanwezige voorzieningen met name in de omgeving van het districtscommisariaat worden geïncorporeerd in het ruimtelijk geheel waarbij, diensten en functies worden uitgebreid en of erbij komen.

Afbeelding 38: Commissariaat Coronie

(<https://nl.wikipedia.org/wiki/Totness#/media/Bestand:Commissariaat.jpg>)

2. Met de aanleg van de zeedijk te Coronie ter bescherming van de kust tegen afslag is een aantrekkelijk ruimtelijk beeld in het voorland ontstaan. De uitstroom van het Zoetwaterkanaal ten noorden van het centrum van Totness ter plaatse van de Zeedijk wordt steeds vaker bezichtigd door dagjes gasten die komen genieten van het uitzicht op de omgeving. De makkelijke bereikbaarheid maakt het aantrekkelijk om de lokatie aan te doen en er enige tijd te ontspannen en genieten van de flinke wind. Deze lokatie kan tot toeristische trekpleister worden ontwikkeld door de aanleg van o.a een wandelroute aangekleed met schaduwplekken. Momenteel vinden reeds enkele verzorgde tours plaats vanuit Paramaribo waarbij de zeedijk wordt aangedaan.

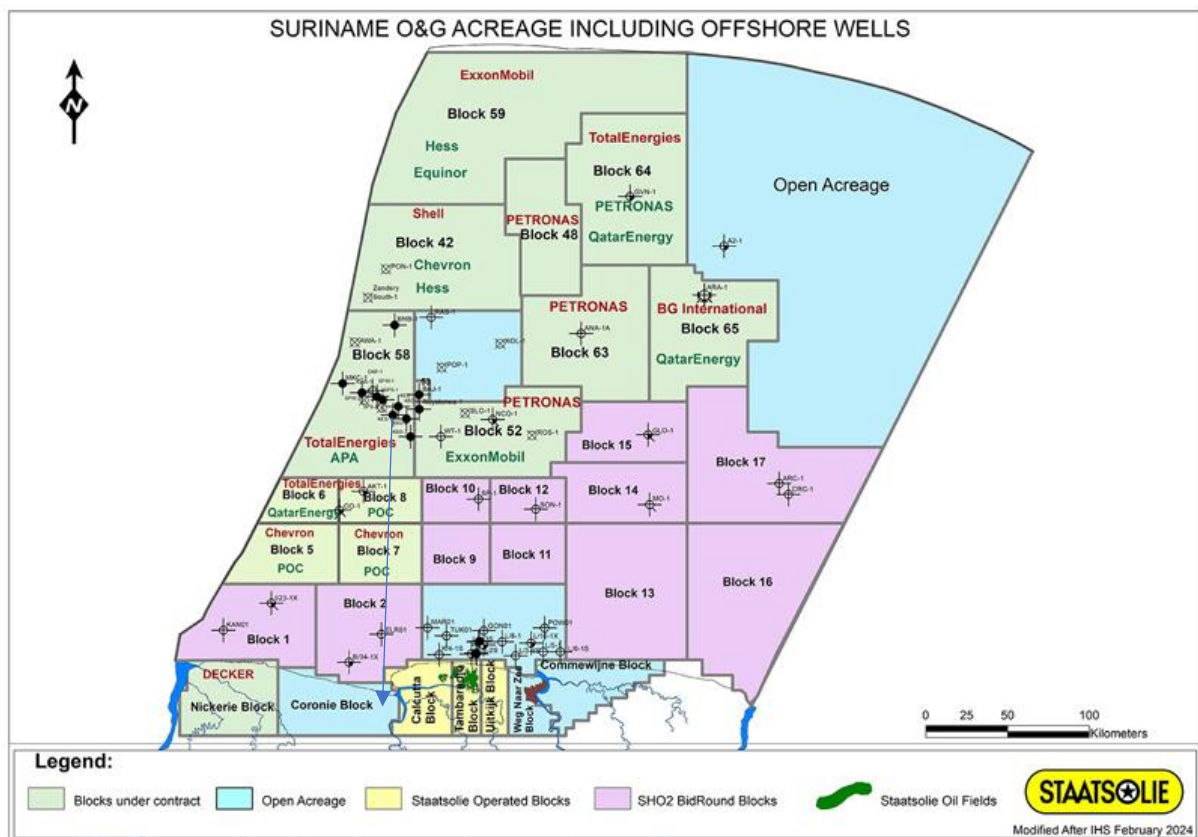
Afbeelding 39: Zicht op de Zeedijk te Coronie
(<https://dagbladdewest.com/wp-content/uploads/2022/01/AWS-meetstation-AutomaticWeather-Station-coronie.jpg>)

3. Coronie telt drie beschermde natuurgebieden, namelijk het Peruvia Natuurreservaat (opgericht in 1986, 31.000 ha), het Bigi Pan Bijzonder Beheersgebied (opgericht in 1987, 67.900 ha) en het Noord Coronie Bijzonder Beheersgebied (opgericht in 1987, 27.200 ha).

Het Peruvia Natuurreservaat is gelokaliseerd aan de voorzijde van monding van de Coppename, in het zoetwatergedeelte van de kust.

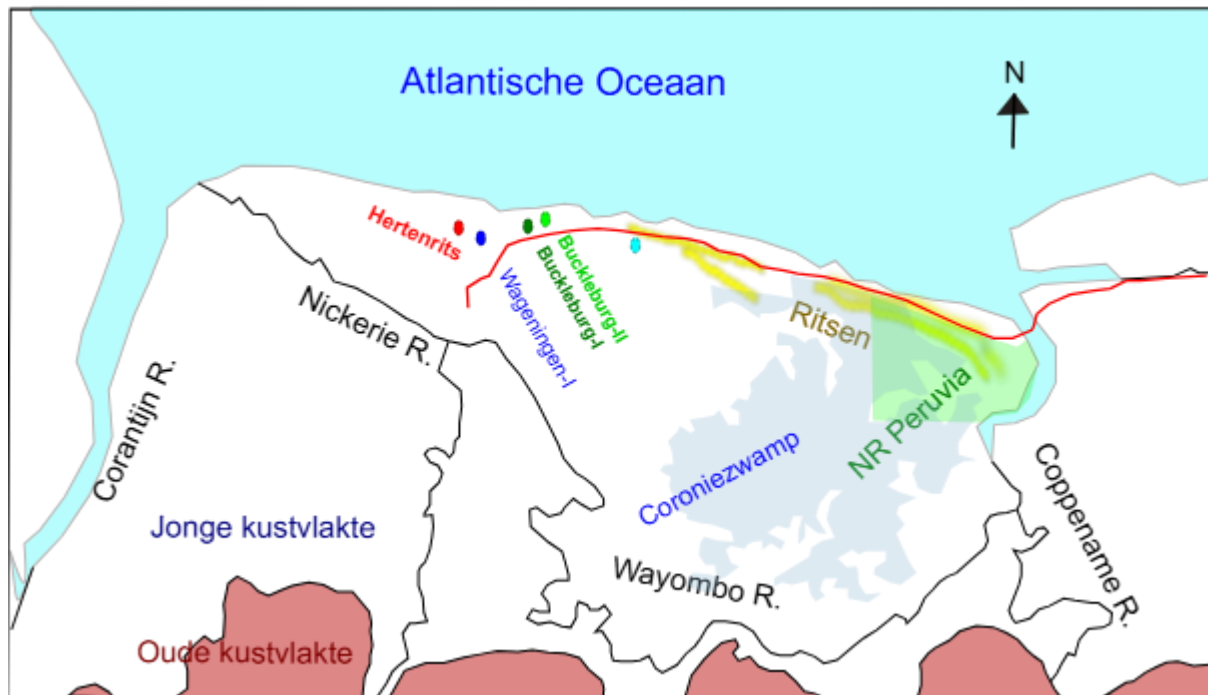
Het Noord Coronie Bijzonder Beheersgebied bestaat voor ca. 35% uit bos en voor ca. 65% uit wetlands en wordt vooral gebruikt voor de visserij en jacht. De handhaving van de beschermde status van deze gebieden is in het belang van het behoud van de biodiversiteit.

Coronie heeft als district de meeste potenties met betrekking tot de verwachte ontwikkelingen op economisch gebied vanuit de olie- en gassector. De activiteiten met betrekking tot olie en gas liggen loodrecht op het district, waardoor de kortste weg aan land voor het brengen van producten uit deze sectoren aan land via het district Coronie zullen plaatsvinden. Diensten aan de olie- en gassector vanuit het land zullen ook het snelst vanuit dit district kunnen plaatsvinden.

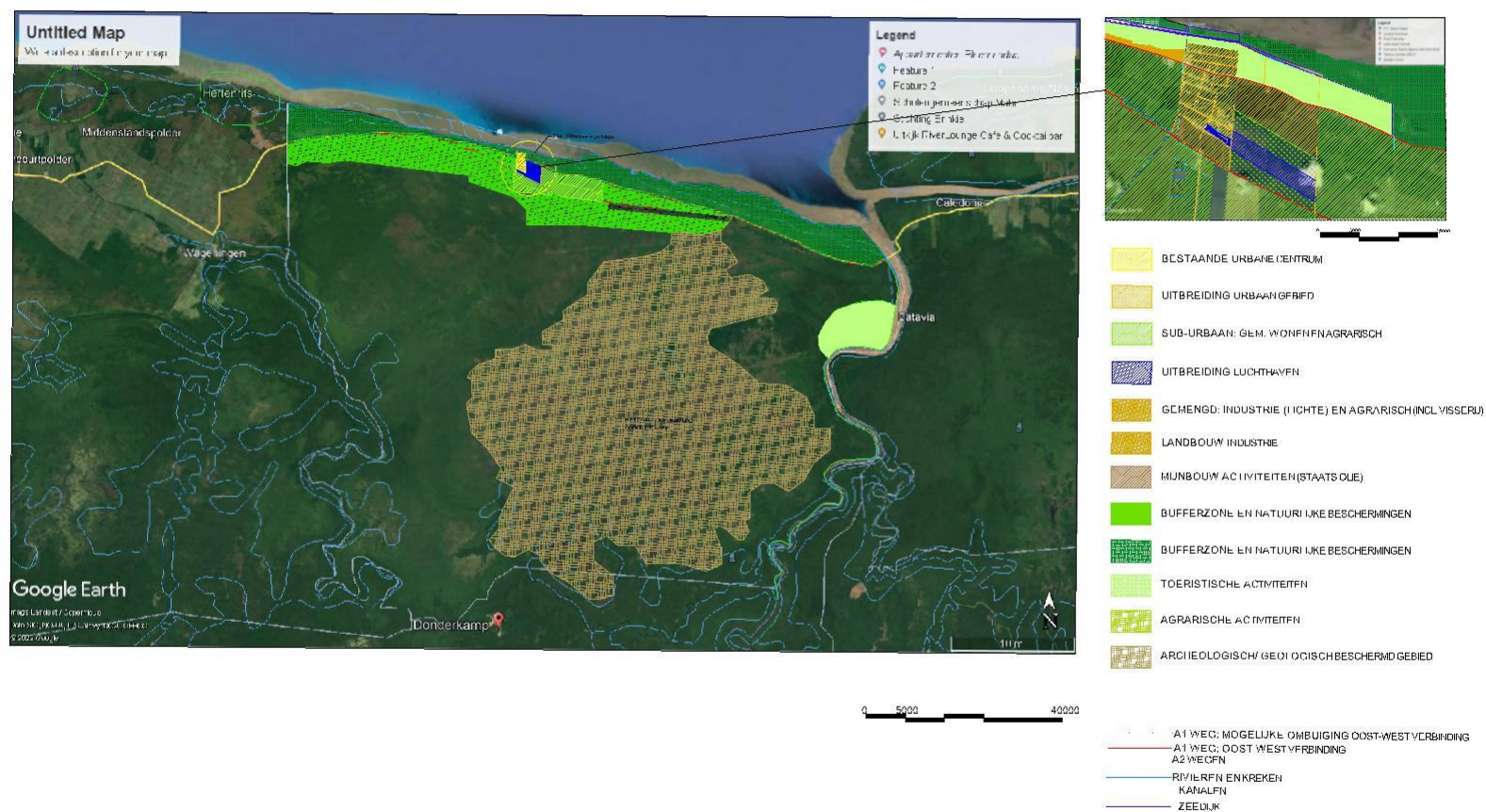
Afbeelding 40: Ligging Olievelden op zee t.o.v. het district Coronie. (Bron: Staatsolie Maatschappij Suriname)

Coronie biedt ook de mogelijkheid tot het aanleggen van een internationale luchthaven, vanwege haar geografische ligging en haar fysieke karakteristieken, met name de hydrologie, bodem, atmosfeer en hoogteligging. Coronie heeft zand- en schelprijsen die voor een stabiele bodem zorgen en beschikt ook over vruchtbare gronden welke aangewend kunnen worden voor de agrarische sectoren (land- en tuinbouw). De kust van Coronie ligt mede door de Coppename rivier en de modderbanken hier in een soort baai, waardoor het zeewater alhier wat rustiger is en diepwater op reeds 5 km van de kust ligt in vergelijking met Paramaribo, waar men 25 km verder van de kust zou moeten gaan voor het bouwen van een diepzeehaven. Afbeelding 54 op pagina 117 van Hoofdstuk 6.3.3.1 gaat hier dieper op in.

Afbeelding 41: Coronie zwamp en de zand- en schelprijten lokatie te Coronie (Bron: Wikipedia)

5.8.4 Structuurvisie Coronie

Afbeelding 42: Structuurvisie Coronie

5.9 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Nickerie

5.9.1 Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Nickerie is in het noorden gelegen tussen de 5,24° en 5,90° noorderbreedte (NB) en in het westen tussen de 57,32° en 56,43° westerlengte (WL). Nickerie is het meest westelijk gelegen district van Suriname en ligt langs de Corantijn-rivier dat de grens tussen Suriname en Guyana vormt.

Het district ligt ten westen van Coronie en ten noorden van Sipaliwini. Aan de noordkant grenst het aan de Atlantische oceaan. Ten westen van het district stroomt de Corantijn-rivier. Belangrijkste plaatsen zijn Nieuw-Nickerie en Wageningen. Toeristische trekpleisters zijn het Bigi Pan Beheersgebied.

De hoofdplaats van het district is Nieuw Nickerie waar de Districtscommissaris zetelt.

Nickerie heeft een totale oppervlakte van 5.353 km² (zie tabel 8) en beslaat ca. 3,2 % van de totale oppervlakte van Suriname.

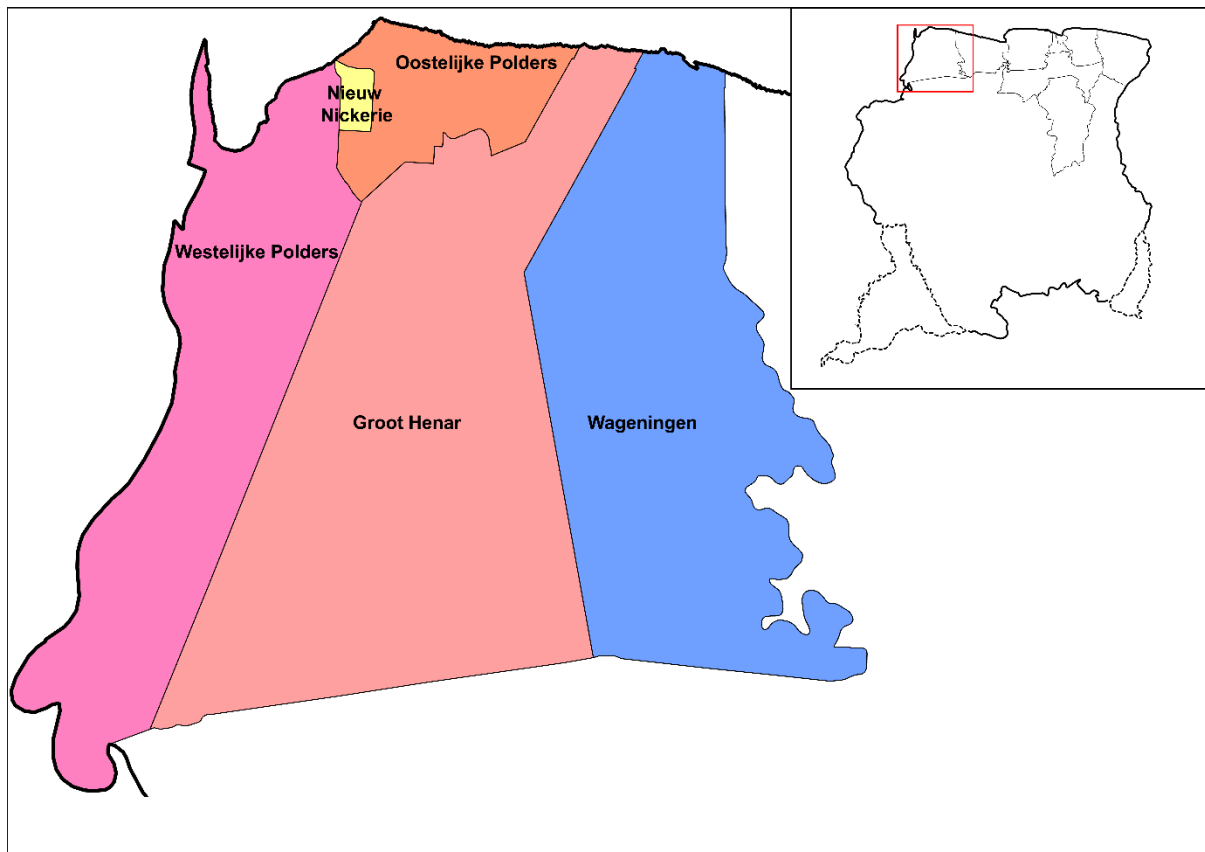
Tabel 8: Oppervlakte en bevolking ressorten Nickerie

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN NICKERIE			
	Ressort	Oppervlakte (km ²)	Bevolkingsaantallen
1	Wageningen	1613	2937
2	Groot Henar	2185	2709
3	Oostelijke Polders	357	7153
4	Nieuw Nickerie	30	12818
5	Westelijke Polders	1168	8616
	Totaal	5353	34233

Bron: SPS & ABS

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Nickerie anno 2015 bedraagt 6,4 inwoners per km².

Figuur 10: Ressorten Nickerie

Bron: <https://www.wikipedia.org>

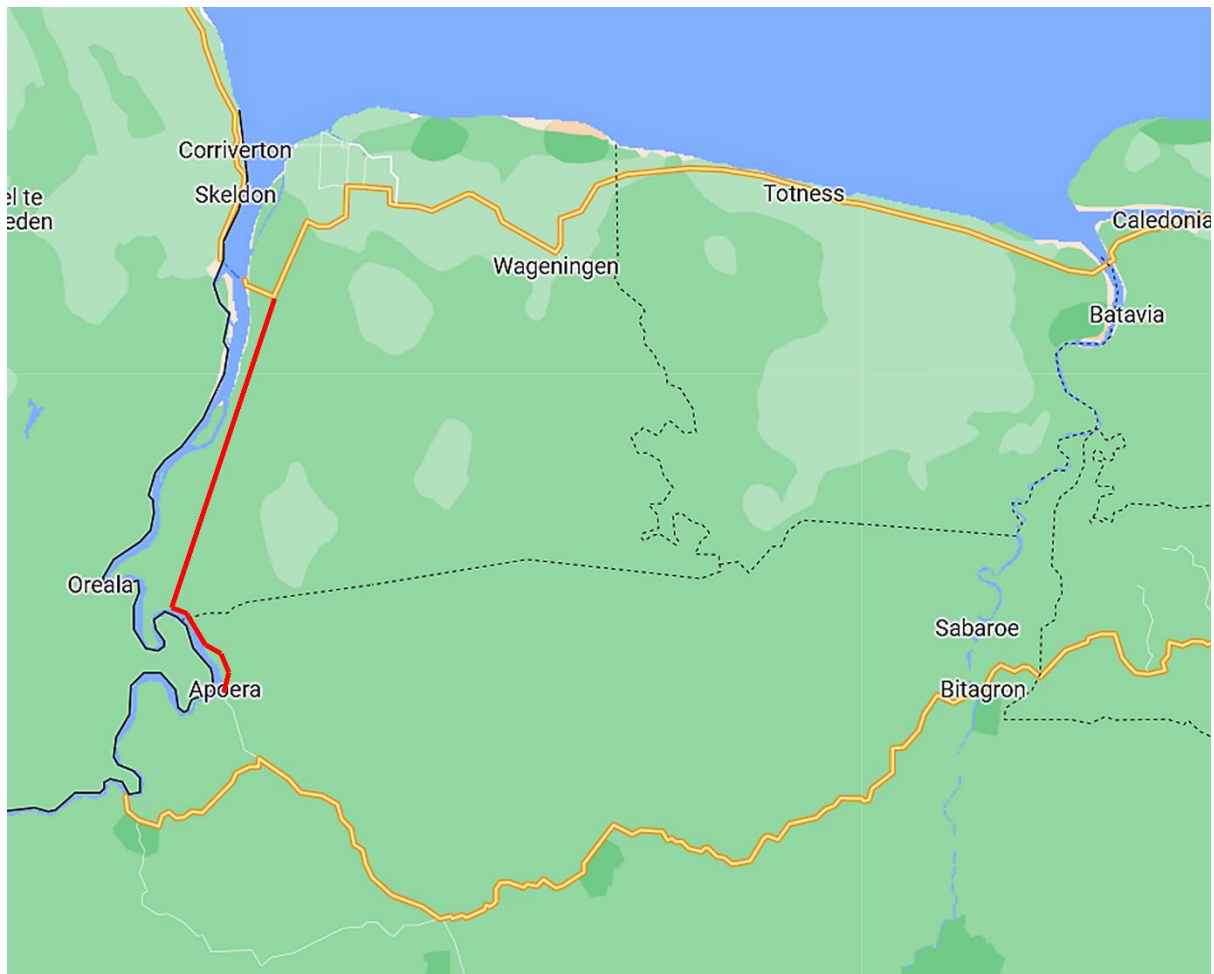
5.9.2 Visie en missie 2025 voor het district Nickerie geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

Visie: Nickerie, een autonoom district, met een goede strategische ligging en een grote sociale binding, waar welzijn, welvaart en veiligheid gegarandeerd zijn voor iedereen, alle economische activiteiten duurzaam zijn, ten volle worden benut en een samenhangend geheel vormen.

Missie: Het district Nickerie wil duurzame ontwikkeling realiseren waar alle partners hun mogelijkheden samenbundelen, ondersteund door pro - actieve participatie en transparantie van goed lokaal bestuur. Hiermee bouwend aan sterke sociale structuren en rechtvaardige welvaartspreiding voor alle districtsbewoners.

5.9.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Nickerie

1. Met de recente offshore olie- en gasvondsten zal Nieuw Nickerie in de nabije toekomst een belangrijke rol vervullen bij de verdere ontwikkeling van het olie- en gaspotentieel, alsook met de voorgenomen plannen voor een diepwaterhaven en de brug over de Corantijnrivier. Daarnaast zal Nieuw Nickerie een sleutelpositie innemen met de hernieuwde voornemens met betrekking tot het ontwikkelingsgebied West-Suriname. Met de geplande ontwikkeling van de verschillende natuurlijke hulpbronnen in West-Suriname (bauxiet, energieopwekking, goud, bosbouw, graniet en agrarische productie), zal Nieuw Nickerie zijn functie als regionaal centrum en als local content hub kunnen versterken en opschalen;
2. Er liggen plannen van NV Havenbeheer Suriname en de Phoenix Development Holding Company LLC (PDC) uit Texas klaar, voor een diepwaterhaven in Nickerie, langs de kust in de bocht van de Nickerierivier. Door de locatie kunnen de olie- en gasindustrie op zee van zowel Guyana en Suriname bediend worden. De ligging maakt ook mogelijk dat grotere vrachtschepen kunnen aanmeren; hoe meer cargo per keer hoe goedkoper de import. Ook kan het als landingsplaats dienen voor pijpleidingen uit zee, vooral van gas. De locatie is de vroegere post Rotterdam een voormalige Nickeriaanse plaats. Hiertoe is ca 1500 ha door de NV Havenbeheer aangevraagd bij de overheid. Implementatie van deze plannen zal een behoorlijke impact hebben op de lokale werkgelegenheid en economische bedrijvigheid in Nickerie;
3. De aanleg van een verbindingsweg vanuit South Drain over de westelijke dam van het Corantijn kanaal zal bijdragen aan de verdere ontsluiting van het gebied ten westen van het Corantijn kanaal en tevens de aansluiting van Apoera met Nw Nickerie mogelijk maken e.e.a zoals aangegeven op onderstaande kaart.

Afbeelding 43: Wegprojectie Southdrain -Apoera

4. Nickerie telt twee beschermde natuurgebieden, namelijk het Hertenrits Natuureservaat (opgericht in 1972) en het Bigi Pan Bijzonder Beheersgebied (opgericht in 1987). Het Hertenrits Natuureservaat is ca. 100 ha groot.

Het Bigi Pan beheersgebied in het noordwestelijk deel van de estuariene zone, ten noorden van de Oost-Westverbinding tussen het kanaal van Burnside (Coronie) en de Corantijnrivier (Nickerie), herbergt een zekere potentie voor natuurliefhebbers. Het Bigi Pan Bijzonder beheersgebied is met zijn ca. 67.900 ha het derde grootste beschermd natuurgebied van Suriname. Van deze landoppervlakte is ongeveer 15.000 ha ingepolderd voor rijstbouw. Het beheersgebied wordt ook gebruikt voor visserij, jacht, bijenteelt, toerisme (recreatie) en wetenschappelijk onderzoek.

Het gebied is zowel voor de biodiversiteit als het toerisme van uitermate groot belang. In het gebied leven onder andere de opvallende rode ibis en flamingo. Het Bigi Pan Bijzonder Beheersgebied is internationaal erkend, voornamelijk vanwege de vogelrijkdom, maar meer

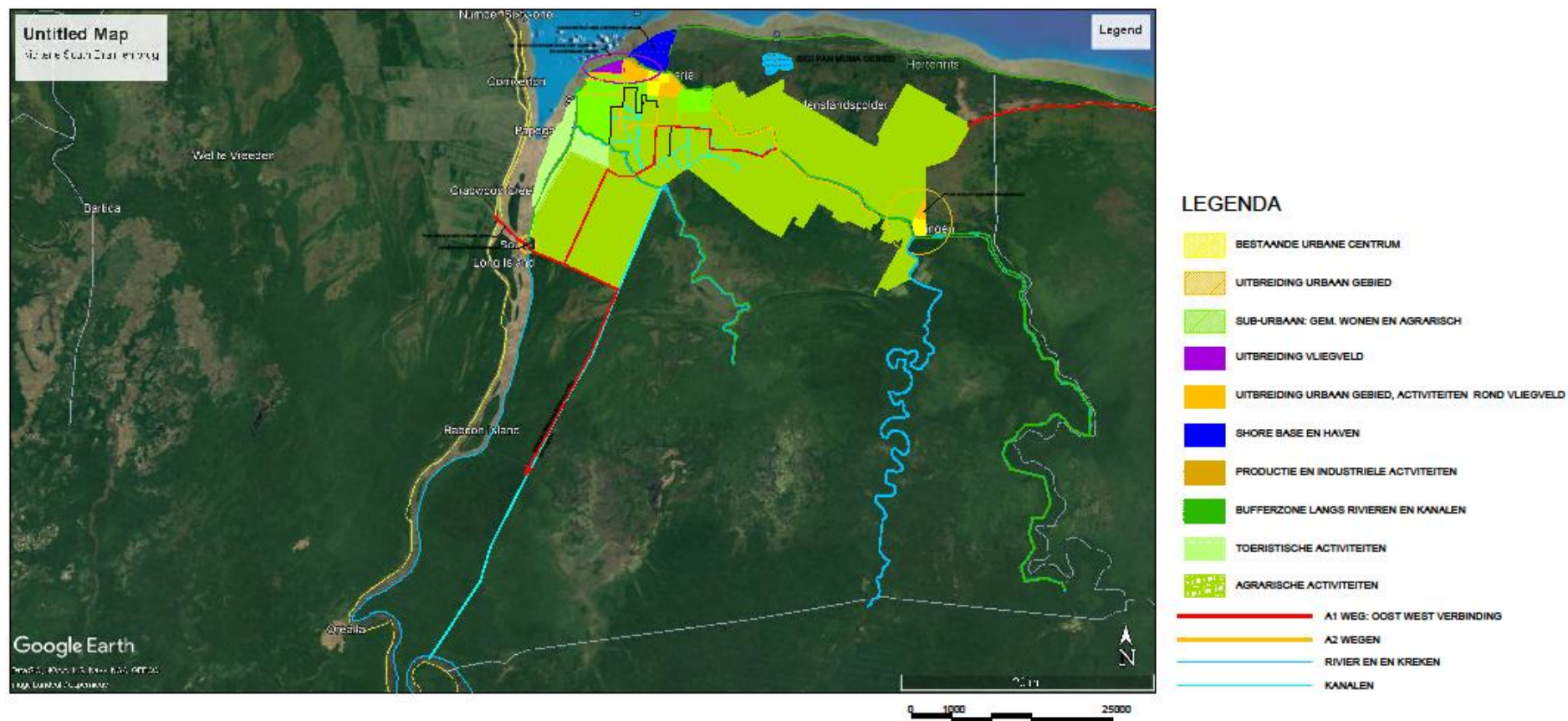
nog omdat trekvogels gebruik maken van het gebied om te overwinteren. Het gebied functioneert ook als kraamkamer voor garnalen en verschillende kreeftsoorten.

Afbeeldingen 44 & 45: Flamingo's en Witte Reigers in het Bigi Pan gebied
([https://nl.wikipedia.org/wiki/Bijzonder_Beheersgebied_Bigi_Pan#/media/Bestand:Flamingo's_in_Bigi_Pan_\(31095596322\).jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Bijzonder_Beheersgebied_Bigi_Pan#/media/Bestand:Flamingo's_in_Bigi_Pan_(31095596322).jpg)).

([https://nl.wikipedia.org/wiki/Bijzonder_Beheersgebied_Bigi_Pan#/media/Bestand:Birds_in_the_Jamaer_canal_\(31203642896\).jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Bijzonder_Beheersgebied_Bigi_Pan#/media/Bestand:Birds_in_the_Jamaer_canal_(31203642896).jpg))

5.9.4 Structuurvisie Nickerie

Afbeelding 46: Structuurvisie Nickerie

5.10 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Brokopondo

5.10.1 Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Brokopondo is in het noorden gelegen tussen de 3,95° en 5,33° NB en in het westen tussen de 54,74° en 55,55° WL. Het district is centraal gelegen in Suriname en grenst in het noorden aan het district Para, terwijl het ten westen, ten zuiden en ten oosten aan het district Sipaliwini grenst.

Het district Brokopondo, dat onderverdeeld is in 6 administratieve ressorten, heeft een totale oppervlakte van ca. 7.386 km² (zie tabel 9). Het centrum van het dorp Brokopondo aan de Surinamerivier is de hoofdplaats van het district, waar de Districtscommissaris zetelt en de overige overheidsdiensten gevestigd zijn. Het district Brokopondo wordt voornamelijk bewoond door tribale gemeenschappen.

Tabel 9: Oppervlakte en bevolking ressorten Brokopondo

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN BROKOPONDO			
	Ressort	Oppervlakte (km ²)	Bevolkingsaantallen
1	Kwakoegron	1050	263
2	Marchallkreek	354	1161
3	Klaaskreek	349	2124
4	Centrum	340	4482
5	Brownsweeg	731	4793
6	Sarakreek	4562	3076
	Totaal	7386	15899

Bron: SPS & ABS 2015

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Brokopondo anno 2015 bedraagt 2,2 inwoners per km².

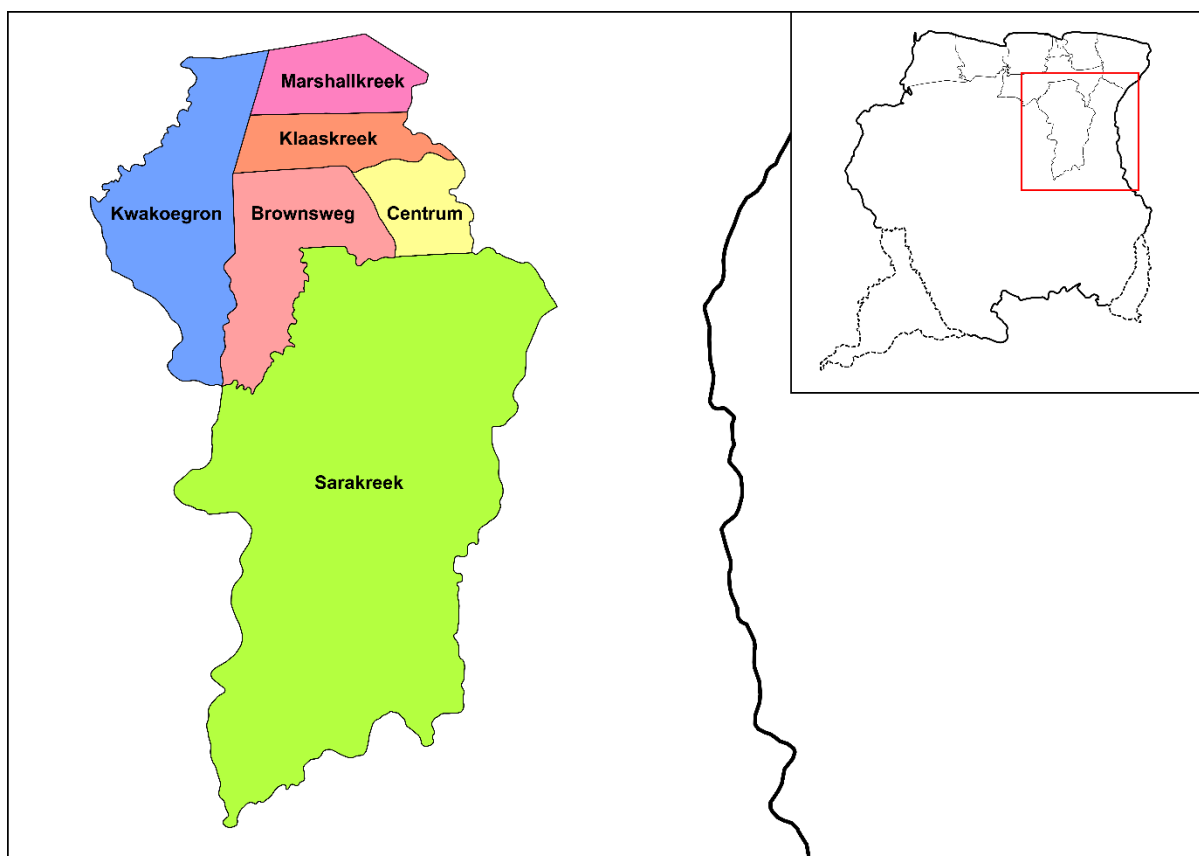
Het Afobaka stuwmeer met stuwdam en waterkrachtcentrale is een belangrijke pijler van de Surinaamse economie. Behalve de gezinshuishoudens zijn landelijk vrijwel alle industrieën afhankelijk van de energie welke grotendeels geleverd wordt vanuit de Afobaka krachtcentrale

Afbeelding 47: De stuwdam te Afobaka

(https://www.starnieuws.com/index.php/beyond_files/get_image/69c134d6e3da00697ee2ef19e5b2e00e.jpg_dam.jpg/617)

Figuur 11: Ressorten Brokopondo

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.10.2 Visie en missie 2025 voor het district Brokopondo geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

De geformuleerde visie en missie luiden als volgt:

Visie: Brokopondo the #1 District of Suriname, hub to all districts.

Missie: Binnen de komende 10 jaren is in het district Brokopondo de basis gelegd voor het bereiken van de MDG-doelen.

5.10.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Brokopondo

1. Een belangrijke uitdaging voor het district Brokopondo ligt op het vlak van verbetering van voorzieningenniveau ten behoeve van de dorpen. De ligging van de hoofdplaats Brokopondo centrum op enige afstand van de weg naar Afobaka is ongunstig voor de vervulling van de rol als regionaal subcentrum. Desalniettemin zou het ontwikkelen van de vestiging zich in ruimtelijke zin meer richting de Afobakaweg moeten bewegen met als

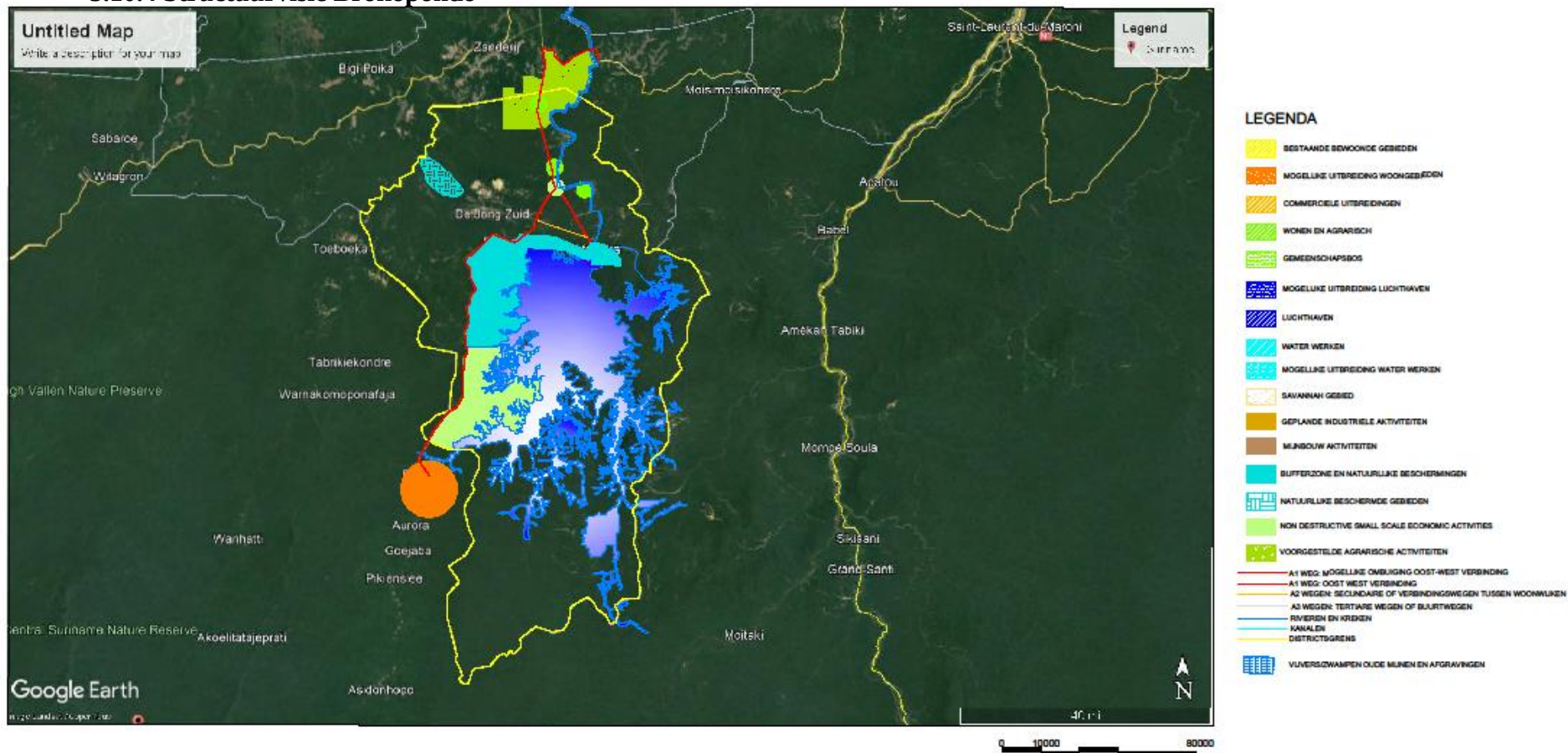
oogmerk om als tussenstop te fungeren voor personen die reizen van en naar het binnenland;

2. Het dorp Brownsweg is centraal gelegen ten opzichte van de overige dorpen en is het dichtst bevolkt. Brownsweg is derhalve de juiste plaats voor het vestigen van het centrum met elementaire infrastructuur en voorzieningen ter verbetering van het welzijn van de lokale gemeenschap. Brownsweg moet gezamenlijk ontwikkeld worden met de bevolkingsstructuren;
3. Het dorp Pokigron is centraal gelegen ten opzichte van het stuwmeer en functioneert als poort naar de gebieden ten zuiden van het stuwmeer. Het is van belang de volgende voorzieningen in dit dorp te treffen, zoals wooncentrum, medisch centrum, militaire kazerne, politiepost, scholen en sportcentrum, winkelcentrum en alle overheidsvoorzieningen. Het dorp zal moeten uitgroeien tot een groeipool voor de bewoners van de dorpen langs de bovenloop van de Surinamerivier met een toeristisch karakter;
4. Atjoni is de plaats waar boten uit het Boven-Suriname gebied aanmeren. Het is een doorvoerplaats waar personen en goederen verder worden getransporteerd naar de dorpen in het Boven-Suriname gebied. Het gaat om de dorpen vanaf Pamboko tot dorpen aan de Pikin Rio en de Gran Rio. Dat zijn de bronrivieren van de Surinamerivier. Ook de vijf dorpen (Doewatra, Bekiokonde, Banafow, Baikoetoe en Pikien Pada) benedenwaarts van Pokigron kunnen via Atjoni worden bereikt.
5. De mijnbouwactiviteiten in het district Brokopondo beperken zich voornamelijk tot de goudwinning en de exploitatie van bouwmaterialen. Locaties voor goudwinning zijn onder andere rond het stuwmeer, de Surinamerivier vanaf de monding van de Bosmankreek, aan weerszijden van de Marowijnekreek, ten westen van de Mindrienetiekreek, de stroomgebieden van de Koemboekreek en de Cederkreek, aan weerszijden van de oude spoorbaan bij onder andere de Anjoemarakreek, ten westen van de rijweg naar Pokigron en ten noorden van Berg en Dal;
6. Hoewel de kleinschalige goudwinning een substantiële bijdrage levert aan economische bedrijvigheid en werkgelegenheid is de wijze van winning met kwik en cyanide uitermate schadelijk voor het milieu. Vis is de belangrijkste eiwitbron van de lokale bevolking. Er wordt dagelijks gevisd om in de behoefte te voorzien. Uit diverse onderzoeken is definitief komen vast te staan dat er ophoping van kwik in de vissen plaatsvindt. Reeds wordt geadviseerd de vis niet te veel te consumeren vanwege de kans op kwikvergiftiging. Als de trend van vervuiling zich voortzet zal de vis afkomstig uit het gebied in de toekomst

niet meer geschikt zijn voor consumptie. Derhalve is het noodzakelijk om de wingebieden te markeren en begrenzen ter bescherming van het aquatisch leven en de biodiversiteit;

7. Het Brownsberg natuurpark dat een beschermd gebied is wordt reeds geruime tijd aangetast door gebruik van zwaar materieel bij de goudwinning en wordt vervuild als gevolg van het gebruik van kwik en cyanide. Deze activiteiten moeten terstond worden verboden en beëindigd om verdere vernietiging van het natuurgebied te voorkomen.

5.10.4 Structuurvisie Brokopondo

Afbeelding 48: Structuurvisie Brokopondo

5.11 Visie betreffende de ruimtelijke ontwikkeling van het District Sipaliwini

5.11.1. Situering, bestuurlijke- en demografische informatie

Het district Sipaliwini is in het noorden gelegen tussen de 2,00° en 5,51° NB en in het westen tussen de 54,00° en 58,00° WL. Sipaliwini ligt in grotendeels het zuiden van Suriname en wordt ten noorden begrensd door de districten Brokopondo, Coronie, Marowijne, Nickerie en Para. In het oosten, het zuiden en het westen grenst dit district aan respectievelijk de grensrivier Marowijne, de Lawa, de Marowini en de Litanikreek, het grensgebergte met Brazilië en de Corantijn rivier.

Sipaliwini beslaat bijkans 80% van de totale oppervlakte van grondgebied Suriname en is volledig bedekt met het tropisch regenwoud. Grote gebieden in dit district zijn nog braak en onbewoond. In de bewoonde gebieden leven de gemeenschappen veelal in traditioneel tribaal verband. De sociale infrastructuur van Sipaliwini is over het algemeen niet naar westerse normen ontwikkeld.

Zowel het Centraal Suriname Natuur Reservaat als het Sipaliwini Natuur Reservaat liggen in dit district.

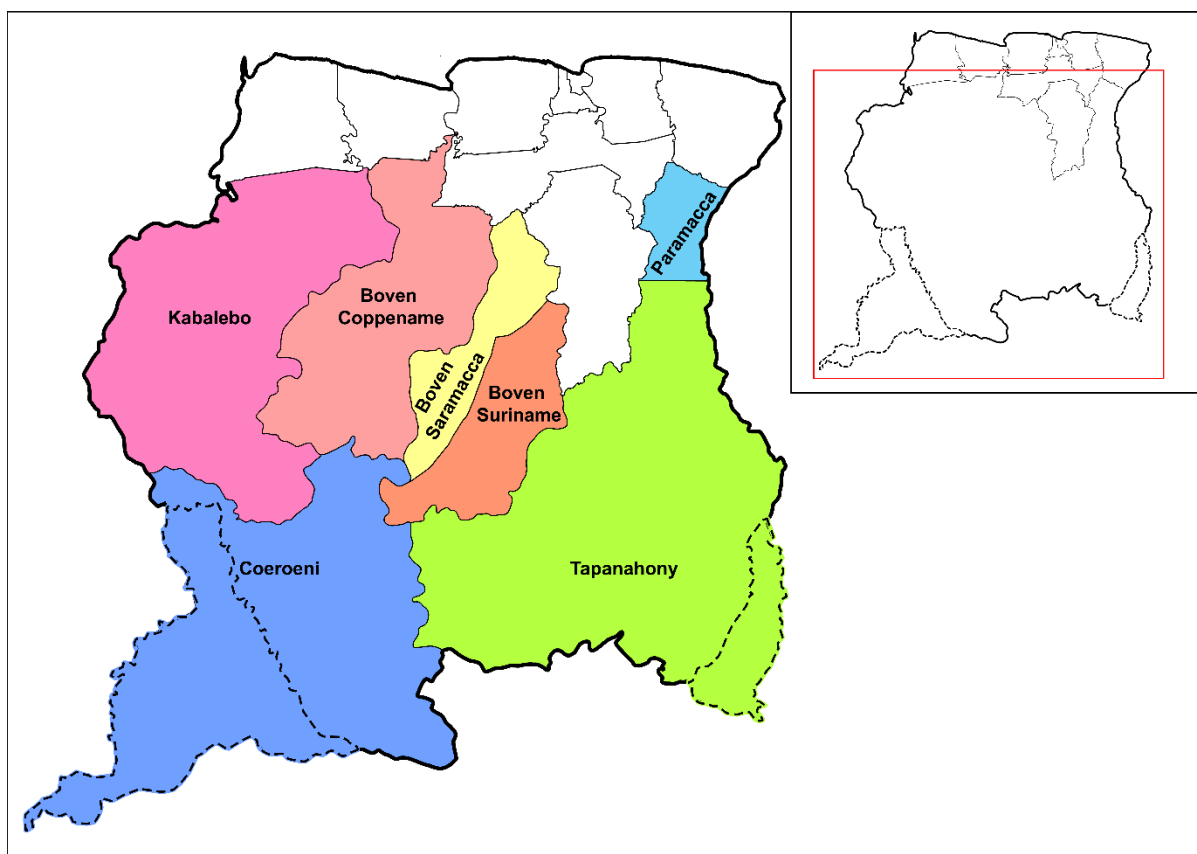
Tabel 10: Oppervlakte en bevolking ressorten Sipaliwini

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING RESSORTEN SIPALIWINI			
	Ressort	Oppervlakte (km²)	Bevolkingsaantallen
1	Paramacca	3233	
2	Tapanahony	38965	13808
3	Boven-Suriname	7512	17954
4	Boven-Saramacca	5929	1427
5	Boven-Coppename	15839	539
6	Kabalebo	25955	2291
7	Curuni	33133	1046
	Totaal	130566	37065

Bron: SPS & ABS

De gemiddelde bevolkingsdichtheid van het district Sipaliwini anno 2015 bedraagt 0,3 inwoners per km².

Figuur 12: Ressorten Sipaliwini

Bron: <https://www.wikipedia.org>

5.11.2 Visie en missie 2025 voor het district Sipaliwini geformuleerd i.h.k.v het DLGP II programma

De geformuleerde visie en missie voor Sipaliwini luiden als volgt:

Visie: Sipaliwini is een dynamisch en welvarend district dat de natuurlijke- en menselijke hulpbronnen duurzaam benut en inzet voor welzijn van haar volk.

Missie: Het district voert een competitief beleid uit en kiest gericht voor de ontwikkeling van specifieke sectoren met een optimaal effect voor de totale samenleving, zij werkt daarbij continu aan capaciteitsversterking van de lokale bevolking en stimuleert publieke en private partnerschappen om de ontwikkeling te verduurzamen.

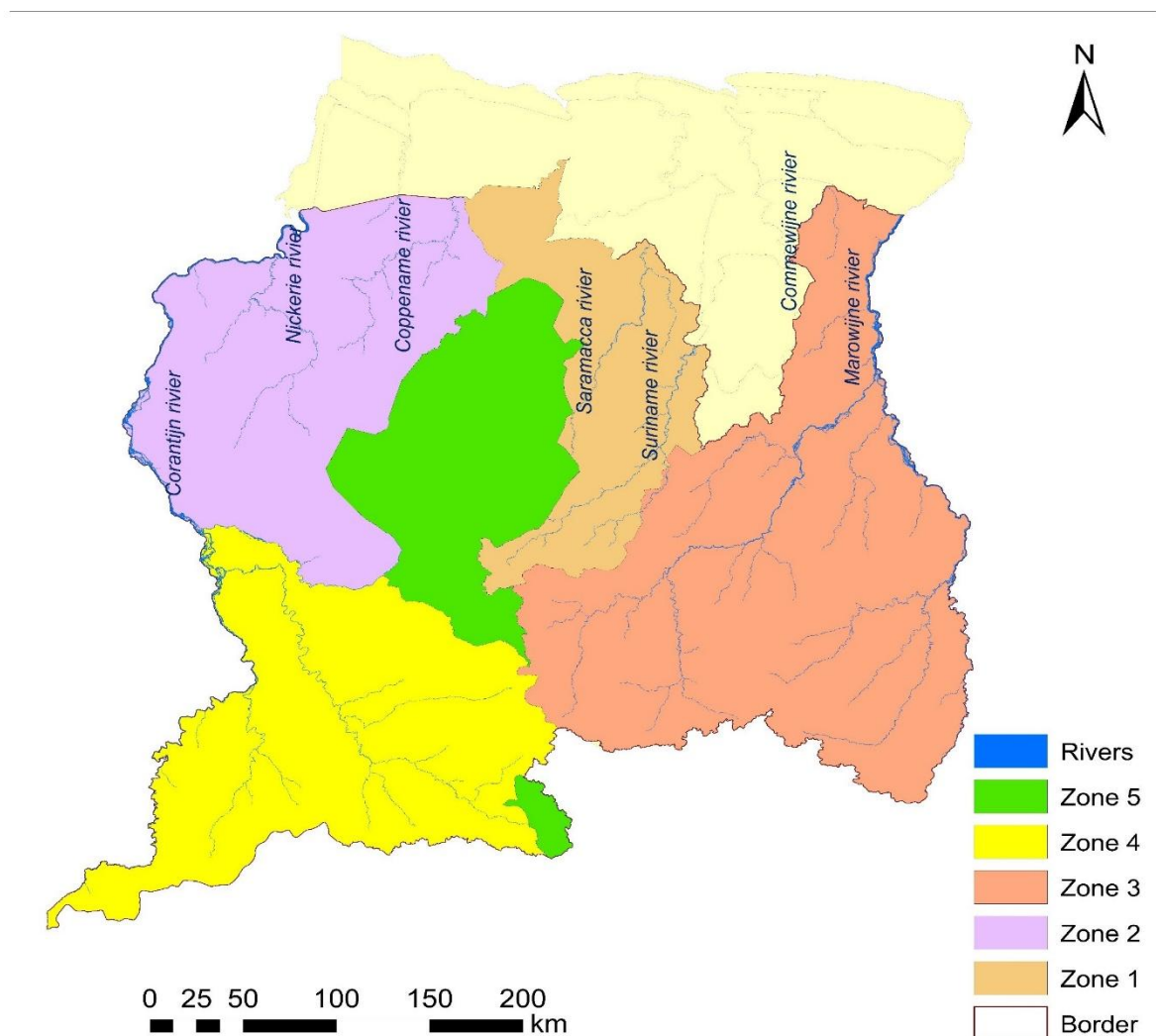
5.11.3 Visie met betrekking tot de (verdere) ruimtelijke ontwikkeling van het district Sipaliwini

1. Het district Sipaliwini heeft vooralsnog geen hoofdplaats. Vanwege de grootte en uitgestrektheid van het district en de verspreide dorpen is de vaststelling van een centraal gelegen locatie wenselijk. Van belang bij de keuze van een geschikte locatie is de

bereikbaarheid. Ontsluiting van het achterland kan plaatsvinden door de weg naar Atjoni door te trekken naar Asindonhopo. Hierdoor worden een aantal dorpen ontsloten en ontstaat de ruimte om de omgeving verder te ontwikkelen.

5.11.4 Planregio's Sipaliwini

Sipaliwini is verdeeld in vijf Planregio's, vanwege de grootte van het district. Elke Planregio is gezoneerd aan de hand van de activiteiten die daar plaatsvinden.

Afbeelding 49: Zone indeling District Sipaliwini:

Gegeven de grootte en uitgestrektheid van het district Sipaliwini en de lage bevolkingsdichtheid is ervoor gekozen om dit district verder onder te verdelen in 5 zones, zoals hierboven aangegeven.

In zone 1 worden de activiteiten als eco-toerisme en recreatie en andere laagchalige economische activiteiten als agroforestry, belevingen van de natuur met kunst en cultuur en andere soortgelijke activiteiten gestimuleerd.

De zones 2 en 3 zijn gebieden waar over het algemeen bosbouw (zone 2) en mijnbouwactiviteiten (zone 3) plaatsvinden. Het district Sipaliwini beslaat voor een groot deel het bosgebied van het land en het is daarom van eminent belang voor het behoud van de carbon negatieve status van Suriname. Hiertoe dragen ook bij de bewoners van dit district en de Overheid moet deze bijdrage stimuleren door mogelijke incentives te verschaffen.

Zone 4 is ongerept bos en deze status zal behouden worden door dit bos te beschermen.

Zone 5 bevat de twee beschermde gebieden, namelijk het Centraal Suriname Natuurreservaat en het Sipaliwini Natuurreservaat.

6.0 DUURZAME RUIMTELIJKE ONTWIKKELING VAN SURINAME VOOR STABIELE ECONOMISCHE EN SOCIALE GROEI

Algemeen

Met het tekenen van de Final Investment Decision (FID) op 1 Oktober 2024, heeft de Staat Suriname een belangrijke stap gemaakt in haar economische groei, waarbij er verdiensten uit de olie en gasindustrie een feit zullen zijn.

Deze stap is niet alleen van invloed op de economische groei, maar zal ook invloed hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van het land, waaronder sectoren als landbouw, industrie.

Het Ministerie van ROM heeft met betrekking tot deze ontwikkelingen een aantal stappen genomen om de groene agenda toe te passen, welke resulteert in het garanderen van een carbon negatieve status door behoud en beheer van haar bossen. Zo heeft het Ministerie de Groene Ontwikkelingsstrategie (GDS = Green Development Strategy) met als doel het bepalen van een richting die op lange termijn de ontwikkeling van het land op sociaal en economisch vlak zodanig stuurt naar duurzaamheid en veerkrachtigheid. Hierdoor wordt de economische groei van het land in balans gebracht met het beheer en behoud van ons milieu in combinatie met het sociale welzijn van het volk.

De Groene Ontwikkelingsstrategie en de Structuurvisie voor de Ruimtelijke Ontwikkeling van Suriname geven aan huidige en toekomstige regeringen in Suriname handvaten voor het voeren van goed bestuur door beleidsdoelen te sturen op een lange termijnvisie op de ruimtelijke inrichting, waarop de economische en sociale ontwikkelingen van het land worden gestoeld.

Dit beleid wordt verder ondersteund c.q. zal ondersteund worden door de Milieuraamwet, Wet Ruimtelijke Ordening en de Wet op de Groene Ontwikkelingsstrategie (de Wet Ruimtelijke Ordening moet nog in de Nationale Assemblee behandeld worden, terwijl de Wet Groene Ontwikkelingsstrategie nog in de formuleringsfase is).

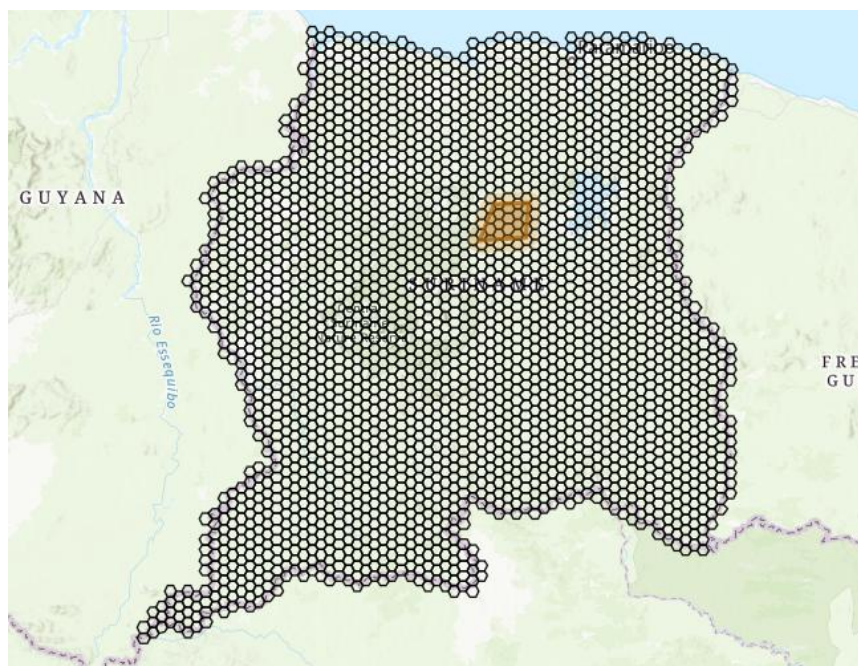
Naast deze 3 belangrijke wetten heeft het Ministerie ook andere maatregelen uitgezet voor goed beleid m.b.t. ruimtelijke ordening en milieu w.o. het ontwikkelen van:

- Nationale Adaptatieplannen (NAP);
- Nationale Biodiversiteits- en Strategisch Actieplan (NBSAP);
- Standaarden en Richtlijnen m.b.t. de ruimtelijke inrichting van het land (landinrichtingstandaarden);
- Het ontwikkelen van een databank en voorspellingsalgoritme m.b.t. toekomstige landinrichting van de districten;
- Actieplan voor het opzetten van een Geospatial Intelligence Hub, waarbij de geodata van Suriname centraal in een hub zal worden opgeslagen en voor een ieder toegankelijk zal zijn.

6.1 Modelleringsysteem a.d.h.v. veranderingen in landgebruik en landbedekking.

Het monitoren en kunnen vaststellen hoe de ruimtelijke ontwikkeling van ons land zal plaatsvinden, mede aan de hand van huidige en toekomstige ontwikkelingen, spelen een belangrijke rol in het beleid van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu. Kritische vraagstukken als duurzaam en verantwoord ruimtelijke ordening en planning, behoud en beheer van het milieu rekening houdend met de effecten van klimaatsverandering, worden beantwoord. Het maken van modellen met betrouwbare data en informatiesystemen, dragen bij tot het kunnen vaststellen van landgebruik voor lange termijn.

Met het systeem worden landkaarten verdeeld in cellen, die informatie uit satelliet images bevatten over landgebruik en landbedekking, welke geanalyseerd worden. Door gebruik te maken van Sentinel-2A data van 2016 tot 2024 en additionele variabelen, zoals nabijheid van rivieren, hellingen en digitale hoogtemodellen, konden voorspellingsmodellen worden ontwikkeld m.b.t. de ruimtelijke inrichting van een gebied.

Afbeelding 50: Voorbeeld van een celstructuur op de landkaart van Suriname

(Bron: GISSAT)

Bijvoorbeeld veranderingen in milieu en social-economische ontwikkelingen zijn triggers voor veranderingen in landgebruik en landbedekking, welke weer impact hebben op eco-systemen en menselijke gemeenschappen.

Het modelleringsysteem voor voorspellingen van landgebruik en landbedekking in ons land maakt gebruik van betrouwbare data en ook triggers als projecten welke door de regering en

andere grote spelers worden voorgesteld. De verzamelde data is uitgewerkt in kaarten en middels andere vector programma's w.o. AutoCad en GIS, geprojecteerd over de komende 10, 20, 30 jaar. Hiermee worden verschillende scenario's ontwikkeld, zoals Scenario's als "business as usual" t.o.v. ontwikkelingen, die zijn aangegeven in de structuurvisie voor lange termijn. De data die dit systeem voedt, moet daarom ook up to date en betrouwbaar zijn. Hieronder is een tabel van de beschikbare data die zijn gebruikt.

Tabel 11: Karakteristieken van de gecollecteerde data

Data	Source	Acquisition year	Scale/ Resolution
Multispectral satellite imagery	Esri Land Cover: https://livingatlas.arcgis.com/landcover/	2023	10 m
	Google Earth Engine Data Catalogue: https://developers.google.com/earth-engine/datasets/catalog	2016 - 2024	
Digital Elevation Model	30-Meter SRTM Tile Downloader: https://dwtkns.com/srtm30m/	2018	1-arcsecond (3601x3601 pixels)

Verder is ook met de "Landchange modeller" in de Terrset software programma gewerkt om toekomstig landgebruik en landbedekking te kunnen detecteren en te simuleren. Het stap voor stap proces van analyseren en modelleren is in de volgende flowchart uitgewerkt.

De Structuurvisie van Suriname welke inherent is aan de Groene ontwikkelingsstrategie, de Milieuraamwet en de nog goed te keuren Wet Ruimtelijke Ordening bieden aan de regering van Suriname de mogelijkheid om op langere termijn ontwikkelingsplannen te maken op bestuurlijk en beleidsniveau welke gestoeld zijn op een stabiele, veerkrachtige en duurzame groei van het land. Hierbij moet de ontwikkeling van de materiële ambities van de mens in balans zijn met het behoud en bescherming van het milieu.

6.2.2 “Business as Usual” scenario voorspelling in 2050

De ruimtelijke ontwikkeling van ons grondgebied is niet planmatig geschied door de afwezigheid van een lange termijn ruimtelijke ontwikkelingsvisie. Het gevolg hiervan is dat gebieden die o.a. geschikt zijn voor landbouw, worden aangewend voor woningbouw en gebieden die totaal niet geschikt zijn, worden gebruikt als landbouwgebieden, tegelijkertijd worden bosbouw - en mijnbouwactiviteiten uitgeoefend in of rond gebieden die beschermd zijn of dienen te zijn. Ook illegale bosbouw en mijnbouw praktijken worden gedoogd en zijn er nog geen structurele oplossingen om deze aan te pakken. Daar tegenover staan ook de geplande ontwikkelingen m.b.t. woningbouw en infrastructuur en diensten allen ten behoeve van de toekomstige ontwikkelingen die plaats zullen vinden rond olie en gasactiviteiten. Zaken als FPIC en gedegen stakeholder consultaties bij het introduceren en uitvoeren van omvangrijke projecten vanuit zowel de overheid als de private sector moeten structureel worden uitgevoerd.

Suriname beschikt nu nog over 93% aan bosbedekking. Indien de trend van ontwikkeling nog gepaard gaat met grootschalige ontbossing, zal deze percentage afnemen.

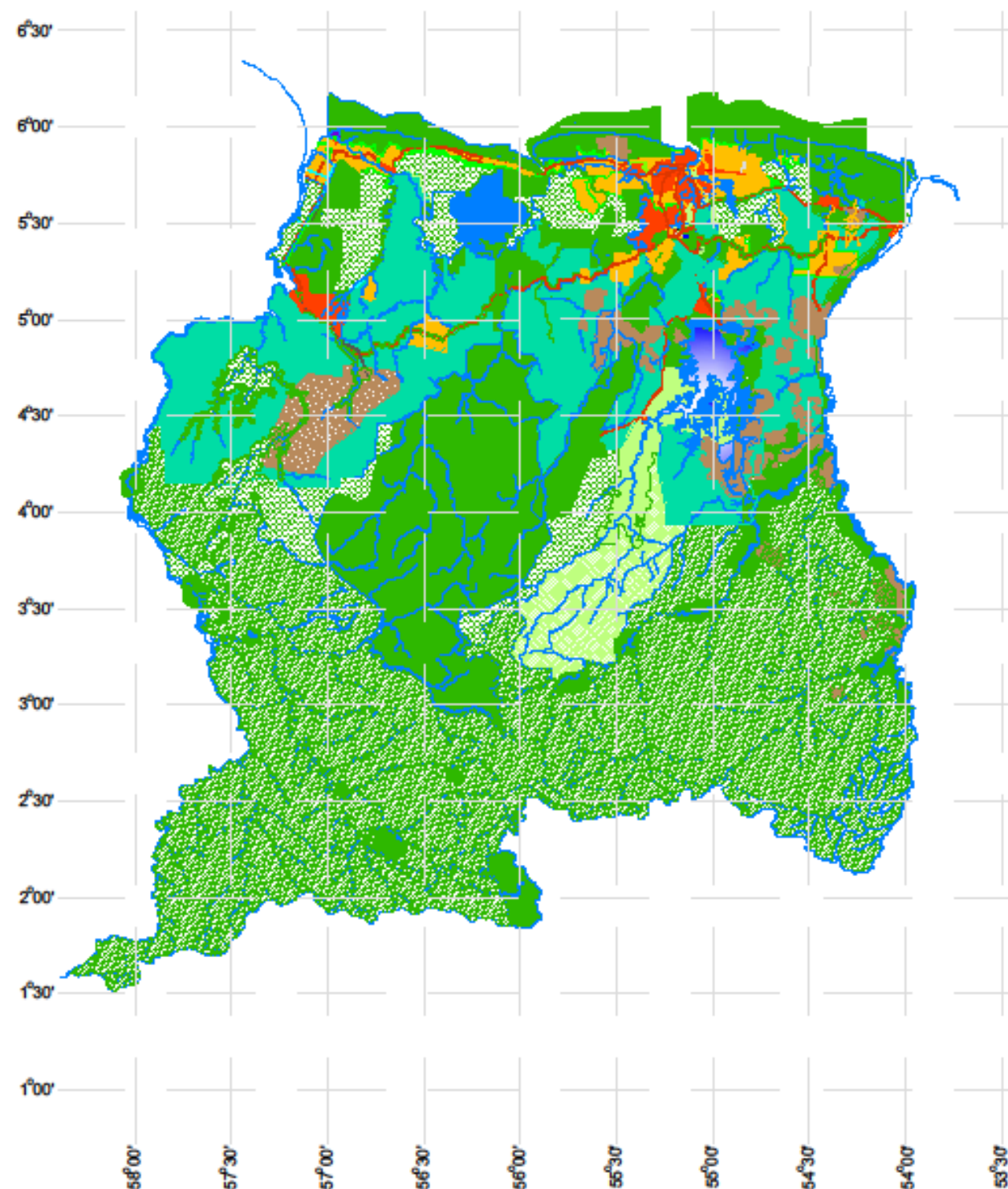
De Groene ontwikkelingsstrategie geeft het belang van diversificatie van de economische sectoren, waardoor Suriname niet afhankelijk blijft van slechts de sectoren mijnbouw en bosbouw. Deze Groene Ontwikkelingsstrategie is gestoeld op de volgende 4 peilers: economische stabiliteit en versterking, sociale inclusiviteit, bescherming van het milieu en goed en verantwoord bestuur. De uitvoering van deze 4 peilers kan pas plaatsvinden binnen een gedegen ruimtelijke ordening en inrichting van het land, die tezamen het raamwerk moeten vormen voor de juiste ontwikkeling van het land. Vandaar dat een lange termijn structuurvisie heel belangrijk is, zodat we weten waar wij als volk van dit land naartoe willen in de komende 10, 20, 30 jaar. Op basis van deze visie kunnen we ons land ontwikkelen en daaraan economische en sociale doelstellingen verbinden. Vervolgens zal ons milieu met deze structuurvisie en goed bestuur beschermd en behouden worden.

In de Ruimtelijke planning is het van belang vast te stellen waar het land zich thans bevindt qua ontwikkeling en waar het naartoe streeft met de voorgestelde ontwikkelingen die zijn beschreven in de Structuurvisie van de Ruimtelijke Ontwikkeling van Suriname.

Het Directoraat Ruimtelijke Ordening van het Ministerie van ROM heeft in dit kader een kaart ontwikkeld met potentiële ontwikkelingssectoren voor de toekomst. Hierbij worden twee scenario's geïllustreerd, enerzijds voortzetting van de huidige ontwikkelingen naar 2050 a.d.h.v. een "Business as Usual" scenario en anderzijds de voorgenomen ontwikkelingen naar 2050 met toepassing van de structuurvisie en groene agenda.

In afbeelding 52 wordt de ruimtelijke ontwikkeling van Suriname naar 2050 a.d.h.v. een "Business as Usual" scenario weergegeven. Hierbij is gebruik gemaakt van o.a. data van SBB website www.gonini.org en kaarten van CELOS/NARENA, maar ook de informatie welke in tabel 11 is aangegeven. In de analyse is er o.a. gebruik gemaakt van een aantal kaarten en images die hier als layers op elkaar zijn geplaatst en gebruikt, om tot een goede analyse te komen van de bestaande ruimtelijke inrichting van het land. De bij deze scenario gebruikte kaarten zijn o.a. kaarten gemaakt door Embrapa (Bodemkundige instelling van Brazilië) in samenwerking met het Ministerie van LVV, FAO en de Stichting Planbureau. Hierop zijn aangegeven de gebieden voor de agrarische ontwikkeling van het land en de potentiële landbouwgronden; kaarten met minerale voorkomens; hydrologische, bodemkundige kaarten, waarop voorkomen Inheemse en Tribale gemeenschappen; biodiversiteits adaptatie plan voor de Guyana's.

Alhoewel er jaarlijks een miniem percentage wordt ontbost, draagt de illegale mijnbouwactiviteiten aanzienlijk bij aan de ontbossingsgraad. Dit als gevolg van gebrek aan handhaving van het Decreet Mijnbouw. Als deze trend zich blijft voortzetten zal de 93% van onze bossen aanzienlijk afnemen, wat dus inhoudt dat in de "Business as Usual" scenario, Suriname slechts een bosbedekkingsgraad van ongeveer 64% zal overhouden en hierdoor niet meer carbon negatief zal zijn.

PRIMAIRE WEGEN

TYPE ECONOMISCHE ONTWIKKELING	% LANDGEBRUIK	OPPERVLAKTE LANDGEBRUIK (Km2)	OPPERVLAKTE LANDGEBRUIK (Ha)
Urbane Activiteiten, Commercieel centrum	0.16%	272.3	27230
Toekomstige uitbreiding urbane gebieden	1.07%	1784.2	178420
Industriële Activiteiten	0.06%	94	9400
Agrarische Activiteiten	0.89%	1456.4	145640
Gronden Geschikt voor uitbreiding Agrarische ontw.	0.76%	1245.2	124520
Laagschalige economische ontw. z.a. eco- en natuur- toerisme, tuinbouw en agro-forestry	2.4%	3957	428900
Uitbreiding zone voor laagschalige economische activiteiten	3.06%	5019	501900
MUMA'S en kustbescherming	2.2%	3625.6	362560
Natuurreservaten en beschermde gebieden	13.15%	21545.8	2154580
Gebieden zonder een bestemming	7.2%	11827.8	1182780
Bosbouwgebied	26.7%	43786	4378600
Gemeenschapbossen	5.8%	9569.9	956900
Gebied ter beschikking van het Biodiversiteits adaptatieplan	30.1	49303.8	4930380
Mijnbouw Activiteiten	3.6%	5835.4	583540

Oppervlakte Bosste gebieden:

Laagschalige economische ontw. z.a. eco- en natuur- toerisme, tuinbouw en agro-forestry	2.4%
Uitbreiding zone voor laagschalige economische activiteiten	3.06%
MUMA'S en kustbescherming	2.2%
Natuurreservaten en beschermde gebieden	13.15%
Gebieden zonder een bestemming	7.2%
Gemeenschapbossen	5.8%
Gebied ter beschikking van het Biodiversiteits adaptatieplan	30.1%
Totaal:	63.91%

Abbeelding 52: Scenario kaart 2050 a.d.h.v. "Business as Usual" Structuurvisie Suriname.

6.2.3 Scenario: Structuurvisie 2050 met uitvoering van de Groene Agenda

De Groene Agenda van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu houdt in dat de economische en sociale groei van ons land wordt opgehangen aan de Structuurvisie en de Groene Ontwikkelingsstrategie, dit ondersteund door de Milieuraamwet en de Wet Ruimtelijke Ordening.

Een duurzame ruimtelijke inrichting van het land met een lange termijn ontwikkelingsvisie met of zonder de ontwikkeling van olie en gas, waarbij technologie en innovatie onderdeel van zijn, zorgt voor diversificatie en verduurzaming binnen alle sectoren en draagt bij aan gelijkwaardige economische activiteiten, een constante groei en versterking van een veerkrachtige economie.

Ruimtelijke ordening en planning zijn van groot belang wanneer het gaat om diversificatie van de economie van Suriname. Zonder de ruimte, het land, kunnen de activiteiten binnen de verschillende sectoren niet plaatsvinden. M.a.w. mensen hebben huizen nodig om in te wonen; deze huizen moeten gebouwd worden op een terrein en de terreinen worden gevoed door wegen die deel zijn van de infrastructuur; scholen moeten gebouwd worden voor het uitoefenen van onderwijs; sportvelden en parken moeten worden aangelegd; industrieën en productiefaciliteiten moeten worden aangelegd, enzovoort. Om de biodiversiteit te beschermen en behouden, moeten o.a. onze bossen en maritieme gebieden behouden worden. Ook hiervoor is duurzame ruimtelijke ordening nodig. Beleid op de Ruimtelijke Ordening maakt dat de nodige adaptatie en mitigatieplannen ter bescherming van ons milieu, kunnen worden uitgevoerd voor de ruimtelijke ontwikkeling van het land.

Ondanks de te verwachte groei van onze bevolking (van ongeveer 640,000 in 2025 naar ongeveer 734,000 in 2050) en mogelijke uitbreiding van de urbane gebieden, de landbouwgebieden en de ontwikkelingen rond olie en gasactiviteiten, kan ons land met de toepassing van de Groene Agenda nog steeds beschikken over 93% bosbedekking met een carbon negatieve status. Meenemend de doelstellingen uitgezet binnen de NDC's (National Determined Contributions) van de Parijs Overeenkomst in het nationaal beleid van de overheid, waarbij op nationaal niveau 35% van de energie verdeling moet bestaan uit hernieuwbare energie tegen 2030; dit zal dus Suriname's positie als "HFLD" (High Forest cover Low Deforestation) en carbon negatief land garanderen.

Programma's als REDD+ en andere soortgelijke duurzame bosbouw praktijken, waaronder het verwerken van bosbouw producten tot eindproducten en het hergebruik van deze producten, zullen bijdragen tot minder houtkap en dus rehabilitatie en herstel van de gebieden die nu in concessie zijn. Het gebruik van vervangbare producten als Bamboe en Hennep kunnen worden ingezet t.b.v. bosbouw en beter behoud en beheer van de nog bestaande bossen.

Naar 2050 zal de economische ontwikkeling zich concentreren binnen de sectoren landbouw, bosbouw en toerisme, in deze vooral eco-toerisme. Verder zullen technologie en innovatie het voortouw nemen. Dat wil niet zeggen dat de ontwikkelingen in de Mijnbouw en Bosbouw sectoren zullen verdwijnen; deze zullen anders worden aangepakt, waarbij de mijnbouw gebieden zullen verkleinen door regulering binnen deze sector welke gepaard gaan met rehabilitatie en herbebossing van de bestaande en oude mijnen. Behalve dat, zijn de verwachte termijnen voor het ontginnen van olie en gas welke begint in 2028, berekend op 30 tot zelfs 100 jaar. Binnen de bosbouw zal de concentratie van houtconcessies minder worden, waarbij gebieden die eerder waren uitgegeven voor houtkap, zullen zijn geregenereerd.

Suriname is één van de weinige landen dat beschikt over schone zoetwaterbronnen met een capaciteit van 250.000 m³ per capita. Dit biedt de potentie om water grootschalig te winnen met het doel te exporteren.

Suriname zal grote stappen maken door te investeren in wetenschappelijk onderzoek, technologie en innovatie welke nieuwe ontwikkelingen teweeg zal brengen vooral binnen de sectoren als landbouw, gezondheidszorg, mijnbouw en bosbouw. Investerings in capaciteitsversterking en verbetering van kennis en wetenschappelijk onderzoek zorgen voor versterking van de bevolking welke de hoogste prioriteit heeft.

De tweede prioriteit is het plegen van investeringen in de infrastructuur en transport van het land, voor goede verbindingen zowel op land, in de lucht als op het water. Dit is van belang voor het bevorderen van een goede ontsluiting, zowel lokaal als internationaal.

Suriname heeft qua lokatie één van de voordeligste geografische liggingen t.o.v. de andere landen in het Noordelijk deel van Zuid-Amerika. Suriname ligt precies op de kruisweg tussen het Caraïbisch gebied en het Zuid Amerikaans continent. Suriname is één van de leden van de CARICOM en is lid van het Amazonian Cooperation Treaty (ACT) en heeft contacten met MERCOSUR en andere Latijns Amerikaanse organisaties. Suriname is ook lid van de OAS. Suriname kan via haar infrastructuur op land meteen in verbinding staan met Europa, het

Caraibisch gebied en Zuid-Amerika en dus via land voor ontsluiting zorgen middels de Initiative for the Integration of Regional Infrastructure in South America (IIRSA). Dit is een initiatief welke voor de ontsluiting van geheel Zuid-Amerika moet zorgdragen en zo de handelsrelaties tussen deze landen moet intensiveren.

Afbeelding 53: IIRSA initiatief (bron: <https://www.cedib.org/biblioteca/red-vial-de-la-iirsa/>)

6.2.3.1 Transport, Urbane en Infrastructurele Ontwikkelingen naar 2050

- Transport:

Gegeven de geografische lokatie kan Suriname prima fungeren als een trans-verschepingspunt in de handelsrelaties tussen Zuid-Amerika, het Caraibisch gebied en Europa. Verder is het belangrijk te weten dat Suriname het enige ACP (African, Caribbean and Pacific Group of States) land is met een fysieke grens met Europa; in deze Frans-Guyana, die een overzees deelgebied van Frankrijk is. Hierbij zullen de bruggen over zowel de Corantijnrivier als de Marowijne rivier een zeer belangrijke rol spelen.

- **Urbane ontwikkelingen:**

Bij de ontwikkeling van urbane gebieden wordt binnen de Groene agenda de UN HABITAT Compact City strategie gebruikt. Hierbij worden gebieden zodanig ingericht, dat zaken als diensten, werkgelegenheid, gezondheidszorg, scholen, maar ook recreatie en sport dicht bij de woonomgeving worden gebracht. Publieke transport wordt beter ingezet en met kleinere afstanden is het gebruik van auto's om te reizen veel minder. Het gevolg is dat er meer ruimte beschikbaar wordt voor groenvoorziening w.o. parken, tuinen, bermen en sportvelden en wegen die functioneel worden ingericht met voet- en fietspaden. De groene gebieden hebben daarbij ook een dubbele functie. Deze spelen een belangrijke rol bij het inrichten van de regenwatersystemen en rioleringen van de bewoonde gebieden. Deze zorgen behalve voor berging van overtollig water, ook voor verkoeling van de wijken tijdens de droge tijden.

Met betrekking tot het ontwikkelen van urbane gebieden, zal in 2050, ook vooral door de ontwikkelingen van olie en gas, deze nog steeds voor een groot deel plaatsvinden langs de kustvlakte. Er zal een enorme groei plaatsvinden binnen de distrikten als Nickerie, Coronie, Saramacca, Wanica, Paramaribo, Commewijne en Marowijne. De distrikten Nickerie en Coronie zullen een snelle urbane groei doormaken, vanwege de olie en gasvondsten op zee, voornamelijk in het westen. Als een lijn getrokken zou worden vanuit de oliebronnen (bron 58, Sapakara en Krab Dagoe) naar de kust, komt deze lijn in het district Coronie terecht. Dit wil zeggen dat eigenlijk de kortste weg vanuit deze bronnen naar land in Coronie is. Uitgaande van het brengen van gas naar land, dan zijn de meeste bronnen hiervoor in de oostelijke richting van Suriname voor de kust. De kortste afstand is dan het district Commewijne, waar nu al op het voorland van Plantage Lust en Rust en Dordrecht, voorzieningen worden getroffen voor havenfaciliteiten. Dit zal zorgen voor ontwikkelingen in vooral de diensten en ook toerisme sectoren.

Verder beschikt Coronie over de potentie voor de agrarische sectoren, zoals land- en tuinbouw, veeteelt, aquacultuur en de sectoren apicultuur (bijenteelt) en eco-toerisme. Het uitgestrekte zwampgebied van Coronie zal vanwege haar unieke biodiversiteit beschermd worden en kan verder ontwikkeld worden voor wetenschappelijk onderzoek en eco-toerisme.

Coronie is vanwege haar ligging als het gaat om luchtverkeer, ideaal voor het plaatsen van een internationale luchthaven; de atmosfeer boven het district heeft de laagste precipitatie en

wolkenvorming en de aanwezigheid van zand - en schelpritsen in het noorden van dit district rechtvaardigt de aanleg van een internationale luchthaven.

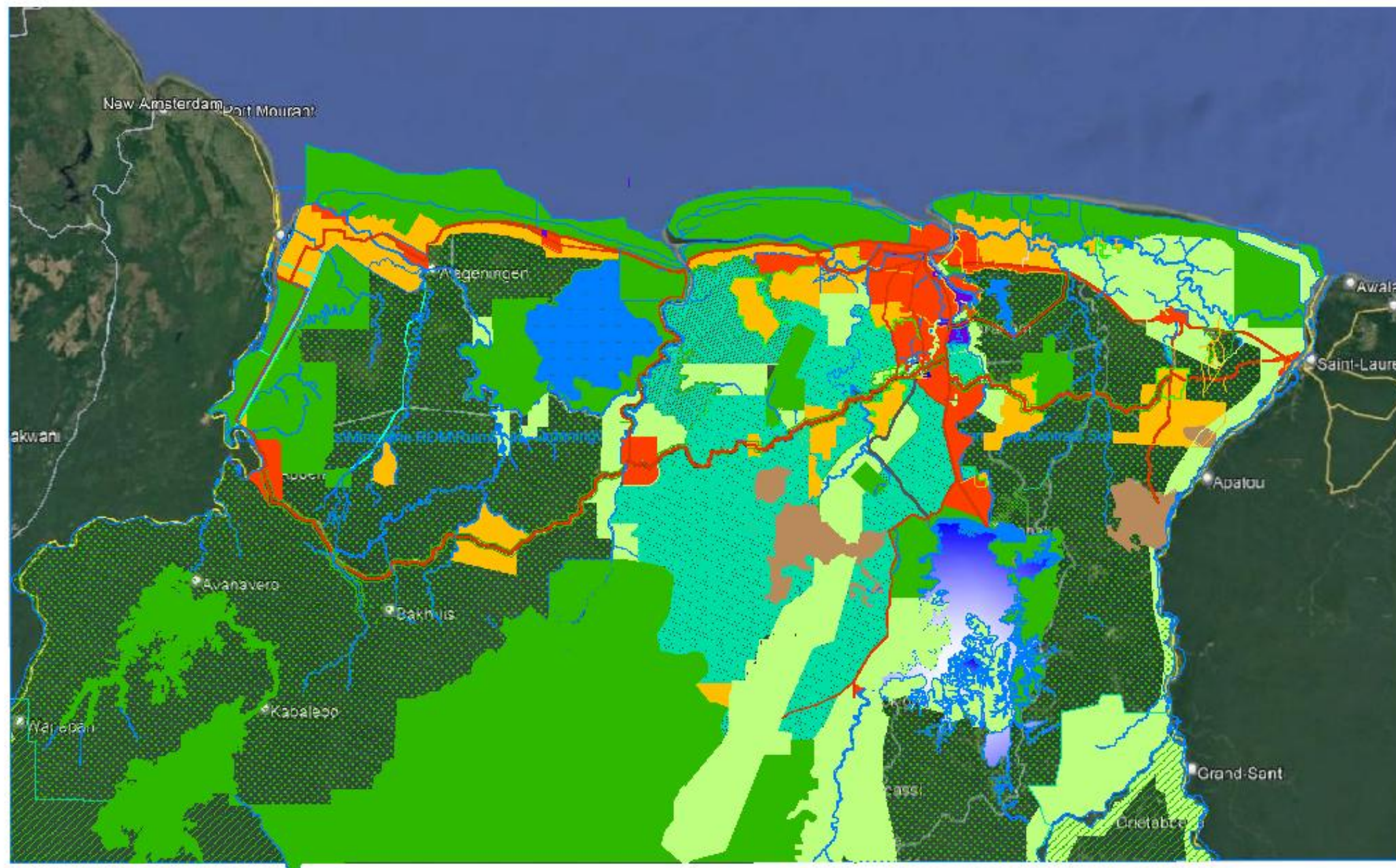
De olie en gasontwikkelingen zullen ook grotere investeringen teweegbrengen in Nickerie, vooral in de landbouw, waarbij de gebieden langs het MCP-kanaal en ook langs de Nickerie rivier verder ontwikkeld zullen worden.

- **Infrastructurele ontwikkelingen**

De infrastructuurontwikkeling, waaronder de projectie van een tweede zuidelijke Oost-West verbinding welke kan aansluiten op de weg van Nieuw Nickerie naar Apoera, zal voor de nodige ontsluiting zorgen naar het oosten toe door middel van 3 infrastructuurontsluitingsringen, t.w.:

- Nieuw Nickerie naar Apoera en vervolgens naar Witagron en Boskamp
- Witagron naar Paranam en vervolgens naar Paramaribo en Boskamp
- Paranam naar Albina en vervolgens naar Paramaribo

Zie afbeelding 54.

	TYPE ECONOMISCHE ONTWIKKELING	% LANDGEBRUIK	OPPERVLAKTE LANDGEBRUIK (Km2)	OPPERVLAKTE LANDGEBRUIK (Ha)
■	Urbane Ontwikkelingen	1.2%	2032.9	203290
■	Industriele Activiteiten	0.07%	116.8	11680
■	Agrarische Activiteiten	2.2%	3669.9	366990
■	Laagschalige economische ontw. z.a. eco- en agroforestry	10.6%	17410	174100
■	Mijnbouw activiteiten	3.6%	5835.4	583540
■	Bosbouw activiteiten	5.7%	8475.1	847510

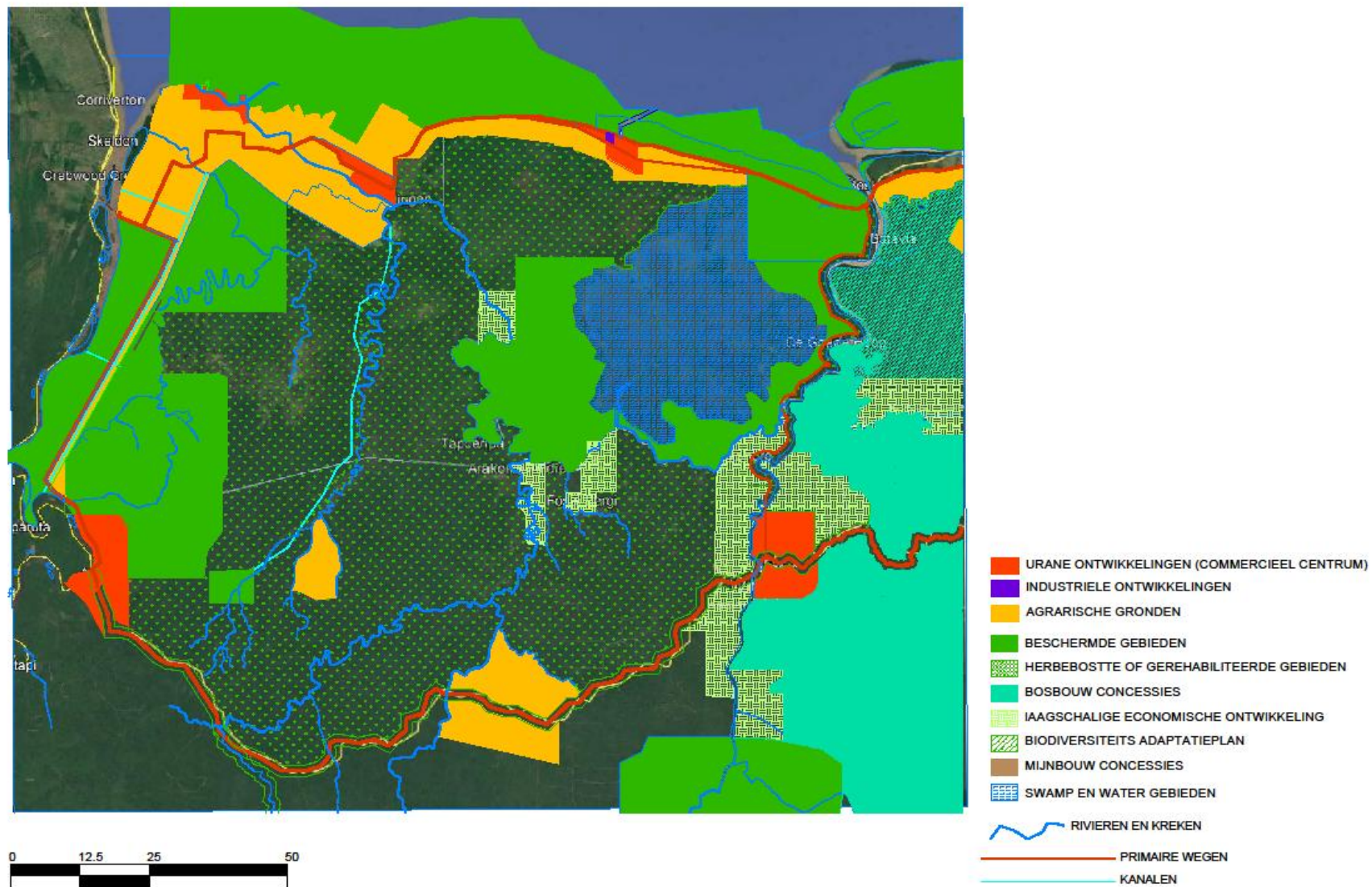

Abbeelding 54: Economische zones en uitbreiding van de urbane gebieden voorstelling 2050

De Zuidelijke Oost-West Verbinding zal teweegbrengen dat economische, sociale en ook ruimtelijke ontwikkelingen in het binnenland sneller kunnen plaatsvinden. Naast Apoera, Zanderij, Moengo en Albina, zullen dorpen als Witagron, Jodensavannah, Powaka en ook Casipora die langs deze primaire weg liggen, een snelle urbane ontwikkeling meemaken. Deze plaatsen zullen door investeringen in onder andere landbouw, toerisme en nijverheid een uitbreiding van hun woongebieden naar meer urbane centra meemaken en worden gezien als de potentiële groeipolen in het binnenland.

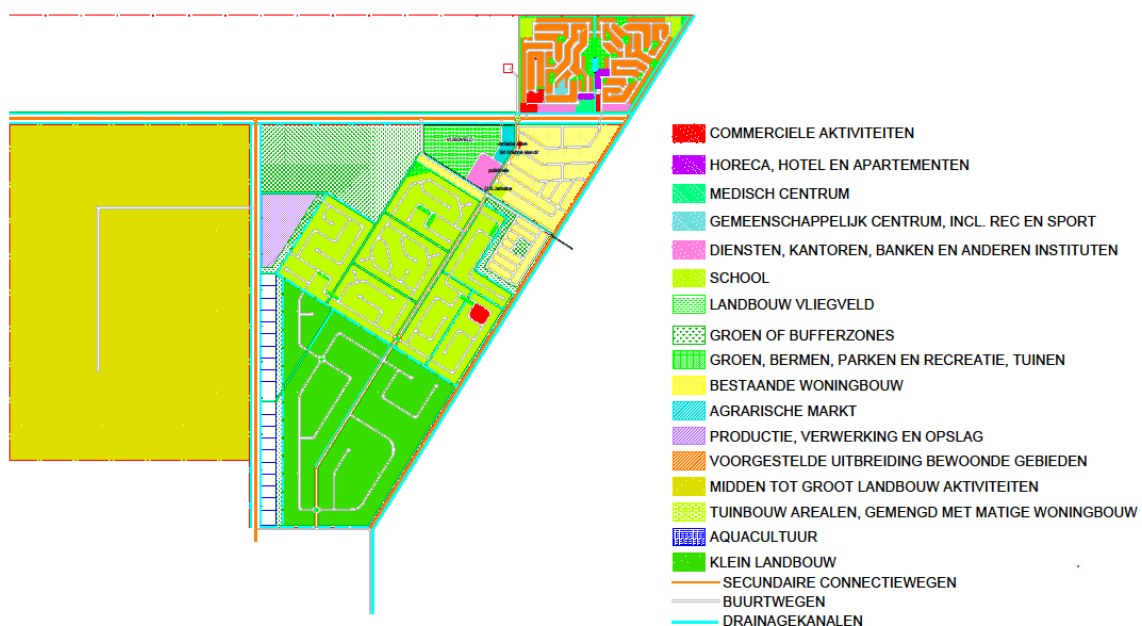
De tweede Oost-West verbinding zal met al de activiteiten die hierlangs zullen plaatsvinden, (vervoer van producten en verkeersintensiteit) druk uitoefenen op de huidige Oost-West verbinding. Hierdoor zal de Oost-West verbinding geupgrade moeten worden (bijvoorbeeld van 2 naar 4 baansweg en deels verplaatst zal worden meer naar het zuiden als gevolg van inname door de zee). Zie Afbeelding 55.

In het Noord-Westen ontstaan er 5 urbane centra, door de infrastructurele ontwikkelingen die zullen plaatsvinden w.o. de aanleg van de Zuidelijke Oost-West verbinding, waarbij Nieuw Nickerie, Wageningen, Totness, Apoera en Witagron vanwege investeringen in de landbouw, productie en ook diensten voor grote sprongen in hun economische groei van deze gebieden. Apoera en Witagron zullen vanwege deze bovengenoemde ontwikkelingen meegroeien. In het verlengde zal door investeringen in de infrastructuur en transport, verbindingen tussen Suriname en de rest van de wereld, m.n. het Caraïbisch gebied en de rest van Zuid-Amerika, bijdragen aan het ontwikkelen van Suriname als transverschepingspunt en handelscentrum in het Noorden van Zuid-Amerika. Het district Coronie met haar hoofdplaats Totness zal gauw veranderen in een havenstad, mogelijk de tweede stad van Suriname, vooral waar bij ontginning van LNG (Liquid Natural Gas) er een pijpleiding aan land voor de kortste weg via Coronie, van ong. 5 km, zal worden gekozen. Hierdoor zal Suriname over een tweede, goedkopere bron van energie beschikken welke via de ringverbindingen tussen de twee Oost-West verbindingen verder naar het binnenland vervoerd kan worden. Suriname zal vanwege haar ligging dus een zeer belangrijke rol spelen in de regio als hub tussen de drie continenten Europa, Caraïbisch gebied en Zuid-Amerika. Deze centra zullen hun dienstbaarheid geven aan de omliggende gebieden, waar vooral de laagchalige economische activiteiten als agroforestry, eco-toerisme en andere plaatsvinden.

Afbeelding 55: Infrastructuur en Urbane ontwikkelingen in het Westen in 2050

Ook de districten Saramacca, Wanica, Paramaribo, Commewijne en Marowijne zullen een uitbreiding van urbane ontwikkelingen meemaken, mede door de verwachte groei van de bevolking van ong. 639,000 in 2025 naar rond de 734,000 mensen (Bron: ABS Suriname) in 2050. Economische activiteiten in vooral de districten Saramacca, Wanica en Commewijne zullen zich over het algemeen concentreren rond diensten- en landbouwsector. Te Saramacca bijvoorbeeld zal het gebied te Jarikaba worden ontwikkeld tot een gebied met gemengde activiteiten (landbouw, tuinbouw en woningbouw). Het initiëren van landbouwcoöperatie en productiemodellen zorgen ervoor dat gewassen verwerkt worden naar half-fabrikaten of eindproducten en geven garantie op: afzet, verlaging van het risico op de kwaliteit van de producten. Het gaat hier vooral om de circulaire economische activiteiten, die worden geïnitieerd, vanaf het verbouwen tot verpakking en hergebruik, dus zero waste activiteiten. Dit model is kopieerbaar en kan dus ook in andere delen van het land worden uitgevoerd.

Afbeelding 56: Jarikaba Plan te Saramacca

Vanuit Paramaribo zullen verschuivingen plaatsvinden, voor een groot deel naar de districten Wanica, Commewijne, Coronie en Nickerie, vanwege werkgelegenheid in het transport (havens en luchthaven), infrastructuur en de landbouw. De industriële zone, welke zich heeft ontwikkeld langs de Suriname rivier vanaf Vabi (bij Saramaccakanaal) en zich verder voortzet naar het zuiden zal zich uitbreiden tot naar Paranam haven en omgeving. In dit gebied zal de woonfunctie ontmoedigd moeten worden. Met deze industriële zone zal ingespeeld worden op de olie en gassector, maar ook vanuit andere sectoren.

De uitbreiding geschied naar het zuiden tot aan Paranam, alwaar SURALCO uitbreiding van haar haven en industriële en commerciële activiteiten in het Paranam Industrial and Commercial plan (PIC) heeft uitgevoerd, zal dit stimuleren. Mede met deze ontwikkeling zijn er ook reeds andere bedrijven als Baitalie, Kuldipsingh en BEM die zich bezighouden met o.a. het bouwen en/of uitbreiden van hun industriële en havenfaciliteiten om bij-producten die komen uit de olie en gassector te vervaardigen enerzijds en ook diensten faciliteren vanuit deze sector anderzijds. Met betrekking tot de ontwikkelingen rond deze gebieden zal de haven te Paranam als exporthaven een zeer belangrijke rol spelen en de druk op de Nieuwe haven vele malen verminderen, doordat deze uitsluitend als import haven van goederen zal fungeren. De brug over de Suriname rivier bij Kaiman-grasi zal hierbij van groot belang zijn vooral wanneer het gaat om verbindingen vanuit de Paranam haven naar de bestaande Oost-West. Deze brug zal voor een goede ontsluiting zorgen tussen Paranam en Stolkertsijver alwaar zwaarverkeer vooral met hout en steenslag via deze nieuwe weg geleid wordt naar Paranam haven. Dit verkleint vooral de druk van het verkeer over de Wijdenboschbrug richting Paramaribo.

Het vroegere bauxiet stadje Moengo, zal een opleving meemaken vanwege investeringen in vooral toerisme. Nu reeds zijn er plannen voor de rehabilitatie van de oude stad en vooral het Beatrix theater en de Casa Blanca kunnen een trekpleister worden voor toeristen.

Albina zal als grensdistrict en ook directe verbinding met Frans-Guyana en dus Europa ook een snelle groei meemaken, dankzij investeringen in toerisme en andere diensten. Het Ministerie van ROM is reeds bezig met een structuurplan voor het gebied Albina, waarbij gekeken wordt naar uitbreiding en herstructurering van het gebied.

Ook naar het Zuiden toe, richting Afobaka in het district Brokopondo zal vooral uitbreiding en investeringen in laagschallige economische activiteiten (dit zijn activiteiten die vanwege hun karakteristieken weinig of bijna geen invloed hebben op het milieu) zoals eco-toerisme, agro-forestry, het vervaardigen van medicamenten en producten rechtstreeks uit de natuur, cultuur en kunst uiting, groene energie z.a. biomassa en hydro-energie w.o. het TapaJay project en duurzame landbouw en bosbouw in vooral het boven Suriname gebied en verdere uitbreiding naar de Tapanahonierivier plaatsvinden. De mijnbouwactiviteiten binnen vooral de goudsector zullen verminderen, en oude mijnen zullen worden gerehabiliteerd zodat daar weer bebossing plaats kan vinden. Thans hebben de mijnbouwactiviteiten prioriteit, vooral in de goud sector, olie en gas, maar het is de bedoeling dat deze uiteindelijk substantieel zal verminderen door investeringen in de andere sectoren, vooral in het binnenland van Suriname. Door deze groei zullen dus ook plaatsen in vooral Para en Brokopondo, Onverwacht en omgeving, delen rond Paranam, Brokopondo Centrum, Brownsweg en ook Atjonie en Pokigron verder uitgroeien tot

urbane centra en dus belangrijke groeipolen van deze twee distrikten worden. Afbeelding 56 geeft de verwachte uitbreidingen van deze centra aan.

Naast investeringen in de Infrastructuur is het van belang dat vooral investeringen in het transport, waarbij Suriname haar grenzen open stelt naar de rest van de wereld, gebruikmakend vooral van haar geologische positie, plaatsvinden. Suriname zal haar luchtverkeer openstellen aan de rest van de wereld zodat wij makkelijker bereikbaar zijn en daardoor meer toeristen kunnen ontvangen.

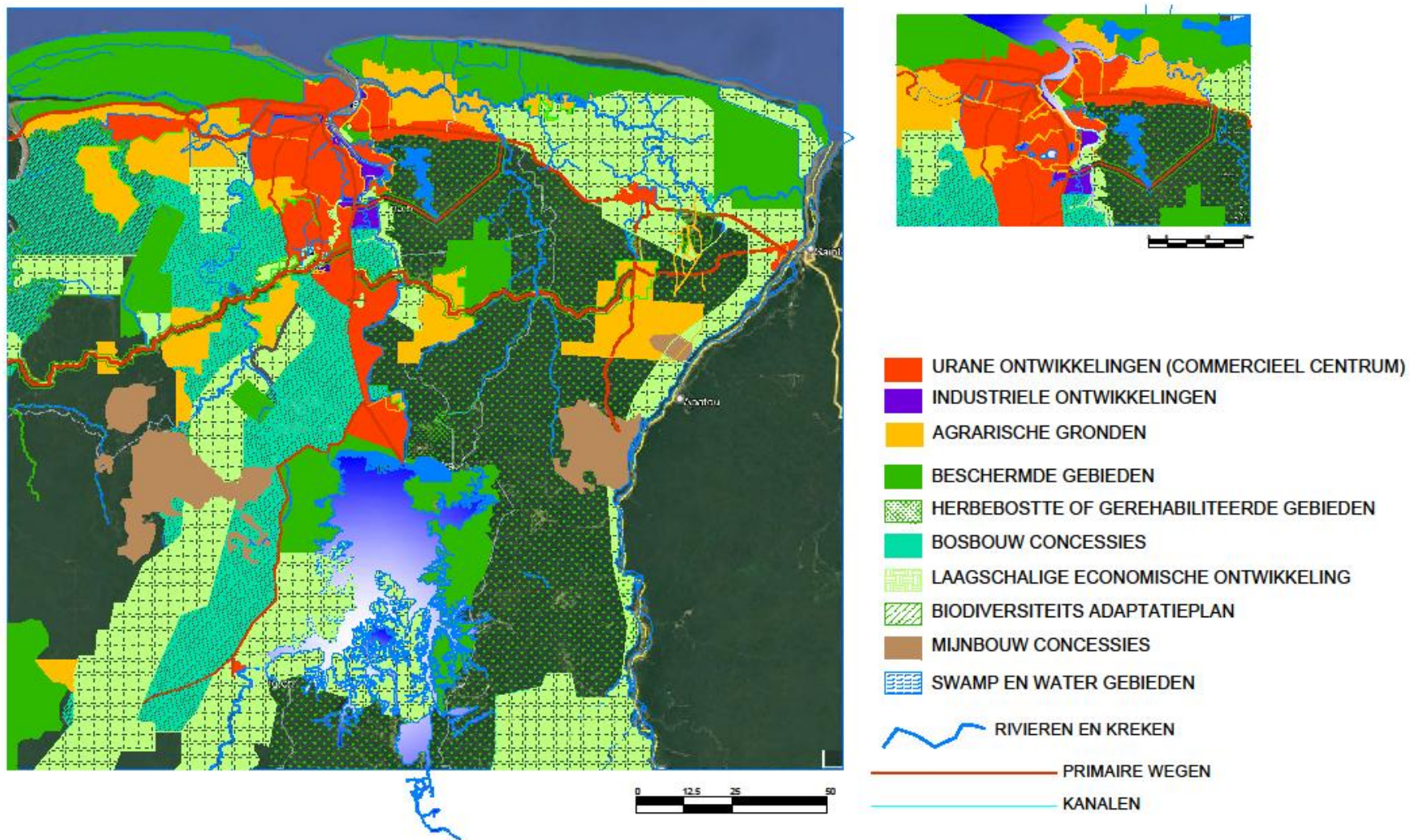
Op dit moment reizen er jaarlijks gemiddeld 250,000 mensen naar Suriname, waarvan bijna 80% expats zijn uit Nederland die hier naartoe komen meer voor familiebezoek. Om investeringen in de toerisme sector interessant te maken zou het aantal bezoeken aan ons land naar minimaal 1 miljoen per jaar moeten groeien. Dit betekent dus dat er vooral gewerkt zal moeten worden aan transport, dus een tweede of derde internationale luchthaven en dan kan deze in het westen, Coronie worden gelokaliseerd, en twee of meer regionale luchthavens.

Ondanks de groei van de bevolking van ong. 639,000 (Bron: ABS) in 2025 naar ong. 734,000 in 2050, zal nog steeds 65% (480,000 inwoners) zich ontwikkelen langs de kustvlakte en voor een groot deel langs de primaire wegen. Gestimuleerd door de Groene Agenda welke de UNHABITAT Compact City strategie toepast, zullen de ontwikkelingen gestructureerd langs de primaire wegen plaatsvinden. Met de groei van de urbane centra zullen ook de industriële ontwikkelingen om de urbane gebieden verder uitbreiden.

Suriname Population Forecast

Year	Population	Yearly % Change	Yearly change	Migrants(net)	Median Age	Fertility Rate	Density (p/km ²)	Urban Population, %	Urban Population
2025	639850	0.85	5419	-967	28.6	2.21	4	62.4	399428
2030	665652	0.79	5160	-963	30.1	2.11	4	62.6	417001
2035	688191	0.67	4508	-888	31.8	2.04	4	63.2	434693
2040	707160	0.55	3794	-629	33.1	1.98	5	63.9	452153
2045	722756	0.44	3119	-612	34.5	1.93	5	64.7	467461
2050	733904	0.31	2230	—	35.8	1.89	5	65.4	480037

Tabel 12: Voorspellingen m.b.t de bevolkingsgroei in Suriname in 2050 (bron: ABS)

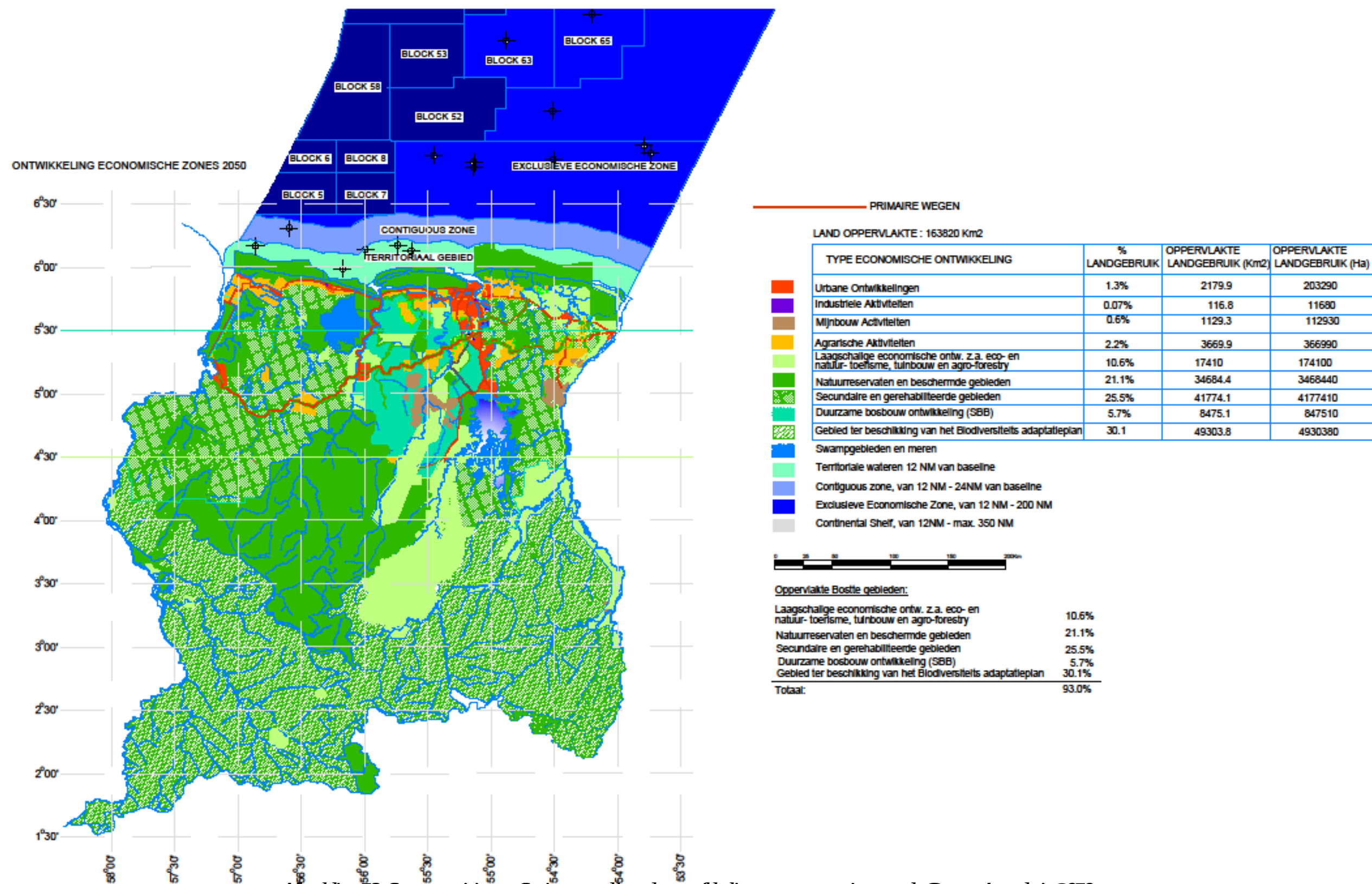
Afbeelding 57: Urbane groei in het Centraal en Oostelijk deel van Suriname

De groei van de urbane gebieden zal ook met zich meebrengen verdere uitbreiding van de transportfaciliteiten, waaronder vooral het publieke transport, welke dus goed georganiseerd dient te worden. In het rapport “Standaarden en Richtlijnen m.b.t. de Ruimtelijke Inrichting van het land” van het Ministerie van ROM zijn de wegstructuren ook m.b.t. het Openbaar transport en de organisatie van het Openbaar transport uitgewerkt a.d.h.v. het beleid welke hier gemaakt dient te worden. Een goed georganiseerd publieke transportsysteem zorgt ervoor dat de druk op het verkeer verminderd, doordat meer mensen gebruik maken van deze systemen, zowel op het land als op het water.

Het toepassen van de “Compact city” strategie, waarbij diensten, voorzieningen en andere faciliteiten dichterbij gebracht worden bij de woon- en leef activiteiten binnen de woongebieden, in combinatie met een goed georganiseerd publieke transportsysteem zal ervoor zorgdragen dat er minder auto’s op de weg komen, welke minder druk veroorzaakt op het verkeer. Minder filevorming en minder energie verbruik resulteren in minder fossiele brandstof verbruik, dus minder uitstoot van CO₂ in onze atmosfeer.

In haar streven naar het behoud van haar status als HFLD en carbon negatief land, heeft Suriname zich in haar NBSAP (Nationaal Biodiversiteit, Strategisch- en Actieplan) gecommitteerd aan 30% van haar territorium op land en 30% van haar marine gebied te beschermen. Op dit moment heeft Suriname in totaal aan beschermde gebieden 13% van het grondgebied. Dit zal in 2050 dus uitbreiden naar 51% waarvan 21% natuureservaten en 30% als biodiversiteitshub. Met deze uitbreiding van de beschermde gebieden streeft het Ministerie van ROM middels haar groene agenda naar het behoud van 93% beboste gebieden en een carbon negatieve status, ondanks de verschillende uitbreidingen in de urbane en industriële groei.

Afbeelding 58 illustreert de kaart van Suriname met de onderverdeling van de verschillende zones voor economische activiteiten in 2050.

Abbeelding 58: Structuurvisie van Suriname a.d.v. de ontwikkelingen en toepassing van de Groene Agenda in 2050

6.2.4 Bestuur en Beleid naar een Duurzame Ontwikkeling in 2050

De regering van Suriname heeft m.b.t. de duurzame ontwikkeling van het land slechts 3 primaire taken n.l.:

1. Faciliteren: Het maken van beleid en wetgeving en zorgen voor een goede logistiek en infrastructuur;
2. Controleren: Naleving en handhaving
3. Beschermen: Garanderen van veiligheid en vertrouwen.

Met andere woorden goed beleid en bestuur op de duurzame ruimtelijke ordening en milieu bieden mogelijkheden voor het ontwikkelen van groene economieën in ons land. Dit garandeert welvaart en welzijn van de bevolking op langere termijn, door sociale en economische structuren te versterken en tegelijkertijd het natuurlijk kapitaal te beschermen en te behouden door efficiënt landgebruik en landbeheer. Land dat onwikkeld wordt gebaseert op duurzame ruimtelijke ontwikkelingen stimuleert een sterke en veerkrachtige economische en sociale groei van de maatschappij waarin wij leven.

Het voorbereiden van de structuurvisie en structuur- en bestemmingsplannen, waarbij duidelijke standaarden en richtlijnen zijn ontwikkeld en de wet Ruimtelijke Ordening om dit alles in goede banen te leiden, spelen hierbij een zeer belangrijke rol. Dit stimuleert een systeem dat inclusief en duurzaam is, waarvoor ruimte is voor innovatie, technologie, welvaart en welzijn voor elke Surinamer. Door synergie te introduceren tussen ruimtelijke ordening en planologie, ecologie en economie, worden met de SDG's ook de maatschappelijke doelstellingen bereikt.

Vergroening van beleid houdt onder andere in het maken van de juiste wetten en regelgeving en het opzetten van instituten die dit alles gaan begeleiden. De Milieuraamwet en de wet Ruimtelijke Ordening die ondersteund worden door ontwikkelingsprogramma's, een langetermijn-structuurvisie en structuur- en bestemmingsplannen, bieden de regering de mogelijkheid instituten als de Stichting Planbureau Suriname te versterken en te herstellen in de rol als toezichthouder en uitvoerder van het ontwikkelingsprogramma. Tegelijkertijd ondersteund door een planautoriteit die uitvoering geeft aan de structuurvisie en structuur- en bestemmingsplannen en de Planraad die door wetgeving het ruimtelijk beleid gaat bepalen. Deze instituten moeten onafhankelijk kunnen functioneren met leden die worden aangewezen op basis van kennis en kunde.

Naast wet- en regelgeving en het opzetten van de juiste instituten, is het van groot belang dat de overheid ook haar belastingsystemen aanpast aan nieuwe ontwikkelingen die zij wil

introduceren. Te denken valt aan het geven van incentieven aan financierders en investeerders in groene industrieën en innovatieve en technologische ontwikkelingen. Deze vorm van stimulering kan middels uitvoering te geven aan de Groene Agenda van het Ministerie, waarbij innovatieve en groene samenwerkingsprojecten worden voorgesteld voor bijvoorbeeld infrastrukturele werken, voedsel, circulaire economieën en andere thema's. Tegelijkertijd worden de milieudoelen nagestreefd. Voordeel van het "Groen beleid" is dat overheden aan organisaties de mogelijkheden verschaffen om:

- Te kunnen netwerken en kennis, ervaring en informatie uit te wisselen tussen bedrijven, zowel lokaal als buiten Suriname.
- Samenwerkingen te initiëren tussen bedrijven en dienstverleners en bedrijven onderling.
- Het zoveel mogelijk elimineren van knelpunten, waarbij de regering samen met ondernemers alle mogelijke knelpunten binnen wet- en regelgeving zoveel als mogelijk analyseert en oplossingsgerichte werksituaties creëert.
- Het verschaffen van heldere, toereikende en duidelijke informatie, waarbij vooral wet- en regelgeving duidelijk is voor elk individu, evenals de informatie over belastingincentieven en subsidies.
- Het stimuleren van praktische opvolging. Dit kan in de vorm van projectbegeleiders en facilitators, die door de regering worden toegewezen om vooral te assisteren bij de communicatie tussen regering en bedrijfsleven, maar ook trainingen te verzorgen voor bedrijven zodat die ontwikkelingen kunnen bijbenen.
- Het zichtbaarder maken van bedrijven via programma's voor onder andere televisie, radio en social media.
- Effectief duurzaam beleid, waarbij bedrijven en/of organisaties binnen de verschillende sectoren worden geholpen en gestimuleerd om daadwerkelijk aan vergroening te doen, onder andere door kostenverlagende en concurrentieverhogende stimulering.
- Het zoveel mogelijk stimuleren van een circulaire economie. Dit betekent dat producten gerichtmatig worden ontwikkeld, waarbij van begin tot eind rekening wordt gehouden met de opzet, vanaf uitvoering tot beheer en monitoring.

Zo zal de overheid haar belastingsysteem moeten aanpassen en herzien door de 'groene tax shift' te introduceren. Dit betekent onder andere speciale belastingeisen voor milieuvveruilers, waarbij de vervuiler betaalt. Bedrijven zullen zich moeten aanpassen en van ongestrafte 'business as usual' milieuvveruiling zal geen sprake meer kunnen zijn. De groene tax shift

levert behalve zorg voor het milieu, ook voordelen op bij niet milieu gerelateerde aangelegenheden, zoals het creëren van werkgelegenheid en een efficiënter belastingstelsel. De regering zal, behalve het aanpassen van het belastingstelsel voor bedrijven die vervuilen, ook een systeem invoeren waarbij milieu-vriendelijke, innovatieve en technologische ontwikkelingen in de bedrijfsvoering worden beloond. Dit kan dan via bijvoorbeeld kortingen of zelfs vrijwaring van belastingen, zoals invoerrechten en exportincentieven. Samen met het bankwezen en financieringsinstituten moeten faciliteiten worden geschapen om individuen die innovatieve en technologische vernieuwingen toepassen bij de bedrijfsopzet, te kunnen voorzien van voordelige financieringsmogelijkheden. Gedacht kan worden aan lage rentes bij leningen of het creëren van partnerschappen. De regering moet erop toezien dat zowel de financieringsinstelling als de klant gedekt is tegen risico's die genomen worden en dat deze zoveel mogelijk beperkt worden.

Decentralisatie van beleid is binnen vrijwel alle sectoren, ministeries, DC's en Districtsbesturen, DR en RR, bedrijven, instituten en organisaties, naar voren gebracht tijdens de stakeholder meetings, waarbij werd benadrukt, bestuurlijke autonomie en minder afhankelijkheid van het Centraal bestuur. Effectief beleid betekent gericht en vooral met kennis en ervaring gedreven beleid zodanig uitvoeren, dat het op elk vlak gelijkwaardigheid tot stand kan komen. Echter, dit betekent dat ministeries moeten verkleinen en minder ambtenaren in dienst moeten hebben. Alleen personeel dat beleid moet helpen maken en uitvoeren zal als zodanig getraind en opgeleid zijn en over voldoende ervaring beschikken om dit beleid te kunnen uitvoeren. Districtsbesturen en districtscommissarissen, tezamen met districtsraden en Ressortraadsleden, zullen binnen hun district en gebied onafhankelijke beslissingen moeten kunnen nemen over ontwikkelingen op ruimtelijk en economisch gebied en dus verantwoordelijk zijn voor het opstellen van bestemmingsplannen binnen hun district, regio of ressort.

Een gedecentraliseerd beleid biedt betere en vooral gelijke kansen voor de ontwikkeling van districten en gebieden. De wet Ruimtelijke Ordening tesamen met de structuurvisie en structuur- en bestemmingsplannen zijn hulpmiddelen bij het richting geven aan de plaatselijke ontwikkeling. Zo zullen voor planmatige ontwikkeling van de ruimte in districten en ressorten, de districtsbesturen, DC's en districts- en ressortraden steeds gehoord worden. Bij de uitwerking door derden moeten met name de inrichtingsplannen getoetst kunnen worden aan de bestemmingsplannen.

Decentralisatie van bestuur betekent ook decentralisatie van instituten, organisatie en parastatale bedrijven als EBS, SWM en Telesur, die dan onafhankelijk, zonder tussenkomst van de overheid, kunnen doen wat gedaan moet worden om een bijdrage te leveren aan de opbouw van dit land.

De toetsingsinstituten als de Stichting Planbureau Suriname, de SER (Sociaal Economische Raad), de Staatsraad, maar ook toekomstige instituten en autoriteiten als de NMA (Nationale Milieu Autoriteit en de nog op te richten Autoriteit Ruimtelijke Inrichting Suriname (ARIS), de Planraad, moeten een onafhankelijke status worden toegekend, vrij van politieke inmenging, waarbij deze instituten onafhankelijk van de regering kunnen functioneren. Posities en functies bij deze instituten moeten gebaseerd zijn op kennis, ervaring en voldoende brede sectorale en sociale achtergronden. Deze instituten en autoriteiten brengen bij de opstelling van structuur- en bestemmingsplannen (en ook hogere plannen) adviezen uit, maar zijn nadien gebonden aan wat het bestemmingsplan bepaalt. Uiteindelijk kunnen duurzame ruimtelijke ordening en planning alleen tot stand komen door duurzaam en veerkrachtig beleid, waarbij leiders niet bang zijn om de beslissingen te nemen die nodig zijn om welvaart en welzijn gelijkelijk voor alle burgers voorop te stellen.

De hoogste prioriteit qua investeringen betreft zal gegeven moeten worden aan onderwijs en capaciteitsversterking binnen het onderwijs. Thans liggen de opleidingen van de onderwijsgevende op bijna elk gebied lager dan die van de andere wetenschappelijke opleidingen. Studenten die in het onderwijs gaan zijn meestal zij die vanuit de MULO en ULO school worden toegelaten omdat zij de MULO school niet naar teveredenheid hebben afgerond, zodat zij dus geen toegang hebben tot de ander Middelbare opleidingen als VWO, HAVO en NATIN. Ook op hoger niveau (IOL), waar dus studenten voor MOA en MOB-opleidingen gaan om les te kunnen geven op o.a. de Middelbarescholen, zijn de niveau opleidingen zeer laag, in vergelijking met eerste jaars studenten van de Universiteit. Onderwijzers dienen beter worden opgeleid en de selectie van zij die in het onderwijs willen dient beter te verlopen, zodat zij die les willen geven op de L.O. en MULO/ULO/Lagere Technische school minimaal HBO zijn opgeleid en dient het niveau van het IOL dus opgeschroefd te worden zodanig dat studenten die van de Middelbareschool opleiding komen niet meteen meer voor de klas staan, maar tenminste een twee- tot driejarige opleiding volgen op HBO niveau voor zij voor de klas staan. Door deze ontwikkelingen komen dus onderwijsgevend in een hogere schaal en

worden beter betaald. De regering zal zwaar moeten investeren in de trainingen en capaciteitsversterking vooral binnen haar Ministerie van Onderwijs en Cultuur.

7.0 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

De toekomst van Suriname tot 2050 kunnen we niet van tevoren voorspellen. Er zijn veel factoren die invloed kunnen hebben, zoals politieke veranderingen, economische ontwikkelingen, natuurlijke hulpbronnen, en de wereldwijde trends die ook effect kunnen hebben. Het heden, het verleden en de lessen die we meenemen, kunnen ervoor zorgdragen dat de generaties in de toekomst betere ontwikkelingskansen hebben dan wij. Ondanks dat Suriname één van drie carbon negatieve landen met de hoogste bosbedekking is, kampt het land nog met milieuvraagstukken als vervuiling door o.a. huisvuil, kwikdampen en kwik en worden we ook steeds geconfronteerd met de effecten van klimaatsverandering. Ondertussen komen er ook nog de ontwikkelingen in olie en gas, die hun tol zullen opeisen op het milieu. Ontwikkelingen vanuit de olie en gassector mogen niet al te veel druk plaatsen op de ruimtelijke en sociaal-economische ontwikkelingen van dit land. Ruimtelijke ontwikkeling kan niet meer los worden gezien van de sociaal-economische ontwikkeling, integendeel zal de ruimtelijke ontwikkeling leidend moeten zijn voor de sociaal-economische ontwikkeling. Voor elke ontwikkeling die men wil plegen is land nodig, als het nu gaat om een haven of luchthaven bouwen, een weg aanleggen, een fabriek opzetten, scholen en hospitalen, etc. Dit wil zeggen dat er rekening wordt gehouden met de potenties en functies van een gebied, door vastlegging van de ecologische waarden, zodanig dat deze op duurzame manier worden ingericht en benut. Aan de hand van deze potenties, functies en karakteristieken worden regels en beleidsmaatregelen vastgesteld middels een Meerjaren Ontwikkelingsplan. Deze maatregelen moeten dan de weg vrijmaken voor ruimtelijke ontwikkelingsplannen als structuur- en bestemmingsplannen voor het verantwoord en duurzaam ontwikkelen van sterke en veerkrachtige leefgemeenschappen.

Om te garanderen dat Suriname een carbon negatief land met een hoge bosbedekking van 93% zal blijven zullen zaken als de Structuurvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling en de wet Ruimtelijke ordening en andere beleidsmaatregelen moeten zorgen dat ontwikkelingen van de mens en haar ambities zodanig kunnen plaatsvinden dat deze in balans zijn met het milieu.

Het Directoraat Ruimtelijke Ordening van het Ministerie Ruimtelijke Ordening en Milieu heeft een algoritme en modelleringsinstrument ontwikkeld waarmee voorstellingen in de toekomst gedaan kunnen worden. Het algoritme dat gevoed wordt met informatie en data kan dan verschillende scenario's creëren die voorstellen van de ontwikkeling van Suriname kan maken.

Het scenario voor 2050 kan twee kanten uitgaan, een “business as usual” scenario, waarbij in 2050 Suriname niet meer een carbon negatief land is en beschikt over ong. 64% bosbedekking tegenover een 2050 scenario waar met toepassing van de Groene Agenda van het Ministerie het land nog steeds carbon negatief is en beschikt over 93% bosbedekking, ondanks de ontwikkelingen binnen de olie en gassector. Dus met data uit het verleden en het heden kan de toekomst worden voorgesteld.

VERKLARING VAN BEGRIPPEN

Adaptatie: Aanpassing, in deze betreft het de wijze waarop levende organismen en mensen zich aanpassen aan de veranderingen in hun leefmilieu of leefomstandigheden.

Agrarische Ontwikkeling: het geheel van economische activiteiten, waarbij de bodem wordt gebruikt voor de productie van planten en dieren ten behoeve van menselijke consumptie. Het kan hierbij gaan om de productie van voedings- en genotsmiddelen, van veevoer, van grondstoffen en siergewassen.

Beheersmaatregelen: de maatregelen om de risico's waaraan een land, bedrijf of onderneming bloot staat, te kunnen beheersen. Deze maatregelen worden vervolgens vertaald naar beleid en procedures.

Beleidsmaatregelen: het geheel aan maatregelen die de overheid neemt om problemen op te lossen, te verminderen of te voorkomen.

Bestemmingsplan: een juridisch bindend document voor zowel overheid, burgers als bedrijven, waarin de planologische inrichting van een gebied, aan de hand van een structuurplan, wordt uitgewerkt. Het bestemmingsplan is een juridisch instrument op stads-, districts- en ressortniveau.

Biodiversiteit: is een samentrekking van de woorden biologisch en diversiteit en verwijst dus naar een variëteit en verscheidenheid aan levende organismen, dieren, planten, zwammen en micro-organismen in een gebied. Biodiversiteit is dus de variabiliteit tussen levende organismen van verschillende oorsprong, waaronder terrestrische, marine en andere aquatische ecosystemen en de ecologische complexen waarvan zij deel uitmaken.

Bosbouwsector: De bosbouw of silvicultuur is een vorm van bosbeheer, waarbij het bos dient als deel van de natuurlijke hulpbronnen van het land. Delen van het bos zijn dan gericht op de productie of het verwerven van producten nodig voor economische doeleinden.

Bosrijke gebieden: Delen van het land met een rijke aanwezigheid van een gevarieerde hoeveelheid vegetatie, bomen en struiken; ongerepte delen van het land, waar geen ontginning heeft plaatsgevonden.

Collectieve rechten: het recht van volken op vrije beschikking over de natuurlijke hulpbronnen.

Decentralisatie: het proces waarbij de overheid taken en bevoegdheden overdraagt aan lagere overheidsinstellingen, zoals districtsbesturen en -commissariaten, ressorten, bedrijven en instituten, die namens de overheid bestuurstaken moeten uitvoeren.

Decreet: vastgelegde algemene regels voor de samenleving en werking van de overheid.

Demografie: bestudeert de kwantitatieve aspecten van de bevolking; behelst de studie van de omvang, structuur en spreiding van de bevolking.

Duurzame ontwikkeling: ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generatie in gevaar gebracht worden. Duurzaam heeft te maken met alles dat op langere termijn ondernomen wordt, het hebben van een lange levensduur.

Economie: het geheel van financiële voorzieningen, de handel en industrie van een land; de manier waarop de inkomsten en uitgaven van een land functioneren.

Ecosysteem: een verzameling van levensgemeenschappen van planten, dieren en micro-organismen, welke een geheel vormen. Karakteristiek voor dergelijke verzamelingen is dat zij voortdurend in beweging zijn. In deze wisselwerking speelt het a-biotische ook een belangrijke rol. Er is sprake van interactie tussen alle biotische en a-biotische factoren.

Ecotoerisme: verantwoord reizen naar natuurgebieden, waarbij het milieu wordt behouden, het welzijn van de lokale bevolking wordt ondersteund en waarbij interpretatie en educatie betrokken zijn.

Geografische informatie: alle informatie-objecten met plaatsgebonden kenmerken; gegevens of informatie naar de directe of indirecte referentie van een plaats ten opzichte van het aardoppervlak.

Gemeenschapsvoorzieningen of openbare voorzieningen: voorzieningen die gericht zijn op de sociale, culturele en algemene behoeften van een gemeenschap.

GIS (Geografisch Informatie Systeem): een computerprogramma, waarin ruimtelijke gegevens van een gebied in een datasysteem worden verzameld, opgeslagen, geanalyseerd, gecombineerd en gevisualiseerd.

Groenvoorziening: vaak openbaar groen, het geheel van de aanplant in een gebied dan wel het aanbrengen of voorzien van groen, zoals parken, natuurterreinen, attractieparken,

buitengebieden en recreatiegebieden, maar ook bermen langs wegen en kanalen, urbane tuinen, delen in woongebieden die dienen als waterberging, zoals regentuinen.

Grond: Deel van het aardoppervlak, laag waarop mensen en dieren bewegen en waar planten en bomen groeien. Grond wordt verdeeld in 3 systemen: het abiotisch systeem (ondergrond of bodem), het hydrologisch systeem of waterhuishouding en het ecologisch systeem of flora en fauna.

Grondbezit: het in eigendom hebben van een stuk grond.

Grondgesteldheid: ook wel bodemgesteldheid, geeft de aard en eigenschappen van de bodem aan. De samenstelling van de grond, zoals de grondsoorten en hydrologische en chemische samenstelling.

Hulpbronnen: waaronder ook natuurlijke hulpbronnen, zijn natuurlijke rijkdommen van de planeet, zoals water, lucht en ook de delfstoffen en mineralen.

Industrie: productie van economische goederen; het geheel van producerende bedrijven behoudens mijnbouw, bouwnijverheid en nutsbedrijven.

Intersectoraal: doelmatige wisselwerking tussen verschillende sectoren.

Infrastructuur: alle voorzieningen die onder en boven het landschap getroffen worden voor het kunnen verplaatsen van mensen, dieren, goederen, vloeistoffen en nutsvoorzieningen, zoals drinkwater, elektriciteit en telecommunicatie.

Inrichting: de indeling van onder meer een ruimte, een land, gebied of terrein; de manier waarop een ruimte wordt georganiseerd of neergezet.

Klimaatsverandering: fluctuaties op lange termijn van temperatuur, neerslag, wind en alle andere aspecten van het klimaat op aarde.

Land of grondgebied: alles dat zichtbaar (bovengronds) en onzichtbaar (ondergronds) is binnen een begrensde deel van de aarde.

Landschap: alles dat zichtbaar is op het land (bergen, plateaus, rivieren, wegen en gebouwen)

Landelijke gebieden: gebieden die vallen buiten de stedelijke woon - en leefomgeving uit landbouw/natuurgebieden/kleine nederzettingen.

Landgebruik: effectief gebruik van grond voor bepaalde activiteiten of teelt, zoals akkerbouw, grasteelt, landbouw, maar ook huisvesting, industrie, diensten en recreatie.

Landinrichting: de inrichting van land, waarbij rekening wordt gehouden met alle facetten die in het gebied aanwezig zijn, zoals het milieu, de omgeving, landbouwpraktijken, culturele activiteiten, sociale voorzieningen en infrastructuur.

Leefomgeving: een gebied waarin alle activiteiten van mensen of dieren plaatsvinden.

Leefgemeenschap: een formeel of informeel georganiseerde samenlevingsvorm gebaseerd op biologisch, ideologisch, religieus of politiek verwantschap.

Maatschappij: samenleving en haar geordende aspecten, zoals de Staat, met daaraan verbonden begrippen als territorium;

Maatschappelijke ontwikkeling: het samenkomen van culturen en het ontmoeten (en botsen) van mensen met diverse achtergronden en ideeën.

Migratie: verplaatsing van groepen mensen van de ene plaats naar de andere; trek van mensen binnen een land of van een land naar een ander land.

Migratiepatronen: berekening van het aantal mensen die per maand, jaar, enz. migreren tussen twee of meerdere gebieden.

Milieu: leefklimaat van mens, dier en plant, geheel van uitwendige omstandigheden, zoals lucht, bodem en water, dat van invloed is op het leven (natuurlijke) leefomgeving.

Milieuvriendelijk: niet vervuילend voor de leefomgeving van mensen, dieren en planten; situaties waarbij rekening wordt gehouden met het leven van mensen, dieren en planten, door geen schade te veroorzaken aan de leefomgeving.

Natie: Een gemeenschap van mensen die zich verbonden voelen door gedeelde kenmerken; land waarin het volk de politieke macht vormt; aaneengesloten territorium, samenleving en soevereine staat; volk, volksgemeenschappen behorend tot een staat; een volk dat onderlinge saamhorigheid ook territoriaal heeft vastgesteld.

Natuurlijke hulpbronnen: alle in de natuur aanwezige stoffen en energiebronnen die van economisch nut kunnen zijn en die onmisbaar zijn voor de levenskwaliteit van de mens.

Natuurgebieden: een gebied dat bij de overheid, een terreinbeherend orgaan, instituut of een andere private organisatie in eigendom of in gebruik is met als doel beheer, functie van herstel, ontwikkeling en in stand houding van de biodiversiteit.

Nutsvoorzieningen: algemene voorzieningen, zoals elektriciteit, drinkwater, telecommunicatie, gas, riolering, ventilatie, airconditioning; voorzieningen al dan niet in de vorm van bouwwerken, geen bouwwerken zijnde ten behoeve van de waterhuishouding, riolering, de inzameling van huisvuil, de distributie van gas, water en elektriciteit, telematische diensten, het openbaar vervoer en vergelijkbare doeleinden.

Openbare Weg: alle wegen, straten, kaden, in het algemeen open terreinen voor zover die, hetzij publiekrechtelijk, hetzij feitelijk door gedogen van de rechthebbende, voor een ieder toegankelijk zijn.¹

Ontwikkeling: verandering, vooruitgang, rijping, groei, differentiatie en lering; een reeks progressieve veranderingen die tot hogere niveaus van differentiatie en functioneren leiden;

Ordening: het volgens een systeem rangschikken, in deze binnen de ruimtelijke ordening, het inrichten en rangschikken van ruimte binnen een gegeven bestemming van een gebied;

Peri-urbaan: Stedenbouwkundige ontwikkelingen die plaatsvinden aan de rand van de stedelijke of bebouwde gebieden; gebieden die zijn ontstaan door ruimtelijke uitspreiding van steden.

Plannen: uitgaande van de huidige situatie, het vaststellen van in de toekomst gewenste resultaten en de daarvoor benodigde activiteiten.

Planologie: het gebied van wetenschapsbeoefening gericht op bezinning over en operationalisatie van de ruimtelijke ordening en planning.

Private sector: Het geheel van instellingen en bedrijven die niet vanuit de overheid, maar vanuit privé initiatief aangestuurd worden.

Productie: het voortbrengen van goederen en diensten onder beheer en verantwoordelijkheid van een institutionele eenheid, die daarvoor arbeid, kapitaal en goederen en diensten als input gebruikt.

Projectontwikkelingsplan: een actieplan of plan van aanpak gebaseerd op een plan voor ruimtelijke inrichting.

¹ Landsbesluit van 6 April 1956 (GB 1956 No 30) strekkende tot vaststelling van bouwvoorschriften, zoals gewijzigd en aangevuld bij GB 1957 No.30 en GB 1972 no. 96

Publieke sector: verzamelnaam voor alle overheidsorganisaties en semi-organisaties; overheid of de door de overheid gecontroleerde uitvoeringsinstellingen die actief zijn in de samenleving.

Ruimte/ruimtelijk: alles waar men in of door kan bewegen; betrekking hebbend op ruimte.

Ruraal: landelijk, plattelands, dat deel dat niet of in mindere mate door menselijke activiteiten is aangetast (beboste delen).

Structuurplan: een door het lokale beleid (DC's, districtsraden) opgesteld plan, waarin de gewenste ontwikkelingen m.b.t. het ruimtelijke gebruik in een bepaald gebied, district of ressort, zijn aangegeven.

Structuurvisie: bevat de hoofdlijnen welke betrekking hebben op de ruimtelijke inrichting en de te ontwikkelen delen binnen een gebied en tegelijkertijd de hoofdzaken voor het te voeren ruimtelijke beleid;

Sub-urbaan: voorstad; gebieden die liggen tussen de verstedelijkte en de rurale gebieden of het agrarisch platteland.

Terrein: Stuk grond; zichtbaar begreind stuk grond niet zijnde de weg of waterwegen.

Urbain: verstedelijkt gebied, verstedelijkt centrum; bebouwde kom, geen dorp, meestal gekenmerkt door een hiërarchie van wegenstructuren en bestuursstructuren.

Veerkrachtig: het vermogen om te herstellen van stress en tegenslag; het vermogen om tegenslagen te overwinnen en bedreigingen om te zetten in kansen.

Verkaveling: het splitsen van een perceel, waarbij een of meerdere kavels worden afgesplitst van een onbebouwde kavel, met het oogmerk deze kavels over te dragen of te verkopen aan een ander.

Woongebied: bebouwde kom met woonkarakter; gebieden ingericht met voornamelijk een woonfunctie.

Woonwijk: onderdeel van een woongebied, waar voornamelijk woningen voorkomen, wordt ook onderverdeeld in buurten.

Zonering: het reguleren van landgebruik voor vastgestelde doeleinden.

Geraadpleegde literatuur

- Structuur Analyse IV – Stichting Planbureau Suriname.
- Districts Strategische Ontwikkelingsplannen - Decentralization and Local Government Strengthening Program (DLGP), Government of Suriname and the Inter-American Development Bank.
- Paramaribo op orde: Structuur Visie Paramaribo 2020 – Y. Blufpand TU Delft, juli 2006.
- Meerjaren Ontwikkelings Plan 2022 – 2026.
- New Urban Agenda – United Nations 2017.
- New Urban Handbook.
- Habitat III Agenda.
- Handreiking duurzame ruimtelijke ontwikkeling - www.handreikingdro.nl
- Nationaal Biodiversiteit Actie Plan (NBAP) 2012-2016. Ministerie van Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu.
- Ontwikkelingsplan 2017 – 2022. Ontwikkelingsprioriteiten van Suriname– Stichting Planbureau Suriname.
- Kernwaarden voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling - www.ruimtemettoekomst.nl
- The Ara takes Flight (De Raaf Stijgt Op) - - A Modern Vision of Suriname in a 21st century globalizing world, into sectors, actors, policy and processes (Een Moderne Visie van Suriname in een globaliserende wereld van de 21e eeuw uitgewerkt naar sectoren, actoren, beleid en processen. EZOTI/IDB project ‘Suriname Business Climate & Innovation’ Paramaribo, August 2020.
- SUPPORT SOUND LAND USE PLANNING IN SURINAME – Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer 2015.
- “NATIONAL PHYSICAL DEVELOPMENT PLAN” SURINAME - A MASTERPLAN FOR METRO PARAMARIBO: PARAMARIBO, WANICA, PARA, COMMEWIJNE AND SARAMACCA - SUNECON & Femia M. Wesenhagen.
- Suriname Cross - Cutting Capacity Development Project: Creation and Enhancement of Capacities for Management and Implementation of the Guidelines in the Rio Conventions, Kaplan Planners 2018.
- RAAMDOCUMENT HET STRUCTUURPLAN SURINAME - Instituut voor Planologie en Duurzame Ontwikkeling (IPDO).
- The hierarchy of green economy concepts (based on the conceptualisation of TEEB in ten Brink *et al.* 2012).

- APPLICATION OF MACHINE LEARNING APPROACHES FOR LAND USE CHANGE MODELLING IN COMMEWIJNE DISTRICT OF SURINAME- Tamara van Ommeren-Myslyva¹, Femia Wesenhagen¹, Ramon Kadirbaks¹, Fauzia Abdoelrahman² (Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu, Dir. Ruimtelijke Ordening in samenwerking met de ADeKUS)
- STANDAARDEN EN RICHTLIJNEN M.B.T. DE RUIMTELIJKE INRICHTING VAN HET LAND- Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu: werkgroep landinrichtingstandaarden, April 2024
- GREEN DEVELOPMENT STRATEGY 2024-2050 - Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu, FAO, UNDP
- UPDATING THE NATIONAL BIODIVERSITY STRATEGY AND ACTION PLAN SURINAME (NBSAP) 2024 – 2030- April 2024- Ministry of Spatial Planning and Environment.
- HYBRID MODELLING APPROACH FOR LAND USE CHANGE PREDICTION AND LAND MANAGEMENT IN THE CORONIE DISTRICT OF SURINAME
*Tamara van Ommeren-Myslyva^{1, 2}, Usha Satnarain², Femia Wesenhagen¹
¹Ministry of Spatial Planning and Environment of Suriname, Prins Hendrikstraat, 22, Paramaribo, Republic of Suriname, byrty41@yahoo.com
²Anton de Kom University of Suriname, Leysweg, 86, Paramaribo, Republic of Suriname.
- THIRD NATIONAL COMMUNICATION TO THE UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE, April 2023. Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu, UN Environment Program, GEF.
- Milieu statistieken 2020. Algemeen Bureau voor Statistieken in Suriname.
- Lead and Conduct a Participatory Process for Constructing the Shared Vision of Suriname's Spatial Act SU T1146-P001, Groene Groei Suriname, Paramaribo, September 2022.